การศึกษาการบริหารการจัดการศึกษา และประสิทธิผลของโรงเรียนคาทอลิก ในสังกัดสังฆมณฑลราชบุรี

ปริญญานิพนธ์

ของ

สายสุดา กิจประยูร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา
มีนาคม 2544

ลิขสิทธิ์เป็นของ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาการบริหารการจัดการศึกษา และประสิทธิผลของโรงเรียนคาทอลิก ในสังกัดสังฆมณฑลราชบุรี

บทคัดย่อ

ของ

สายสุดา กิจประยูร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา
มีนาคม 2544

สายสุดา กิจประยูร. (2544). *การศึกษาการบริหารการจัดการศึกษา และประสิทธิผลของโรงเรียนคาทอลิกในสังกัดสังฆมณฑลราชบุรี.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วีระ สุภากิจ, รองศาสตราจารย์ วัญญา วิศาลาภรณ์.

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาการบริหารการจัดการศึกษา และประสิทธิผลของโรงเรียนคาทอลิกในสังกัดสังฆมณฑลราชบุรี และเพื่อเปรียบเทียบการบริหารการจัดการศึกษา และประสิทธิผลของโรงเรียนคาทอลิกในสังกัดสังฆมณฑลราชบุรีตามความคิดเห็นของครู ในด้านต่าง ๆ จำแนกตามประเภทโรงเรียน และที่ตั้งของโรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายจาก ผู้ช่วยครูใหญ่ หัวหน้าฝ่ายต่าง ๆ หัวหน้าหมวด และครูโรงเรียนคาทอลิกสายสามัญ ในสังกัดสังฆมณฑลราชบุรี ปีการศึกษา 2543 จำนวน 13 โรงเรียน รวม 361 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t- test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารการจัดการศึกษาของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของครู ด้านวิชาการ และด้านงบประมาณ อยู่ในระดับดี ด้านพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารแบบมุ่งงาน และแบบมุ่งสัมพันธ์ อยู่ในระดับมาก และด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของครูอยู่ในระดับปานกลาง

2. ประสิทธิผลของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของครู ด้านความพึงพอใจในการทำงานของครูอยู่ในระดับมาก ด้านบรรยากาศในโรงเรียนอยู่ในระดับเชิงบวกค่อนข้างมาก และด้านผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

3. การบริหารการจัดการศึกษา ในด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารแบบมุ่งงาน และแบบมุ่งสัมพันธ์ ตามความคิดเห็นครูที่อยู่ในโรงเรียนระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนในด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของครู ไม่แตกต่างกัน

4. การบริหารการจัดการศึกษา ด้านงบประมาณ ตามความคิดเห็นของครูที่อยู่ในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาล และนอกเขตเทศบาล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนในด้านวิชาการ ด้านพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารแบบมุ่งงาน และแบบมุ่งสัมพันธ์ และด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของครู ไม่แตกต่างกัน

5. ประสิทธิผลของโรงเรียน ด้านผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ตามความคิดเห็นของครูที่อยู่ในโรงเรียนระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่

ระดับ .05 ส่วนประสิทธิผลของโรงเรียนด้านความพึงพอใจในการทำงานของครู และด้านบรรยากาศในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน

6. ประสิทธิผลของโรงเรียน ในทุกด้าน ตามความคิดเห็นของครูที่อยู่ในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาล และนอกเขตเทศบาล ไม่แตกต่างกัน

A STUDY OF SCHOOL ADMINISTRATION AND MANAGEMENT AND SCHOOL EFFECTTIVENESS OF CATHOLIC SCHOOLS IN THE ROMAN CATHOLIC DIOCESE OF RATCHABURI

AN ABSTRACT

BY

SAISUDA KITPRAYOON

Presented in partial fulfillment of the requirements

For the Master of Education degree in Educational Administration

At Srinakharinwirot University

March 2001

Saisuda Kitprayoon. (2001). *A Study of School Administration and Management and School Effecttiveness of Catholic Schools in The Roman Catholic Diocese of Ratchaburi.* (Educational Administration). Bangkok : Graduate School, at Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Asst. Prof. Dr. Vira Supakit, Assoc. Prof. Wanya Wisalaporn

The purposes of this research were to study the school administration and management and the school effectiveness of Catholic schools in the Roman Catholic Diocese of Ratchaburi; and to compare the school administration and management and the school effectiveness according to the teachers' opinions by the school types and school locations variables.

The sample for this research consisted of 361 head teacher assistants, department heads, subject heads, and teachers who were randomly selected from 13 Catholic schools in the Roman Catholic Diocese of Ratchaburi in the academic year B.E. 2543 (A.D. 2000). A questionnaire was used to collect data from the sample. The statistics used included the quantitative methods of percentage calculations, mean scores and t-test.

The results of the study were as follows.

1. According to the teachers' opinions about the school administration and management, the academic and budget dimensions were at the good level; the task – oriented behaviors and the relationship-oriented behaviors of the school administrator were at the high level; and the teachers' participation in decision-making was at the moderate level.

2. According to the teachers' opinions about the school effectiveness, the teachers' job satisfaction was at the high level; the school climate was positive at the quite high level; and the student achievement dimension was at the moderate level.

3. The teachers in the elementary and the secondary schools had significantly different opinions about the school administration and management at the .05 level in the academic and budget dimensions, the task – oriented behaviors and the relationship-oriented behaviors of the school administrator. They did not have different opinions about the teachers' participation in decision-making.

4. The teachers in the municipal area and outside the municipal area had significantly different opinions about the school administration and management at the .05 level in the budget dimension. They did not have different opinions about the academic dimension, the task – oriented behaviors and the relationship-oriented behaviors of the school administrator.

5. The teachers in the elementary and the secondary schools had significantly different opinions about the school effectiveness at the .05 level in the student achievement dimension. They did not have different opinions about the school effectiveness in the teachers' job satisfaction and the school climate.

6. The teachers in the municipal area and outside the municipal area did not have significantly different opinions about the school effectiveness in every dimension.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

การศึกษาการบริหารการจัดการศึกษา และประสิทธิผลของโรงเรียน
คาทอลิกในสังกัดสังฆมณฑลราชบุรี

ของ
นางสาวสายสุดา กิจประยูร

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)
วันที่.....เดือน.....พ.ศ. 2544

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

.....ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วีระ สุภากิจ)
.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ วัญญา วิศาลาภรณ์)
.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนา แสวงศักดิ์)
.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วีระ สุภากิจ รองศาสตราจารย์วัญญา วิศาลาภรณ์ ที่ได้ให้ความช่วยเหลือ แนะนำ ให้คำปรึกษา และกำลังใจแก่ผู้วิจัย ตลอดจนช่วยแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนา แสวงศักดิ์ อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ ได้ อนุเคราะห์ เป็นกรรมการสอบปากเปล่า ขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.กิติมา ปรีดีดิลก ดร.ซิสเตอร์บุญเรือน หมั้นทรัพย์ รองศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์ และรอง ศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์ ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ พร้อมทั้งให้ข้อเสนอ แนะทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์มากขึ้น ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ ซิสเตอร์วิไลวรรณ ยนปลัดยศ ซิสเตอร์สมปอง ทับปิง ที่ได้ให้โอกาส แก่ผู้วิจัยในการศึกษาในครั้งนี้ พร้อมทั้งให้คำแนะนำ และกำลังใจแก่ผู้วิจัยในการศึกษาจนสำเร็จ ขอบคุณพี่ - น้อง สมาชิกคณะผู้รับใช้ดวงหทัยนิรมลของพระแม่มารีย์ และสมาชิกในครอบครัว ของผู้วิจัยทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ

คุณค่าและประโยชน์ที่พึงจะได้รับจากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้พี่น้อง สมาชิกทุกคนในคณะ มารดาและพี่น้องทุกคน ตลอดจนครู อาจารย์ทุกท่านที่มีส่วนสร้างพื้น ฐานการศึกษาให้แก่ผู้วิจัยตั้งแต่ต้นจนถึงปัจจุบัน

สายสุดา กิจประยูร

สารบัญ

บทที่ หน้า

1 บทนำ 1
ภูมิหลัง 1
ความมุ่งหมายของการวิจัย 5
ความสำคัญของการวิจัย 6
ขอบเขตของการวิจัย 6
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย 6
ตัวแปรที่ศึกษา 6
นิยามศัพท์เฉพาะ 7
กรอบแนวคิดในการวิจัย 9
สมมติฐานการวิจัย 11
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง. 12
การบริหารโรงเรียนคาทอลิกในประเทศไทย 12
ประวัติและความเป็นมา 13
ประเภทโรงเรียนคาทอลิก 14
ปรัชญาการศึกษาคาทอลิก 15
นโยบายการศึกษาคาทอลิกในประเทศไทย 17
หน้าที่และความรับผิดชอบของโรงเรียนคาทอลิกในประเทศไทย 18
ข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียนคาทอลิกในสังกัดสังฆมณฑลราชบุรี 19
การบริหารการจัดการศึกษาและประสิทธิผลของโรงเรียน 21
การบริหารการจัดการศึกษาของโรงเรียน 22
ด้านวิชาการ 25
ด้านงบประมาณ 28
ด้านพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหาร 32
ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของครู 34
ประสิทธิผลของโรงเรียน 37
ด้านความพึงพอใจในการทำงานของครู 38
ด้านบรรยากาศในโรงเรียน 40
ด้านผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน 42
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 44

สารบัญ(ต่อ)

บทที่ หน้า

3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า 50
การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง..... 50
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า..... 51
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....54
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล 54

4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 56

5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ 70
สังเขปความมุ่งหมาย สมมุติฐาน และวิธีการศึกษาค้นคว้า 70
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า 73
อภิปรายผล..... 74
ข้อเสนอแนะ..... 83

บรรณานุกรม..... 85

ภาคผนวก 99

ประวัติย่อผู้วิจัย..... 112

บัญชีตาราง

ตาราง หน้า

1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามโรงเรียนและระดับการศึกษา 51

2 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารการจัดการศึกษาด้านวิชาการ.... 57

3 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารการจัดการศึกษาด้านงบประมาณ.58

4 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารการจัดการศึกษาด้านพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหาร : พฤติกรรมมุ่งงาน 59

5 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารการจัดการศึกษาด้านพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหาร : พฤติกรรมมุ่งสัมพันธ์ 60

6 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารการจัดการศึกษาด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของครู 62

7 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานประสิทธิผลของโรงเรียนด้านความพึงพอใจในการทำงานของครู 63

8 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานประสิทธิผลของโรงเรียนด้านบรรยากาศในโรงเรียน.....64

9 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานประสิทธิผลของโรงเรียนด้านผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน.....65

10 เปรียบเทียบการบริหารการจัดการศึกษา และประสิทธิผลของโรงเรียนคาทอลิกในสังกัดสังฆมณฑลราชบุรีในด้านต่าง ๆ ตามความคิดเห็นของครูที่อยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา และมัธยมศึกษา.....67

11 เปรียบเทียบการบริหารการจัดการศึกษา และประสิทธิผลของโรงเรียนคาทอลิกในสังกัดสังฆมณฑลราชบุรีในด้านต่าง ๆ ตามความคิดเห็นของครูที่อยู่ในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาล และนอกเขตเทศบาล..... 68

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ หน้า

1 ภาพแสดงกรอบความคิดในการวิจัย 11

บทที่ 1
บทนำ

ภูมิหลัง

กระแสโลกาภิวัตน์ที่เกิดขึ้นทั่วโลก ส่งผลให้ประเทศต่าง ๆ จำเป็นต้องปฏิรูปการศึกษา โดยมีเป้าหมายที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อให้ระบบการจัดการศึกษาสามารถสนองตอบความต้องการทางเศรษฐกิจ สังคม และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี เพื่อเป็นรากฐานในการพัฒนาประชากรให้มีคุณภาพ และเพิ่มความสามารถการแข่งขันของชาติในการก้าวสู่สังคมโลก การศึกษาที่มีคุณภาพจึงมีบทบาทและความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะในยุคใหม่นี้ ทรัพยากรที่สำคัญที่สุดคือ "ทรัพยากรบุคคลที่มีความรู้" เพราะความสามารถและศักยภาพในการผลิตของแต่ละประเทศขึ้นอยู่กับองค์ความรู้ของคนในชาติ ประเทศที่มีพลเมืองที่มีการศึกษาดี ย่อมได้เปรียบในการแข่งขันเสมอไม่ว่าจะเป็นด้านเกษตรกรรม หรืออุตสาหกรรม ดังนั้นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับ 8 (พ.ศ.2540 - 2544) จึงเน้นในเรื่องพัฒนาคน ยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา โดยมีความเชื่อว่าหากคนได้รับการพัฒนา ได้รับการศึกษาที่ดีที่สุด "คน" จะเป็นปัจจัยชี้ขาดความสำเร็จของการพัฒนาประเทศในทุก ๆ ด้าน (ไพบูลย์ แจ่มพงษ์. 2542 : 2)

การศึกษา เป็นกระบวนการเรียนรู้ของบุคคลและสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคมการเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 จึงได้กำหนดแนวทางในการจัดการศึกษา โดยมีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และมาตรา 22 กล่าวว่าการจัดการศึกษาจะต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนต้องมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542 ง : 5 – 12) ซึ่งการจัดการศึกษาที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ยังไม่สนองความต้องการในการพัฒนาบุคคล ชุมชน ท้องถิ่นและประเทศ ซึ่งกำลังเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วได้ดีเท่าที่ควร โดยเฉพาะความเจริญทางด้านเทคโนโลยีการสื่อสาร ทำให้วัฒนธรรมการเรียนรู้ของคนเปลี่ยนไป จากการเรียนเพื่อให้อ่านออกเขียนได้ เรียนเพื่อให้จบระดับชั้นต่าง ๆ เรียนเพื่อต้องการใบสำคัญทางการศึกษาไปสมัครงาน เป็นการเรียนรู้ที่ไม่มีสิ้นสุด เพราะความรู้เปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา ผู้เรียนต้องเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้อย่างต่อเนื่องและเรียนรู้ตลอดชีวิต ประกอบกับสภาวะวิกฤตในปัจจุบัน ทำให้คนในสังคมต้องดิ้นรน ต่อสู้

แข่งขัน เพื่อความอยู่รอดหรือเพื่อให้ตนเหนือคนอื่น พฤติกรรมของคนทุกวันนี้จึงมีลักษณะขาดคุณธรรม จริยธรรม ปรับตัวไม่ได้ แก้ปัญหาไม่ถูกวิธี ดังนั้นการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามความมุ่งหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ดังกล่าวนั้นจึงเป็นประเด็นปัญหาสำคัญในการพัฒนาการศึกษาของชาติ ซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญหลายประการ เช่นหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน ครูและบุคลากรทางการศึกษา การบริหารจัดการ คุณภาพและมาตรฐานการศึกษา (อัญชลี ธรรมะวิธีกุล. 2543 : 28)

ในส่วนของการจัดการศึกษาที่ผ่านมา จากการศึกษาวิเคราะห์ความคิดเห็นจากการบรรยายและให้สัมภาษณ์ของผู้เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษาและผู้ที่รับผิดชอบการจัดการศึกษา ส่วนใหญ่มีความเห็นสอดคล้องกันว่า การบริหารการศึกษาปัจจุบันถูกครอบงำและผูกขาดโดยภาครัฐ ทั้งยังเป็นการจัดแบบต่างคนต่างทำ ขาดเอกภาพ ซ้ำซ้อน ขาดการประสานงานส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา การศึกษาไม่สนองตอบความต้องการของประชาชน ประชาชนขาดการมีส่วนร่วม โดยเฉพาะการร่วมคิด ร่วมปฏิบัติ และร่วมติดตามผล (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2541 ข : 6) และดังที่ รุ่ง แก้วแดง (2543 : 49 – 51) กล่าวถึงปัญหาทางด้านการศึกษา ว่า 1) ระบบการศึกษาขณะนี้ สิ่งที่เรียนในโรงเรียนและห้องเรียนเป็นเรื่องที่ "แยกจากวิถีชีวิตจริง" โดยสิ้นเชิง เมื่อการศึกษาไม่สอดคล้องกับชีวิตและสังคม จึงเกิดปัญหาตามมามากมาย การเรียนสิ่งที่ไกลตัวทำให้การเรียนเป็นเรื่องที่เข้าใจยาก ทำให้คนละเลยและดูถูกวัฒนธรรมท้องถิ่น จนถึงละทิ้งถิ่นฐาน ทำให้ชุมชนล่มสลาย 2) การศึกษาทำลายศักยภาพทางสมองของเด็ก เพราะเรา "เน้นการท่องจำ" อย่างเดียว สมองคนเรามีศักยภาพมากมาย แต่สมองคนไทยพัฒนาอยู่ซีกเดียว คือเน้นแต่ความจำ ไม่พัฒนากระบวนการคิด 3) การยึดครูเป็นจุดศูนย์กลาง ครูเป็นผู้อ่านหนังสือแล้วนำมาบอกแก่ผู้เรียน ผู้เรียนมีหน้าที่เพียงจดและจำสิ่งที่ครูบอก และ 4) หลักสูตรยังเป็นหลักสูตรกลาง แม้จะพยายามให้มีหลักสูตรท้องถิ่น ก็ยังไม่สำเร็จเพราะมีขั้นตอนและกฎเกณฑ์มากมาย ทำให้ยุ่งยากแก่การทำหลักสูตร จึงไม่ตอบสนองความต้องการของชุมชนเท่าที่ควร

จากการศึกษาสภาพการบริหารการจัดการศึกษาของเอกชนในปัจจุบันพบว่า สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ทำหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาเอกชนทั่วประเทศ และทำหน้าที่เป็นหน่วยปฏิบัติ กำกับดูแลโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร ส่วนโรงเรียนเอกชนในจังหวัดต่าง ๆ นั้น ตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 มาตรา 4 กำหนดให้มีการกระจายอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้กำกับดูแลโรงเรียนเอกชนในจังหวัด แต่ในทางปฏิบัติการดำเนินงานบางเรื่องก็ยังคงต้องหารือมายังส่วนกลาง และยังต้องมีการรายงานให้หน่วยงานให้ส่วนกลางทราบเกือบทุกเรื่อง ทำให้ขั้นตอนการทำงานค่อนข้างยาว และไม่เอื้อต่อการดำเนินงานและการปรับตัวของสถานศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2542 ข : 41)

นอกจากนั้น จรวยพร ธรณินทร์ (2539 : 14) ยังได้สรุปปัญหาของการบริหารการจัดการศึกษาเอกชน ไว้ดังนี้ คือ 1) ปัญหาที่เกิดจากนโยบายของรัฐในการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทำให้โรงเรียนของรัฐทั้งในส่วนที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และกรมสามัญศึกษาได้ขยายตัวเพื่อรองรับจำนวนนักเรียนที่เพิ่มขึ้น ทั้งยังได้งบประมาณสนับสนุนในการจัดการศึกษาอีกด้วย จึงส่งผลกระทบต่อโรงเรียนเอกชน ทำให้โรงเรียนขนาดเล็กที่ปรับตัวไม่ทันอาจต้องล้มเลิกกิจการไป 2) โรงเรียนเอกชนต้องแข่งขันทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพระหว่างโรงเรียนของรัฐและโรงเรียนเอกชนด้วยกัน ทำให้โรงเรียนขนาดเล็ก หรือโรงเรียนที่ด้อยคุณภาพต้องประสบปัญหาขาดทุนและล้มเลิกไป 3) โรงเรียนเอกชนต้องบริหารจัดการตามกฎระเบียบของรัฐ ซึ่งมักจะมีระเบียบที่ล้าสมัยทำให้ขาดการยืดหยุ่นในการปฏิบัติงาน

ปัญหาเกี่ยวกับคุณภาพในการจัดการศึกษาของเอกชน ซึ่งเป็นผลมาจาก การพัฒนาทางวิชาการ ทั้งในด้านการพัฒนาบุคลากร และการพัฒนาประสิทธิภาพการเรียนการสอน ยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง การบริหารงานด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนส่วนหนึ่งยังมีความรู้และประสบการณ์ในการบริหารงานน้อย การนิเทศทั้งภายในและภายนอกยังไม่มีประสิทธิภาพ ความไม่เพียงพอของวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน การจัดการเรียนการสอนของครูยังไม่เป็นไปตามแนวทางของหลักสูตรที่มีการพัฒนาอยู่ตลอดเวลา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2540 ข : 25)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ให้ความสำคัญ และความเป็นอิสระแก่การบริหารการจัดการศึกษาแก่สถานศึกษาของเอกชนเป็นอย่างมาก เพราะสถานศึกษาจะเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญมากที่สุดในการจัดการศึกษา กิจกรรมการศึกษาหรือกิจกรรมการเรียนการสอนเด็กนั้นเกิดขึ้นที่โรงเรียน หากมีการปรับปรุงการจัดการศึกษาในสถานศึกษาให้มีคุณภาพมากขึ้น ก็จะส่งผลกระทบต่อนักเรียนได้ (อรวรรณ สุนทรชัย. 2543 : 15 - 16) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542 ง : 21) ในมาตรา 39 ได้กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการ และสำนักงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง

โรงเรียนเอกชนคาทอลิก ซึ่งก็มีจุดมุ่งหมายในการบริหารการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการบริหารการจัดการศึกษา ตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนด โดยมีหลักปรัชญาและนโยบายทางการศึกษา 3 ด้าน คือ 1) สร้างและอบรมคนให้เป็นผู้มีคุณธรรมอันสูงส่ง มีความเป็นผู้นำในสังคม กล้ายืนหยัดต่อสัจธรรม

ความจริง เพียบพร้อมด้วยภูมิปัญญาด้านความรู้และความถนัด ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล 2) ส่งเสริมให้เกิด "คุณธรรมนำความรู้คู่ความสุข" ซึ่งเป็นปณิธานที่สภาการศึกษาคาทอลิกฯ ยึดเป็นหลักในการจัดการเรียนการสอน ให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพอันเป็นพลังมหาศาลที่จะช่วยจรรโลงประเทศชาติให้ก้าวสู่วิสัยทัศน์ตามความฝันของแผ่นดิน ในปี ค.ศ. 2000 3) ให้ผู้นำทางการศึกษาทุกคนตระหนักว่า ภารกิจการจัดการศึกษาเป็นกระแสเรียกที่พระเป็นเจ้าทรงมอบหมายไว้ให้ ดังนั้น "การจัดการศึกษาคาทอลิกในสหัสวรรษที่สาม สู่ความฝันของแผ่นดิน" จะบรรลุความสำเร็จอย่างแท้จริงได้ ด้วยศักยภาพแห่งความรับผิดชอบของการบริหารการศึกษาตามหลักปรัชญาและนโยบายการศึกษาคาทอลิก (สภาการศึกษาคาทอลิกฯ. 2541 : 316 - 318)

จากหลักปรัชญาและนโยบายการศึกษาดังกล่าว โรงเรียนคาทอลิกจึงได้ดำเนินการจัดการศึกษา โดยมุ่งอบรมสั่งสอนเด็กและเยาวชน ให้เป็นบุคคลที่เปี่ยมด้วยคุณธรรมและความรู้ เป็นผู้ที่เทิดทูนสถาบันชาติ ศาสนาพระมหากษัตริย์ พัฒนาเด็กและเยาวชนให้เติบโตเป็นพลเมืองดีของชาติ ด้วยความรักเอาใจใส่จนมีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับของสังคมโดยเฉพาะโรงเรียนที่มีการปรับปรุงคุณภาพอยู่เสมอ ดังคำกล่าวของกระมล ทองธรรมชาติ (2540 : 49 - 50) ที่ว่า สถาบันการศึกษาคาทอลิกได้ให้ความสำคัญและยืนหยัดในจุดเด่นของการสร้าง และอบรมเด็กเยาวชนและบุคลากร ให้เป็นทั้งคนดีและคนเก่งมาเป็นเวลาช้านานอย่างมีประสิทธิภาพกว่า 332 ปี

สภาการศึกษาคาทอลิกฯ ยังมีนโยบายที่จะพัฒนาโรงเรียนคาทอลิกทุกระดับให้สามารถจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างเท่าเทียมกัน ได้จัดให้มีการสัมมนาปรึกษากันในโอกาสต่าง ๆ โดยมุ่งพัฒนาปัจจัยด้านต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา เพื่อให้เยาวชนประสบความสำเร็จในการศึกษา และประกอบสัมมาชีพ เป็นทรัพยากรที่มีคุณภาพของประเทศ (สภาการศึกษาคาทอลิกฯ. 2541 : 317)

ในส่วนของโรงเรียนคาทอลิกในเขตสังฆมณฑลราชบุรี ซึ่งเป็น 1 ใน 10 เขตการปกครองของศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก ครอบคลุม 4 จังหวัดคือ กาญจนบุรี เพชรบุรี ราชบุรี และสมุทรสงคราม มีโรงเรียนระดับสามัญศึกษาของสังฆมณฑล 14 โรง เป็นโรงเรียนของคณะนักบวช 4 โรง และโรงเรียนของฆราวาส 2 โรง ในการดำเนินงานจัดการศึกษาของโรงเรียนในเขตนี้มีปัญหาหลายประการพอสรุปได้ดังนี้

1. โรงเรียนคาทอลิกในเขตสังฆมณฑลราชบุรีส่วนใหญ่ ดำเนินการโดยบาทหลวง นักบวชชาย นักบวชหญิง ซึ่งบุคคลเหล่านี้ได้รับการเตรียมตัวมาเพื่อเป็นผู้นำทางด้านคุณธรรม จริยธรรม และศีลธรรมที่ดีงามมากกว่าที่จะมุ่งเพื่อเป็นนักบริหาร นักปกครอง และนักการศึกษา บุคคลดังกล่าวมีการสลับเปลี่ยนหน้าที่เมื่อวาระสิ้นสุดลง โรงเรียนจึงต้องมีการเปลี่ยนผู้บริหาร

บ่อย ทำให้การบริหารงานโรงเรียนไม่ต่อเนื่อง มีการปรับเปลี่ยนระบบการบริหารไปตามความต้องการของผู้บริหารคนใหม่ ซึ่งส่งผลกระทบต่อการบริหารโรงเรียนและต่อขวัญของบุคลากร

2. ครูที่มีความรู้ความสามารถ ลาออกออกไปรับราชการทำให้การเรียนการสอนเกิดความชะงักไม่ต่อเนื่อง อันส่งผลต่อการเรียนของนักเรียน

3. ผลกระทบจากเศรษฐกิจปัจจุบัน ทำให้โรงเรียนจำนวนมากเก็บค่าบำรุงการศึกษาไม่ได้ จำนวนนักเรียนลดลงเนื่องจากออกไปเรียนโรงเรียนรัฐบาลที่ไม่ต้องชำระค่าเล่าเรียน และเนื่องจากภาวะเศรษฐกิจ ทำให้พ่อแม่ส่งบุตรหลานเรียนต่อหลังจากจบการศึกษาภาคบังคับน้อยลง ทำให้โรงเรียนและนักเรียนของโรงเรียนเอกชน มีแนวโน้มลดลง ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อ โรงเรียนเอกชนขนาดกลางและขนาดเล็กที่มีคุณภาพไม่สูงนัก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2540 ข : 30)

4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมปีที่ 6 ทั้งด้านความรู้ ทักษะความความสามารถ การคิดและแก้ปัญหา การพัฒนาอาชีพ การพัฒนาสังคมและด้านคุณลักษณะจิตพิสัย อยู่ในกลุ่มผลสัมฤทธิ์ปานกลาง หากโรงเรียนจะยังคงดำเนินกิจการด้านการศึกษาต่อไป จะต้องปรับปรุงคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น (ศูนย์วิชาการสังฆมณฑลราชบุรี. 2543 : 6)

จากปัญหาด้านต่าง ๆ ของการบริหารการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนและของโรงเรียนคาทอลิกในสังกัดสังฆมณฑลราชบุรี ที่กล่าวมา ชี้ให้เห็นว่า การจัดการศึกษาในโรงเรียนคาทอลิกของสังฆมณฑลราชบุรี จำเป็นที่จะต้องได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพสูงขึ้น โดยดำเนินการบริหารการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้สอดคล้องกับความมุ่งหมาย ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ที่ต้องการให้เอกชนมีส่วนร่วมในการบริหารการจัดการศึกษาและพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดเพื่อพัฒนาเยาวชนไทยให้เป็นบุคคลที่มีความสมบูรณ์ในทุก ๆ ด้าน

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะศึกษา การบริหารการจัดการศึกษา เกี่ยวกับด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหาร และด้านการมีส่วนร่วมในตัดสินใจของครู และในด้านเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียน จะศึกษาในด้าน ความพึงพอใจในการทำงานของครู บรรยากาศในโรงเรียน และผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ตามความคิดเห็นของครู ของโรงเรียนคาทอลิกในสังกัดสังฆมณฑลราชบุรี ซึ่งผลการวิจัย จะเป็นประโยชน์แก่คณะกรรมการบริหารการศึกษาของสังฆมณฑลราชบุรี และผู้บริหารโรงเรียนเพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย เพื่อพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานด้านการบริหารการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนตามแนวทางการประกันคุณภาพ และเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีความมุ่งหมายที่จะศึกษาการบริหารการจัดการศึกษา และประสิทธิผลของโรงเรียนคาทอลิก ในสังกัดสังฆมณฑลราชบุรี โดยมีความมุ่งหมายเฉพาะดังนี้

1. เพื่อศึกษาการบริหารการจัดการศึกษา และประสิทธิผลของโรงเรียนคาทอลิกในสังกัดสังฆมณฑลราชบุรีตามความคิดเห็นของครู

2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารการจัดการศึกษา และประสิทธิผลของโรงเรียนคาทอลิกในสังกัดสังฆมณฑลราชบุรีตามความคิดเห็นของครู ในด้านต่าง ๆ จำแนกตามประเภทโรงเรียน และที่ตั้งของโรงเรียน

ความสำคัญของการวิจัย

ผลจากการวิจัย ทำให้ทราบสภาพการบริหารการจัดการศึกษา และประสิทธิผลของโรงเรียนจากความเห็นของผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อคณะกรรมการบริหารการศึกษาของสังฆมณฑลราชบุรี และผู้บริหารโรงเรียน ในการใช้เป็นแนวทางกำหนดนโยบายเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมเพื่อยกระดับคุณภาพโรงเรียนสู่มาตรฐานคุณภาพของสถานศึกษาตามนโยบายปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ช่วยครูใหญ่ หัวหน้าฝ่ายต่าง ๆ หัวหน้าหมวด และครูโรงเรียนคาทอลิกสายสามัญ ในสังกัดสังฆมณฑลราชบุรี ที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่จัดการศึกษาทั้งระดับอนุบาล ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ในปีการศึกษา 2543 จำนวน 13 โรงเรียน รวม 946 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยรวบรวมจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นผู้ช่วยครูใหญ่ หัวหน้าฝ่ายต่าง ๆ หัวหน้าหมวด และครูของโรงเรียนเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 361 คน ซึ่งทำการสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายจากผู้ช่วยครูใหญ่ หัวหน้าฝ่ายต่าง ๆ หัวหน้าหมวด และครูผู้สอนในแต่ละโรงเรียนให้ได้จำนวนตามตารางสำเร็จของ เคร็จซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 608)

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้คือ

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่
    1.1 ประเภทโรงเรียน จำแนกเป็น
        1.1.1 โรงเรียนมัธยมศึกษา
        1.1.2 โรงเรียนประถมศึกษา
    1.2 สถานที่ตั้ง จำแนกเป็น
        1.2.1 ในเขตเทศบาล
        1.2.2 นอกเขตเทศบาล
2. ตัวแปรตาม ได้แก่
    2.1 การบริหารการจัดการศึกษา
        2.1.1 ด้านวิชาการ
        2.1.2 ด้านงบประมาณ
        2.1.3 ด้านพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหาร จำแนกเป็น
            2.1.3.1 พฤติกรรมมุ่งงาน
            2.1.3.2 พฤติกรรมมุ่งสัมพันธ์
        2.1.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของครู
    2.2 ประสิทธิผลของโรงเรียน
        2.2.1 ด้านความพึงพอใจในการทำงานของครู
        2.2.2 ด้านบรรยากาศในโรงเรียน
        2.2.3 ด้านผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

ผู้วิจัย ได้นิยามความหมายของคำศัพท์ใช้ในการวิจัยไว้ดังนี้

1. การบริหารการจัดการศึกษา หมายถึง การดำเนินงานของโรงเรียนในด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านพฤติกรรมทางการบริหารของของผู้บริหาร และด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของครู ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 ด้านวิชาการ หมายถึง การดำเนินงานตามหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน โดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย การจัดกิจกรรมตามความสนใจของนักเรียน มีการวัดผลประเมินผลอย่างเป็นระบบ

1.2 ด้านงบประมาณ หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน อาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม วัสดุอุปกรณ์และการเงินของโรงเรียน การใช้และบำรุงรักษาทรัพยากรดังกล่าวให้เกิดประโยชน์สูงสุดตามความเหมาะสมและจำเป็นต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในด้านต่าง ๆ

1.3 ด้านพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหาร หมายถึง การปฏิบัติของครูใหญ่ที่แสดงออกในฐานะผู้นำกลุ่ม เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ บรรลุเป้าหมาย จำแนกดังต่อไปนี้

1.3.1 พฤติกรรมมุ่งงาน หมายถึง การปฏิบัติของครูใหญ่ที่เป็นไปในลักษณะที่เน้นความเข้าใจในการดำเนินการตามระเบียบแบบแผนของโรงเรียน การสื่อความหมายที่เป็นระบบ และดำเนินงานต่าง ๆ ตามขั้นตอนที่กำหนด

1.3.2 พฤติกรรมมุ่งสัมพันธ์ หมายถึง การปฏิบัติของครูใหญ่ที่เป็นไปในลักษณะที่เสริมสร้างบรรยากาศแห่งความเป็นมิตร ทำงานร่วมกับครูด้วยความไว้วางใจ ทำให้เกิดความรู้สึกอยู่ร่วมกันอย่างอบอุ่นและมีความเคารพต่อกันและกัน

1.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของครู หมายถึง ครูมีส่วนในการกำหนดนโยบายหรือระเบียบปฏิบัติต่าง ๆ ของโรงเรียน ร่วมจัดหลักสูตรการเรียนการสอนของนักเรียน สามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเอง มีท่าทีแสดงให้เห็นว่าพร้อมที่จะให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่ในการปฏิบัติงาน

2. ประสิทธิผลของโรงเรียน หมายถึง การที่โรงเรียนสามารถจัดการศึกษาได้สำเร็จด้วยดี โดยที่ผู้นำใช้ความสามารถจูงใจผู้ใต้บังคับบัญชา ให้มาทำงานอย่างเสียสละ และสามารถประสานงานด้านการจัดการศึกษาให้ผลสัมฤทธิ์สูงสุด มีบรรยากาศที่เหมาะสมทั้งด้านการเรียนและการสอน ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะศึกษาประสิทธิผลของโรงเรียน ในด้านความพึงพอใจในการทำงานของครู บรรยากาศในโรงเรียน และผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน

2.1 ด้านความพึงพอใจในการทำงานของครู หมายถึง การที่ครูปฏิบัติงานในโรงเรียน โดยมีความสุขกับการทำงาน พึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมและสวัสดิการที่ได้รับ และมีความรู้สึกในคุณค่าของความเป็นครู

2.2 ด้านบรรยากาศในโรงเรียน หมายถึง สภาพแวดล้อมโดยรวมของโรงเรียนที่เกี่ยวข้องและมีผลกระทบต่อครู ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ต่อกัน ความช่วยเหลือร่วมมือกัน ความไว้วางใจ ความรู้สึกเป็นกันเองและอบอุ่น

2.3 ด้านผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน หมายถึง ผลการเรียนรู้หรือพัฒนาการโดยรวมพิจารณาได้จากความรู้ ความถนัดด้านต่างๆ คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน

3. โรงเรียนคาทอลิกในสังกัดสังฆมณฑลราชบุรี หมายถึงโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา ดำเนินกิจการโดยบุคคลหรือคณะบุคคล หรือมูลนิธิที่สังกัดศาสนาคริสต์ นิกายโรมันคาทอลิก ในเขตการปกครองทางศาสนาคริสต์ครอบคลุม 4 จังหวัด คือ กาญจนบุรี เพชรบุรี ราชบุรี และสมุทรสงคราม

4. ประเภทโรงเรียน หมายถึง ประเภทโรงเรียนสังกัดสังฆมณฑลราชบุรี จำแนกเป็น

4.1 โรงเรียนมัธยมศึกษา หมายถึง โรงเรียนที่เปิดสอนระดับอนุบาลถึงระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3

4.2 โรงเรียนประถมศึกษา หมายถึงโรงเรียนที่เปิดสอนระดับอนุบาลถึงประถมศึกษาปีที่ 6

5. สถานที่ตั้ง หมายถึง สถานที่ตั้งของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลราชบุรี จำแนกเป็นโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาล และนอกเขตเทศบาล

6. ครู หมายถึง ผู้ช่วยครูใหญ่ หัวหน้าฝ่ายต่าง ๆ หัวหน้าหมวด และครูโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลราชบุรี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ประยุกต์แนวความคิด ทฤษฎีบริหารการศึกษา ซึ่งทฤษฎีและแนวความคิดที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ

ในการศึกษาการบริหารการจัดการศึกษาของโรงเรียน ใช้กรอบการกระจายอำนาจการบริหารการจัดการศึกษา ในด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไป ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542 ง : 21) โดยมีกรอบแนวคิดในการศึกษา 2 แนวทาง คือ การบริหารการจัดการศึกษา และประสิทธิผลของโรงเรียน ดังนี้

การบริหารการจัดการศึกษา ผู้วิจัยจะศึกษาในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ด้านวิชาการ พิจารณาในด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน ที่มีความสอดคล้อง และเอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ผู้เรียนมีการพัฒนาที่ก้าวหน้าเต็มตามศักยภาพ ผู้เรียนมี เจตคติที่ดีต่อการเรียน และชุมชนให้ความเชื่อถือ ไว้ใจต่อโรงเรียน ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิด ตามคู่มือหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2534 : 33)

2. ด้านงบประมาณ พิจารณาในด้าน ด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน ให้มีความเหมาะสม เพียงพอ ก่อประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนการสอน ใช้แนวคิดจาก การจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2541 : 34 - 45)

3. ด้านพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหาร จำแนกเป็นพฤติกรรมมุ่งงาน และพฤติกรรมมุ่งสัมพันธ์ โดยมีเป้าหมายสำคัญในการทำงานคือ การทำงานที่ความสำเร็จของงานสูงสุด ควบคู่ไปกับการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างผู้ใต้บังคับบัญชา ฮาลปินและไวเนอร์ ได้ศึกษาพบว่า พฤติกรรมผู้นำทั้ง 2 ด้าน มีความสัมพันธ์กันอย่างเด่นชัด ถ้าผู้บริหารมีพฤติกรรมทั้ง 2 ด้านสูง ก็สามารถนำองค์การไปสู่คุณภาพการศึกษาได้อย่างเหมาะสม (สุชาดา อินทร์พงษ์พันธ์. 2538 ; อ้างอิงจาก Halpin and Winer. 1967)

4. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของครู เป็นตัวแปรที่สำคัญต่อความสำเร็จขององค์การ เพราะการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของบุคลากรแต่ละคน จะก่อให้เกิดความรู้สึกในความเป็นเจ้าของและความมีพันธะผูกพันที่จะให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (สุปรียา ไข่มุก. 2541 ; อ้างอิงจาก Taylor. 1995 ; เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. 2541)

เกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียน ฮอยและมิสเกล (Hoy and Miskel. 1991 : 398) ได้ให้แนวคิดว่า ประสิทธิผลของโรงเรียน หมายถึงการที่โรงเรียนสามารถผลิตนักเรียนนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง สามารถพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมที่บีบบังคับได้ รวมทั้งสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียนได้เป็นอย่างดี ซึ่งผู้วิจัยจะศึกษาในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ด้านความพึงพอใจในการทำงานของครู ถ้าครูมีความพึงพอใจในการทำงานแล้วย่อมตั้งใจทำงาน ให้ความร่วมมือกับหน่วยงาน บรรยากาศในการทำงานก็จะสดชื่น มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดระหว่างผู้ปฏิบัติงาน ทำให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพ (Hoy and Miskel.1991 : 339)

2. ด้านบรรยากาศในโรงเรียน บรรยากาศในโรงเรียน เป็นสิ่งหนึ่งที่สำคัญและต้องได้รับการพัฒนา บรรยากาศที่ดีจะส่งเสริมให้บุคลากรมีคุณภาพจิตดีมีความตั้งใจ และใช้เวลาในการทำงานอย่างเต็มที่ ในด้านของความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียน มีผลทำให้โรงเรียนดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ และมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงเจตคติ ทักษะ และพฤติกรรมที่เหมาะสมของบุคคลในโรงเรียนที่จะนำมาซึ่งคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน (Hoy and Miskel.1991 : 185 – 186)

3. ด้านผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ได้แนวคิดจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2542 ก : 11) ที่ได้ให้ความหมายว่า เป็นผลการเรียนของนักเรียน ที่ผู้เรียนมีความก้าวหน้าทางความรู้เต็มตามศักยภาพของตน และมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน พร้อมทั้งมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

กรอบความคิดในการวิจัยแสดงไว้ในภาพประกอบที่ 1

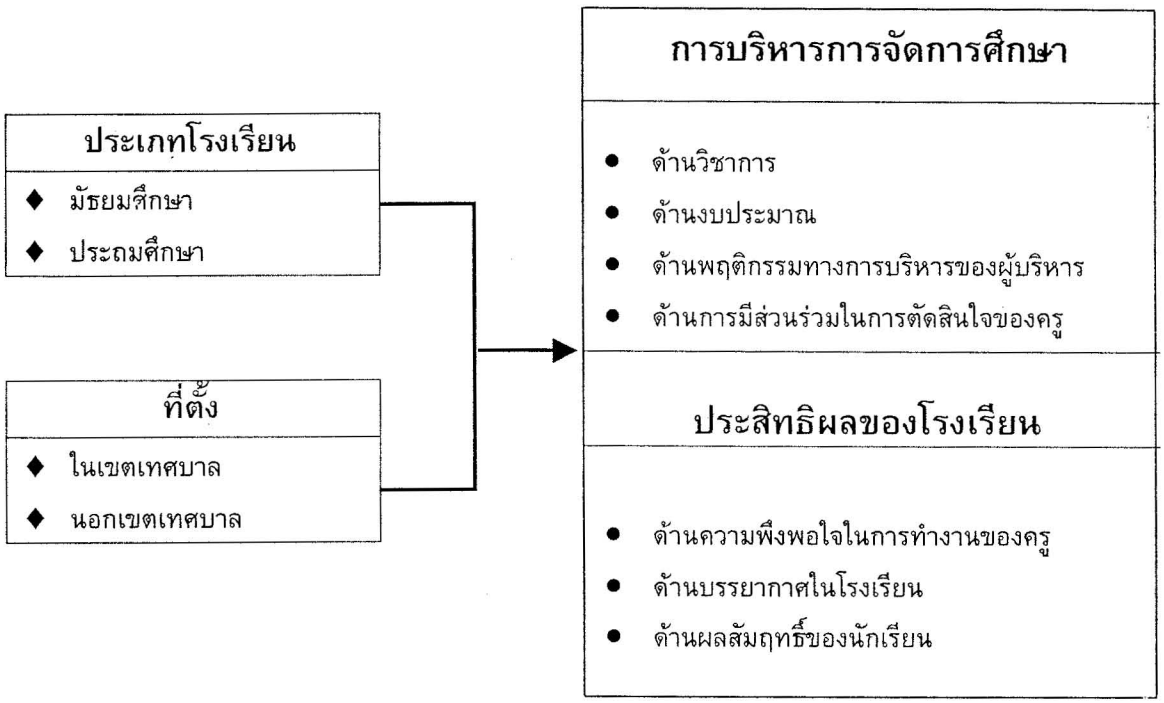

ภาพประกอบ 1 ภาพแสดงกรอบความคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

1. การบริหารการจัดการศึกษา และประสิทธิผลของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลราชบุรี ในด้านต่าง ๆ ตามความคิดเห็นของครูที่อยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา และประถมศึกษา แตกต่างกัน

2. การบริหารการจัดการศึกษา และประสิทธิผลของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลราชบุรี ในด้านต่าง ๆ ตามความคิดเห็นของครูที่อยู่ในเขตเทศบาล และนอกเขตเทศบาล แตกต่างกัน

บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. การบริหารโรงเรียนคาทอลิกในประเทศไทย
   - 1.1 ประวัติและความเป็นมา
   - 1.2 ประเภทโรงเรียนคาทอลิก
   - 1.3 ปรัชญาการศึกษาคาทอลิก
   - 1.4 นโยบายการศึกษาคาทอลิกในประเทศไทย
   - 1.5 หน้าที่และความรับผิดชอบของโรงเรียนคาทอลิกในประเทศไทย
2. ข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียนคาทอลิกในสังกัดสังฆมณฑลราชบุรี
3. การบริหารการจัดการศึกษา และประสิทธิผลของโรงเรียน
   - 3.1 การบริหารการจัดการศึกษาของโรงเรียน
     - 3.1.1 ด้านวิชาการ
     - 3.1.2 ด้านงบประมาณ
     - 3.1.3 ด้านพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหาร
     - 3.1.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของครู
   - 3.2 ประสิทธิผลของโรงเรียน
     - 3.2.1 ด้านความพึงพอใจในการทำงานของครู
     - 3.2.2 ด้านบรรยากาศในโรงเรียน
     - 3.2.3 ด้านผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การบริหารโรงเรียนคาทอลิกในประเทศไทย

โรงเรียนเอกชนคาทอลิกเป็นองค์กรหนึ่งที่มีบทบาททางการจัดการศึกษามาเป็นเวลานานกว่า 4 ศตวรรษ โดยมีปรัชญาและนโยบายของการศึกษาคาทอลิกเป็นตัวชี้นำในการจัดดำเนินการศึกษาโดยทั่วไป นับได้ว่าเป็นการตอบสนองนโยบายและแบ่งเบาภาระของรัฐอย่างมากในการจัดการศึกษา สมตามเจตนารมณ์ของที่รัฐสนับสนุนให้เอกชน องค์กรหรือสมาคมต่าง ๆ จัดการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษาทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียนอย่างมีคุณภาพและให้มากขึ้น (แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ. ฉบับที่ 7 พ.ศ. 2535 – 2539 : 38)

1. ประวัติและความเป็นมา

การศึกษาคาทอลิกในประเทศไทย มีความเป็นมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา เมื่อคณะมิชชันนารีชาวโปรตุเกส ได้เริ่มเข้ามาเผยแพร่ในปี พ.ศ. 2097 ในระยะแรก ๆ ไม่มีหลักฐานปรากฏแน่ชัดว่าได้มีการจัดตั้งโรงเรียนคาทอลิกขึ้น ในสมัยกรุงศรีอยุธยา ในแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช (พ.ศ.2198 - 2231) มิชชันนารีชาวฝรั่งเศส สังกัดคณะมิสซังต่างประเทศแห่งกรุงปารีส ได้รับพระบรมราชานุญาต ให้เข้าเผยแพร่ศาสนาและได้รับพระราชทานที่ดินที่บ้านปลาเห็ด สำหรับเป็นที่พักอาศัย สามารถสร้างโบสถ์ บ้านพัก และโรงเรียนได้ ดังนั้น ในปี พ.ศ. 2208 โรงเรียนคาทอลิกแห่งแรกในประเทศไทยได้ถือกำเนิดขึ้นมีชื่อว่า General College ก่อตั้งโดย ฯพณฯ แลมเบิร์ด เดอ ลา ม็อท (Bishop Lambert de la Motte) เป็นโรงเรียนสามัญสำหรับเด็กชาย มีการสอนด้านวิชาการและจริยธรรม มีการแต่งหนังสือทางศาสนา แบบเรียนภาษาไทย ภาษาบาลีและแปลหนังสือสวดมนต์เป็นภาษาไทย ในระยะแรกมีการสอนทั้งที่บ้านโบสถ์ และโรงเรียนของบาทหลวง (สายทิพย์ ระดมกิจ. 2540 : 16 ; อ้างอิงจาก ประชุมพงศาวดาร เล่ม 19, 2512 : 288)

โรงเรียนดังกล่าวให้การศึกษาแก่ผู้ที่เตรียมตัวเป็นสามเณรและประชาชนทั่วไป รวมทั้งลูกหลานของพวกขุนนางจากราชสำนัก ต่อมามิชชันนารีได้เปิดโรงเรียนอื่นในจังหวัดต่าง ๆ อีกหลายแห่งเช่น จังหวัดภูเก็ต เมื่อ พ.ศ. 2214 ลพบุรี พ.ศ. 2216 บางกอก พ.ศ. 2217 พิษณุโลก พ.ศ. 2218 และจันทบุรี พ.ศ. 2250 แต่กิจการโรงเรียนได้ล้มเลิกไป ภายหลังการสิ้นพระชนม์ของสมเด็จพระนารายณ์มหาราช (สายทิพย์ ระดมกิจ. 2540 : 17 ; อ้างอิงจาก ธีรวัชร ภูมิ และคณะ. 2524 :19)

ต่อมาในสมัยรัตนโกสินทร์ มิชชันนารีชาวฝรั่งเศส ได้มาบุกเบิกงานด้านการศึกษาอีกครั้ง โรงเรียนคาทอลิกสมัยใหม่แห่งแรกที่ก่อตั้งในยุคนั้น คือโรงเรียนอัสสัมชัญ ก่อตั้งโดยบาทหลวงโคลอมเบต์ (Colombet) พ.ศ. 2428 นับตั้งแต่นั้นมาคณะนักบวชคาทอลิกต่างๆ ที่อุทิศตนในการให้การศึกษาได้เข้ามาเปิดโรงเรียนในประเทศไทยเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ ในระยะแรก ๆ แต่ละโรงเรียนต่างมีหลักสูตรเป็นของตนเอง โรงเรียนของมิชชันนารีสอนเป็นภาษาอังกฤษบ้าง ภาษาฝรั่งเศสบ้าง จนกระทั่งมาถึงยุคการใช้หลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการเป็นแม่บทในการจัดการศึกษา อย่างไรก็ตาม การจัดการศึกษาของคาทอลิกยังคงยึดอุดมการณ์ของการให้การศึกษาที่พัฒนาทั้งร่างกาย สติปัญญา จิตใจ และจิตวิญญาณตามแนวทางการศึกษาคาทอลิกที่มุ่งเป้าหมายที่สัจธรรม และการพัฒนามนุษย์ตามศักยภาพ ปัจจุบันมีโรงเรียนคาทอลิกประเภทสามัญศึกษาทั่วประเทศ 277 โรงเรียน มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 389,038 คน ครู 18,753 คน (สภาการศึกษาคาทอลิกประเทศไทย. 2542 : 296)

จากการที่มีโรงเรียนคาทอลิกเพิ่มขึ้นมากในทุกระดับการศึกษา ตั้งแต่อนุบาลจนถึงอุดมศึกษา ในปี พ.ศ. 2502 สภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทยจึงเห็นสมควรที่จะจัดให้โรงเรียนคาทอลิกรวมตัวกันเป็นรูปองค์การ เพื่อจะได้แลกเปลี่ยนทัศนะ ประสบการณ์และ

นโยบายร่วมกัน จึงได้มีมติแต่งตั้ง "คณะกรรมการโรงเรียนคาทอลิกแห่งประเทศไทย" อันมีพระสังฆราชเปโตร คาเร็ตโต (Pater Carettto) ผู้แทนสภาสังฆราชประเทศไทยเป็นประธาน ต่อมาคณะกรรมการโรงเรียนคาทอลิกแห่งประเทศไทย ได้เปลี่ยนชื่อเป็น "สภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย" โดยมติเอกฉันท์ของที่ประชุมสมัชชาใหญ่ครั้งแรกของโรงเรียนคาทอลิกในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2512 ปัจจุบัน สภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย ได้รับอนุญาตจัดตั้งเป็นสมาคม ตามทะเบียนสมาคมเลขที่ จ.3061 เมื่อวันที่ 8 มิถุนายน 2533 โดยใช้ชื่อว่า "สมาคมสภาการศึกษาคาทอลิก (ประเทศไทย)" (สื่อมวลชนคาทอลิกประเทศไทย. 2534 : 2) โดย มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. ร่วมมือระหว่างองค์กรสมาชิกในการประกอบภารกิจ เพื่อประโยชน์สุขแห่งสังคมและเทิดทูนไว้ซึ่ง ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และวิถีการปกครองระบอบประชาธิปไตย

2. ร่วมมือและส่งเสริมการสร้างสามัคคีธรรม ระหว่างสถาบันการศึกษาคาทอลิกและสถาบันการศึกษาอื่น ๆ เพื่อช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน

3. ประสานสัมพันธ์ระหว่างองค์กรสมาชิกในการพัฒนาคุณภาพและเสถียรภาพของบุคคลากรในสถาบันการศึกษาคาทอลิก

4. ประสานงาน ร่วมมือ ให้หรือขอคำแนะนำ หรือความช่วยเหลือจากสมาคม สถาบันหรือองค์กรการศึกษาและองค์กรธุรกิจ ทั้งในและต่างประเทศ เพื่อประโยชน์ทางการศึกษา

การศึกษาคาทอลิกได้พัฒนาตนเองมาโดยตลอดเพื่อสนองความต้องการของสังคมไทย ปัจจุบันการศึกษาคาทอลิก อยู่ในความรับผิดชอบของสภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นองค์กรสูงสุดที่มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารงานของพระศาสนาจักรคาทอลิกแห่งประเทศไทย สภาการศึกษาคาทอลิกฯ ได้แบ่งหน่วยงานออกเป็นกรรมาธิการฝ่ายต่างๆ 6 ฝ่าย การศึกษาคาทอลิกในประเทศไทย อยู่ในความรับผิดชอบของ "กรรมาธิการฝ่ายการศึกษาอบรม" โดยมอบหมายให้ สภาการศึกษาคาทอลิกฯ รับผิดชอบการศึกษาอบรมในโรงเรียนทุกประเภทและจัดวางแนวการศึกษาในโรงเรียนคาทอลิกให้สอดคล้องกับนโยบายการศึกษาแห่งชาติ และพระศาสนจักรคาทอลิก

2. ประเภทโรงเรียนคาทอลิก

โรงเรียนคาทอลิกในประเทศไทยแบ่งออกเป็น 3 ประเภทตามลักษณะของผู้รับผิดชอบจัดตั้ง และดำเนินการบริหารคือ (Catholic Directory. 1991 : 14 – 15)

2.1 โรงเรียนเอกชนคาทอลิกของสังฆมณฑล ศาสนจักรคาทอลิกในประเทศไทยแบ่งการปกครองเป็น 10 สังฆมณฑล หรือ 10 เขต ได้แก่เขตกรุงเทพฯ เขตจันทบุรี เขตเชียงใหม่ เขตท่าแร่-หนองแส เขตนครราชสีมา เขตนครสวรรค์ เขตราชบุรี เขตสุราษฎร์ธานี เขตอุดรธานีและเขตอุบลราชธานี โรงเรียนเอกชนคาทอลิกที่มีพื้นที่อยู่ในเขตใด ก็จะสังกัดอยู่ในสังฆมณฑลนั้น และดำเนินการบริหารภายใต้การอำนวยการของคณะสงฆ์ของแต่ละสังฆมณฑล

2.2 โรงเรียนเอกชนคาทอลิกของคณะนักบวชในประเทศไทย ดำเนินการบริหารภายใต้การอำนวยการของคณะนักบวชชายหญิงในประเทศไทย แบ่งแยกได้ดังนี้

2.2.1 โรงเรียนเอกชนคาทอลิกของคณะนักบวชชาย มี 5 คณะ ได้แก่ ภราดาคณะเซนต์ตาเบรียล ภราดาคณะลาซาล สงฆ์คณะซาเลเซียน สงฆ์คณะมหาไถ่ และสงฆ์คณะรอยแผลศักดิ์สิทธิ์

2.2.2 โรงเรียนเอกชนคาทอลิกของคณะนักบวชหญิง มี 12 คณะได้แก่ ภคินีคณะเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร ภคินีคณะอูรสุลิน ภคินีคณะแม่พระองค์อุปถัมภ์ ภคินีคณะพระกุมารเยซู ภคินีคณะนักบุญยอแซฟแห่งการประจักษ์ ภคินีคณะพระหฤทัยแห่งกรุงเทพฯ ภคินีคณะรักกางเขนแห่งท่าแร่ ภคินีคณะธิดากางเขน ณ จันทบุรี ภคินีคณะข้าบริการพระแม่มารีย์แห่งอุบลราชธานี คณะภคินีผู้รับใช้ดวงหทัยนิรมลของพระแม่มารีย์ ภคินีคณะธิดาพระราชินีมาเรียผู้นิรมล และภคินีคณะลาซาล

2.2.3 โรงเรียนเอกชนคาทอลิกของฆราวาส ที่ดำเนินการบริหารภายใต้การอำนวยการของฆราวาสที่นับถือศาสนาคริสต์ นิกายโรมันคาทอลิกเช่น โรงเรียนเซนต์จอห์น โรงเรียนเพ็ญสมิทธิ์ โรงเรียนในเครือสารสาสน์พิทยา โรงเรียนอุดมวิทยา บ้านโป่ง โรงเรียนอำนวยวิทย์ ท่าม่วง เป็นต้น

3. ปรัชญาการศึกษาคาทอลิก

ในการประชุมสภาพระสังคายนาวาติกันที่ 2 ได้มีคำแถลงของสภาสังคายนาเรื่องการอบรมตามหลักพระคริสตธรรม (2512) ซึ่งสรุปแนวคิดได้ดังนี้ (สื่อมวลชนคาทอลิกประเทศไทย. 2534 : 26 - 27)

การอบรมมีความสำคัญยิ่งยวดในชีวิตของมนุษย์และมีอิทธิพลต่อความเจริญพัฒนาของสังคมปัจจุบัน ด้วยว่ามนุษย์ได้สำนึกถึงศักดิ์ศรีและพันธะของตนมากขึ้น มนุษย์ทุกคนไม่ว่าจะมีเชื้อชาติ ฐานะ และอายุเท่าไร ในฐานะที่มีศักดิ์ศรีเป็นบุคคล ย่อมมีสิทธิ์ที่จะรับการอบรมที่ตรงกับจุดหมายเฉพาะคน เข้ากับอุปนิสัยและเพศของตน ตลอดจนวัฒนธรรมและประเพณีของบรรพบุรุษ และในขณะเดียวกัน การอบรมนั้นจะต้องเปิดช่องให้มีโอกาส ได้ติดต่อกันอย่างฉันพี่น้องกับชนชาติอื่น เพื่อเสริมสร้างเอกภาพอันแท้จริงกับสันติสุขในโลก

คริสตชนทุกคนได้ชื่อว่าเป็นบุตรของพระเป็นเจ้าตามหลักธรรมพระคริสตธรรม คือ รู้จักนมัสการพระบิดาด้วยจิตใจและความสัตย์จริง เขาจะต้องได้รับการฝึกฝนให้บรรลุถึงการเป็นคนดีพร้อม จะได้มีส่วนทำคุณประโยชน์แก่สังคมเป็นส่วนรวม

พ่อแม่เป็นผู้อบรมสำคัญคนแรกของลูก หน้าที่อบรมของพ่อแม่มีความสำคัญอย่างยิ่งยวดจนว่าถ้าขาดการอบรมของพ่อแม่ ก็ยากที่จะหาการอบรมใดมาทดแทนได้

โรงเรียนเป็นปัจจัยสำคัญ สำหรับพัฒนาสมรรถภาพทางสติปัญญา และยังช่วยให้สมรรถภาพในการวินิจฉัยอย่างถูกต้องนั้นสมบูรณ์เต็มที่ ฝึกหัดการพิจารณาไตร่ตรอง นำผู้เรียน

ให้เข้าถึงมรดกทางวัฒนธรรมที่คนในยุคก่อนๆ ได้สร้างสมไว้ ส่งเสริมการรู้จักคุณค่าต่างๆ เตรียมชีวิตในด้านวิชาอาชีพ ทำให้เกิดสัมพันธ์ไมตรีขึ้น ในระหว่างนักเรียนที่มีฐานะทางสังคมและอุปนิสัยต่างกัน และส่งเสริมจิตใจที่โน้มเอียงไปในทางมีความเข้าใจดีต่อกัน

ลักษณะเฉพาะของโรงเรียนคาทอลิกคือ มุ่งสร้างให้ประชาคมในโรงเรียน เกิดบรรยากาศอันมีชีวิตชีวาด้วยจิตตารมณ์แห่งเสรีภาพและความรักแบบในพระวรสาร มุ่งช่วยคนรุ่นหนุ่มสาวให้พัฒนาบุคลิกภาพ เพื่อประโยชน์ของประเทศชาติบ้านเมือง ในขณะเดียวกันก็เตรียมเขาให้ทำการรับใช้พระอาณาจักรของพระเป็นเจ้าในฐานะครูอาจารย์ และทำตามความปรารถนาที่ใฝ่ฝันเอาไว้ ด้วยเหตุนี้บรรดาคณาจารย์ควรได้รับการอบรมด้วยความเอาใจใส่เป็นพิเศษ เพื่อพวกเขาจะได้พร้อมไปด้วยความรู้ทางโลกและความรู้เกี่ยวกับศาสนา มีคุณวุฒิอันเหมาะสม และมีการฝึกฝนในด้านทักษะการสอนที่สอดคล้องกับการค้นพบใหม่ ๆ ในปัจจุบัน

ขณะที่โรงเรียนคาทอลิก ปรับตัวอย่างเหมาะสมให้เข้ากับสภาพแวดล้อมของยุคสมัยที่กำลังก้าวหน้าอยู่นั้น โรงเรียนคาทอลิกได้อบรมนักเรียนให้ทำงานของตนอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อประโยชน์ของประเทศชาติบนโลกนี้ และพร้อมเพื่อรับใช้การพัฒนาอาณาจักรของพระเจ้าพร้อมกับการสั่งสอนและป้อนความรู้ทางสติปัญญา โรงเรียนยังต้องคำนึงถึงการอบรมทางศีลธรรม และทางศาสนาด้วย

ในปี 1977 สมณกระทรวงว่าด้วยการศึกษาคาทอลิกของวาติกัน (ประทีป ม.โกมล มาศ. 2542 : 70) ได้ตีพิมพ์เอกสารสำคัญเรื่อง "โรงเรียนคาทอลิก" ตามถ้อยแถลงมีความว่า

3.1 การศึกษาที่แท้จริงมุ่งหล่อหลอมมนุษย์สู่จุดหมายของตน

3.2 โรงเรียนคาทอลิกมุ่งพัฒนามนุษย์ทั้งครบ (The whole man) พร้อมคุณค่าของความเป็นมนุษย์ทุกประการ (All human values) พบความกลมกลืนและความสำเร็จในพระคริสต์ผู้เป็นมนุษย์ที่ดี (The perfect man)

3.3 การศึกษามีส่วนเตรียมบุคคลสู่หน้าที่และการมีส่วนร่วมสร้างสรรค์ที่เขาดำรงอยู่ให้ดี

3.4 กระบวนการศึกษาจะต้องเหมาะกับแต่ละคน ต้องเคารพในเสรีภาพและเสริมสร้างความรับผิดชอบส่วนบุคคล นั่นคือจะต้องปรับให้เหมาะสมกับความสามารถ เพศ วัย วัฒนธรรม เชื้อชาติ พร้อมทั้งเอื้อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างชาติ ทั้งนี้เพื่อความสมานฉันท์และสันติภาพในโลก

3.5 ด้วยศักดิ์และสิทธิ์ของความเป็นมนุษย์ ทุกคนต้องได้รับการศึกษาโดยไม่มีเงื่อนไขใด ๆ

4. นโยบายการศึกษาคาทอลิกในประเทศไทย

จุดประสงค์ของโรงเรียนคาทอลิกคือ ให้การอบรมสั่งสอนกุลบุตร กุลธิดาของชาติ ให้เป็นบุคคลที่บรรลุถึงความสมบูรณ์ ในอันที่จะทำประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติให้มากที่สุด ตามหลักคริสตธรรม ดังนั้น นโยบายการศึกษาคาทอลิกจึงกำหนดไว้ดังนี้ (ประทีป ม.โกมลมาศ. 2539 ก : 92)

4.1 ความรับผิดชอบของสถาบันการศึกษาคาทอลิกต่อสังคม

4.1.1 สร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมเสรีภาพและความรักแบบคริสตชนในสถาบัน

4.1.2 เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนรู้จักรับผิดชอบในส่วนตัวและส่วนรวมตามภาวะของแต่ละคน

4.1.3 เน้นการปฏิบัติและปลูกฝังค่านิยมของการเคารพในสิทธิของกันและกัน การมีความคิดสร้างสรรค์และการผนึกกำลังทำความดี ร่วมกันพัฒนาชุมชนที่ตนอาศัยอยู่

4.2 ความรับผิดชอบต่อสถาบันการศึกษาคาทอลิกต่อพระศาสนจักร และศาสนาอื่นๆ

4.2.1 อบรมเด็กและเยาวชนให้มีความเลื่อมใสศรัทธาในสัจธรรมของศาสนาของตน

4.2.1 อบรมสั่งสอนเด็กและเยาวชนทุกศาสนาให้มีทัศนคติที่เห็นอกเห็นใจต่อกัน ด้วยอัธยาศัยไมตรี

4.2.2 นำวัฒนธรรมของชาติมาบูรณาการ การปฏิบัติภารกิจ เพื่อส่งเสริมคุณค่าของศาสนา

4.2.3 พึงตระหนักและถือเป็นหน้าที่สำคัญ ที่จะอบรมเด็กและเยาวชนคาทอลิก

4.3 ความรับผิดชอบของผู้บริหารสถาบันการศึกษาคาทอลิก

4.3.1 พึงคำนึงถึงความต้องการของโลกในสมัยปัจจุบัน

4.3.2 พึงให้อุปกรณ์และทักษะในการสอนตามหลักการใหม่ ๆ ที่ค้นพบในสมัยปัจจุบัน

4.3.3 พึงให้ ครู-อาจารย์ มีส่วนรับผิดชอบในการวางนโยบายและการบริหารสถาบัน

4.3.4 พึงสงเคราะห์ช่วยเหลือเด็กและเยาวชนที่ขัดสน ผู้ที่ไม่ได้รับความอบอุ่นและความอนุกูลของครอบครัว หรือผู้ที่ยังไม่รู้จักพระคุณแห่งความเชื่อ

4.3.5 พึงร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับบิดามารดาในการอบรม

5. หน้าที่และความรับผิดชอบของโรงเรียนคาทอลิกในประเทศไทย

จากปรัชญาและนโยบายของการศึกษาคาทอลิกดังกล่าว นักการศึกษาคาทอลิกจึงกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของโรงเรียนคาทอลิกไว้ดังนี้ (ประทีป โกมลมาศ. 2539 ข : 92 - 93)

โรงเรียนคาทอลิกเป็นสถาบันการศึกษาที่มีวัตถุประสงค์ให้การอบรมสั่งสอนกุลบุตรกุลธิดาของชาติ ให้เป็นบุคคลที่บรรลุถึงความสมบูรณ์กอปร์ด้วยความรับผิดชอบต่อคนและต่อสังคม รวมทั้งหลักปรัชญาทางศาสนาและจริยธรรมพร้อมที่จะทำประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติให้มากที่สุดตามหลักพระคริสตธรรม ดังนั้นโรงเรียนคาทอลิกมุ่งมั่นในการศึกษาอบรมเพื่อ

5.1 พัฒนาเด็กนักเรียนให้เป็นบุคคลที่สมบูรณ์คือ พัฒนาร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ ตลอดจนเอกลักษณ์ และบุคลิกภาพ

5.1.1 ปลูกฝังค่านิยมด้านจิตใจ ให้มีจริยธรรมและคุณธรรม มีความเคารพซึ่งกันและกัน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และผนึกกำลังกันรับผิดชอบ เพื่อความดีของส่วนรวม มีความรักและความกตัญญูรู้คุณต่อพ่อแม่ ครูอาจารย์ และต่อสถาบันของตน

5.1.2 ปลูกฝังให้เป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย โดยเน้นให้มีความรักต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ อันเป็นวิถีชีวิตของคนไทยในระบอบประชาธิปไตย รู้จักรักษาศิลปวัฒนธรรม ศีลธรรม และประเพณีอันดีงามของชาติ

5.1.3 ส่งเสริมด้านวิชาการและการปฏิบัติ โดยมุ่งให้นักเรียนมีความรู้ ความสามารถ มีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นในการประกอบอาชีพในอนาคต

วัตถุประสงค์ของโรงเรียนเอกชนคาทอลิกนี้ ทุกโรงเรียนในสภาการศึกษาคาทอลิก จะรับทราบและนำไปเป็นหลักปฏิบัติตามนโยบาย ตามแนว หรือจิตตารมณ์ของแต่ละคณะนักบวช หรือมิสซัง หรือฆราวาส ซึ่งต่างก็ได้วางหลักปรัชญาของตนไว้แล้ว

ดังนั้นจากปรัชญา นโยบายและหน้าที่ของการจัดการศึกษาของโรงเรียนคาทอลิกที่ตระหนักว่าการศึกษาอบรมมีความสำคัญยิ่งยวดในชีวิตของมนุษย์และมีอิทธิพลต่อความเจริญพัฒนาของสังคมปัจจุบัน ด้วยว่ามนุษย์ได้สำนึกถึงศักดิ์ศรีและพันธะของตนมากขึ้น มนุษย์ทุกคนไม่ว่าจะมีเชื้อชาติ ฐานะ และอายุเท่าไร ในฐานะที่มีศักดิ์ศรีเป็นบุคคล ย่อมมีสิทธิ์ที่จะรับการศึกษาอบรมที่ตรงกับจุดหมายเฉพาะคน เข้ากับอุปนิสัยและเพศของตนตลอดจนวัฒนธรรมและประเพณีของบรรพบุรุษ การจัดการศึกษาคาทอลิกจึงมิได้จำกัดเฉพาะเยาวชนที่นับถือคริสตศาสนานิกายโรมันคาทอลิกเท่านั้น ยังให้บริการไปยังนักเรียนที่นับถือศาสนาอื่นด้วย โดยที่โรงเรียนจะอบรมเด็กและเยาวชน ให้มีความเลื่อมใสศรัทธาในศาสนาของตน ให้มีทัศนคติที่เห็นอกเห็นใจ มีอัธยาศัยไมตรีต่อกัน ส่งเสริมคนให้เห็นคุณค่าของเอกภาพและความแตกต่างของชีวิต ของแต่ละคนที่จะต้องดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุขในสังคมของตน

ข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียนคาทอลิกในสังกัดสังฆมณฑลราชบุรี

ประวัติความเป็นมาของโรงเรียนคาทอลิกในสังกัดสังฆมณฑลราชบุรี (ประดิษฐ์ ว่องวารี. 2540 : 26 –125) เริ่มตั้งแต่ปี ค.ศ. 1904 พระสังฆราชเรอเน แปร์โรส ได้รับหน้าที่ปกครองมิสซังกรุงเทพฯ ได้พยายามแพร่ธรรมให้ขยายไปทั่วหัวเมือง พระสังฆราชได้เชิญให้คณะนักบวชจากต่างประเทศมาช่วยในการจัดการด้านการศึกษา โดยคณะสงฆ์มิสซังต่างประเทศแห่งกรุงปารีสได้มาบุกเบิก ในเขตภาคใต้ ต่อมาได้มอบหมายให้คณะสงฆ์ซาเลเซียนรับช่วงต่อ โดยให้ดูแลปกครอง ตั้งแต่จังหวัดกาญจนบุรีจรดเขตแดนมาเลเซีย ภาคใต้ รวม 19 จังหวัด กำหนดให้ใช้วัดแม่พระบังเกิด จังหวัดสมุทรสงคราม เป็นศูนย์กลาง คณะนักบวชได้สร้างความเจริญก้าวหน้าในด้านการศึกษา โดยได้สร้างโรงเรียนแห่งแรกในปี ค.ศ. 1905 ที่อำเภอบางนกแขวก จังหวัดสมุทรสงคราม และได้เปิดทำการสอน ใน ค.ศ. 1907 มีครูสอนภาษาไทย (คือใช้ตัวอักษรโรมันแต่อ่านออกเสียงเป็นไทย) แต่เนื่องจากสัตบุรุษแทบทั้งหมดเป็นชาวจีน จึงมีการจัดหาครูจีนมาสอนด้วย การมีโรงเรียนเกิดขึ้น ทำให้การศึกษาของคริสตชน มีความรู้เพิ่มขึ้นไม่ต้องน้อยหน้าใคร และได้สร้างวัดและโรงเรียน ในเกือบทุกจังหวัดที่ท่านเหล่านั้นเดินทางไปถึง

ในปี ค.ศ. 1964 พระสังฆราชเปโตร คาเร็ตโตมีความเห็นสอดคล้องกับนโยบายและความประสงค์ของพระสันตะปาปา ที่ในอนาคตจะมีการแยกมิสซังให้พระสงฆ์ไทยปกครองกันเองโดยมีพระสังฆราชพื้นเมืองเป็นผู้ปกครอง จึงได้ตกลงปรึกษาหารือให้มีพระสงฆ์ไทย เข้ามาปกครองดูแลวัดและโรงเรียนแห่งแรกคือวัดแม่พระบังเกิด ซึ่งเป็นอาสนวิหาร ดังนั้นในปี ค.ศ. 1966 หลังการปิดประชุมสังคายนาวาติกันที่ 2 แล้ว พระสันตะปาปาได้ประกาศยกฐานะมิสซังทั้งหมดในประเทศไทยขึ้นเป็นสังฆมณฑล วันที่ 16 เมษายน ค.ศ. 1966 เป็นวันประกาศและทำพิธียกฐานะมิสซังราชบุรีขึ้นเป็นสังฆมณฑลราชบุรี วันที่ 12 กรกฎาคม ค.ศ. 1969 ได้ประกาศแยกสังฆมณฑลราชบุรีออกเป็นสองสังฆมณฑลคือราชบุรี และสุราษฎร์ธานี และได้แต่งตั้งคุณพ่อรัตน์ บำรุงตระกูล เป็นพระสังฆราชประมุขแห่งสังฆมณฑลราชบุรี ส่วนพระสังฆราชเปโตร คาเร็ตโต ย้ายไปปกครองสังฆมณฑลสุราษฎร์ธานี โดยเขตสังฆมณฑลราชบุรีมีพื้นที่ครอบคลุม 4 จังหวัดได้แก่กาญจนบุรี เพชรบุรี ราชบุรี และสมุทรสงคราม

สังฆมณฑลราชบุรี โดยการปกครองของพระสงฆ์ไทย ได้นำความเจริญก้าวหน้าทางการศึกษาต่อจากพระสงฆ์คณะซาเลเซียนอย่างต่อเนื่อง เป็นระเบียบแบบแผน เป็นการพัฒนาอย่างมีเป้าหมายและมีทิศทาง ปัจจุบันโรงเรียนคาทอลิกในเขตสังฆมณฑลราชบุรีที่เป็นของสังฆมณฑลมีจำนวน 14 โรง เป็นโรงเรียนที่เปิดทำการสอนในระดับอนุบาล - มัธยมศึกษา จำนวน 6 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนดรุณาราชบุรี โรงเรียนดรุณานุกูล โรงเรียนดรุณากาญจนบุรี โรงเรียนธีรศาสตร์ โรงเรียนวีรศิลป์ และโรงเรียนดรุณานุเคราะห์ โรงเรียนที่เปิดทำการสอนในระดับอนุบาล - ประถมศึกษา จำนวน 7 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนวันทามารีอา

โรงเรียนดำเนินวิทยา โรงเรียนเทพินทร์พิทยา โรงเรียนอนุชนศึกษา โรงเรียนเทพวิทยา โรงเรียนเรืองวิทย์และโรงเรียนวังตาลวิทยา และโรงเรียนที่เปิดเฉพาะอนุบาล 1 โรงเรียน คือ โรงเรียนนารีวัฒนา มีจำนวนครูทุกโรงเรียนรวมกัน 959 คน จำนวนนักเรียน 21,310 คน ดำเนินการบริหารภายใต้การอำนวยการของคณะสงฆ์สังฆมณฑล (ศูนย์วิชาการสังฆมณฑล ราชบุรี. 2543 : 4)

ในการดำเนินการจัดการศึกษาในปัจจุบัน พระสังฆราชและคณะที่ปรึกษา ได้แต่งตั้งให้มีคณะกรรมการด้านการศึกษาและการอบรมโดยเฉพาะ จัดตั้งศูนย์วิชาการของโรงเรียนในสังกัดสังฆมณฑลราชบุรี เพื่อดูแลด้านวิชาการของทุกโรงเรียน ดำเนินการในด้านการวัดผลและประเมินผล เพื่อทราบความก้าวหน้า และทราบปัญหาของแต่ละโรงเรียนเพื่อร่วมกันแก้ไขและพัฒนาต่อไป โรงเรียนทุกโรงเรียนของสังฆมณฑล มีปรัชญาการศึกษาเดียวกันที่กล่าวว่า "คุณธรรม นำวิชา พัฒนาสุข" โดยมีเป้าหมายให้นักเรียนที่จบการศึกษาของโรงเรียน สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการดำเนินชีวิต และเป็นคนดีในสังคม พระสังฆราชมนัส จวบสมัย (2531 : 15 – 16) ประมุขของสังฆมณฑลราชบุรี องค์ปัจจุบัน ได้กล่าวถึงปรัชญาการดำเนินงานของสังฆมณฑลราชบุรี ตามที่พระสันตะปาปายอห์นปอลที่ 2 ได้ให้ทิศทางแก่สหพันธ์สถาบันการศึกษาว่า

1. โรงเรียนคาทอลิกต้องรับใช้ รับใช้ความจริง ไม่ใช่รับใช้ลัทธิใดลัทธิหนึ่ง หรืออุดมการณ์หนึ่งอุดมการณ์ใด (Idologis) ความจริงที่รับใช้คือ ความจริงที่พระคริสตเจ้าทรงสอนและมอบให้พระศาสนจักรเป็นผู้ถ่ายทอด เพื่อว่าอาศัยความจริงดังกล่าว มนุษย์จะได้สร้างมโนธรรมที่ถูกต้องอันเป็นสิ่งจำเป็นในการดำเนินชีวิต

2. โรงเรียนคาทอลิกต้องสร้างคนให้เป็นคนดีอย่างไม่มีที่ติ (Life of integrity) และเป็นพยานที่จะปกป้องความจริงและความดี ในสถานการณ์อย่างไทย โรงเรียนมีหน้าที่ต้องพยายามทำให้นักเรียนเป็นคนดีตามศาสนาที่เขานับถือ

3. โรงเรียนคาทอลิกต้องพยายามสร้างคนให้มีหัวใจเปี่ยมด้วยความรักแท้ รักที่เสียสละมิใช่รักแบบเห็นแก่ตัว ความรักคือหัวใจของศาสนาคริสต์ โรงเรียนจึงต้องมุ่งสอนคนให้เป็นคนที่น่ารัก เพราะเขามีรักแท้ในหัวใจ เด็กหลายคนในอนาคตจะต้องเป็นผู้นำในสังคม ถ้าได้รับการปลูกฝังจิตตารมณ์แห่งความรักแท้ต่อผู้อื่น ตามแบบพระวรสาร เขาเหล่านี้แหละจะเป็นพยานถึงคำสอนของพระคริสต์โดยไม่รู้ตัว เขาจะเป็นเกียรติเป็นศรีแก่โรงเรียน เพราะชีวิตที่ดี ที่มีอุดมการณ์แห่งความรัก และเสียสละเพื่อสังคม

ในด้านการดำเนินงานด้านการเรียนการสอน โรงเรียนได้ดำเนินการตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2531 : 1 – 7) ที่ได้กำหนดให้ผู้บริหารจะต้องจัดการบริหารโรงเรียนให้ครอบคลุมงานในด้าน งานวิชาการ งานบุคคล งานกิจการนักเรียน งานธุรการการเงิน งานอาคารสถานที่ และงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ปัจจุบัน โรงเรียนกำลังดำเนินงานในด้านการประกันคุณภาพทาง

การศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น โดยได้พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ในทุก ๆ ด้านอย่างทั่วถึงทุกโรงเรียน ซึ่งมีโรงเรียนหลายแห่งที่ได้รับการรับรองคุณภาพการศึกษาแล้ว เช่น โรงเรียนดรุณานุเคราะห์ จังหวัดสมุทรสงคราม โรงเรียนวันทามารีอา จังหวัดราชบุรี โรงเรียนธีรศาสตร์ จังหวัดราชบุรี และโรงเรียนวีรศิลป์ จังหวัดกาญจนบุรี นอกจากนั้นยังมีโรงเรียนอีกหลายแห่งที่กำลังดำเนินการอยู่

การบริหารการจัดการศึกษา และประสิทธิผลของโรงเรียน

การบริหารการจัดการศึกษาของไทยได้มีพัฒนาการมาโดยต่อเนื่อง นับตั้งแต่การบริหารอย่างไม่เป็นรูปแบบ ที่จัดโดยบ้าน วัง และวัด ในอดีต จนกระทั่งการบริหารอย่างมีระบบระเบียบแบบแผน มีกฎหมายรองรับอย่างเช่นปัจจุบัน เมื่อได้ศึกษารูปแบบการบริหาร การจัดการศึกษาดังกล่าว พบว่า มีลักษณะแตกต่างกันตามยุคสมัย บางยุคก็มีลักษณะของการรวมอำนาจเข้าสู่ส่วนกลาง บางยุคก็มีรูปแบบกระจายอำนาจค่อนข้างมาก บางยุคก็เป็นแบบกึ่งรวมอำนาจกึ่งกระจายอำนาจ จนกระทั่งปัจจุบัน

อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาสภาพการบริหารการจัดการศึกษาของไทยในปัจจุบัน ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้พบปัญหาหลายประการเกี่ยวกับการบริหารการจัดการศึกษา เช่น

1) ปัญหาที่เกิดจากโครงสร้างการบริหารที่รวมอำนาจเข้าสู่ส่วนกลาง
2) ปัญหาขาดเอกภาพในการจัดการศึกษา
3) ปัญหาการมีหน่วยงานบริหารหลายละดับ หลายขั้นตอน
4) ปัญหาการขาดกระบวนการพัฒนานโยบายเพื่อการศึกษาอย่างเป็นระบบ
5) ปัญหาการจัดระบบการบริหารและการจัดการศึกษาขาดการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาให้ทันสมัย
6) ปัญหาการขาดระบบของการติดตาม ตรวจสอบ ประเมิน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติยังได้ทำการศึกษารูปแบบการกระจายอำนาจการบริหารการจัดการศึกษาของสหรัฐอเมริกา นิวซีแลนด์ และเกาหลี พบว่า ก่อนการกระจายอำนาจการบริหารการจัดการศึกษา ประเทศเหล่านี้ประสบกับปัญหาคล้ายคลึงกับประเทศไทยเกือบทั้งสิ้น จึงได้มีการพยายามกระจายอำนาจการบริหารการจัดการศึกษาไปยังหน่วยงานระดับล่าง หรือสถานศึกษาโดยตรง การให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษาในรูปของการการตัดสินด้วยองค์คณะบุคคล ทั้งด้านการพัฒนานโยบายและแผน การบริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณ การบริหารงานวิชาการ ระดับการกระจายอำนาจเป็นไปตามความพร้อมและสภาพสังคมและวัฒนธรรมของประเทศนั้น ๆ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542 ง : 3 – 6)

เพื่อให้การจัดการศึกษามีคุณภาพและมาตรฐาน ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามต้องการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2542 ก : 8) จึงได้กำหนดมาตรฐานและคุณภาพ เป็นแนวทางสำหรับโรงเรียนดำเนินการจัดการศึกษาในด้านต่าง ๆ เช่น 1) นโยบายและแผนการศึกษา 2) ระบบการศึกษา 3) ระบบบริหารและการจัดการ 4) อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมทางการศึกษา 5) วัสดุอุปกรณ์ สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา 6) ครูและบุคลากรทางการศึกษา 7) หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน 8) การวัดและการประเมินผลทางการศึกษา 9) งบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษา

ในส่วนที่เกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียนนั้น องค์ประกอบสำคัญส่วนหนึ่งที่แต่ละสถานศึกษาต้องคำนึงถึง คือความเป็นอิสระและการมีส่วนร่วมของบุคลากรฝ่ายต่างๆ เป็นต้น ในยุคนี้ที่มีการกระจายอำนาจการบริหารการจัดการศึกษาตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 39 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง (วิโรจน์ สารรัตนะ. 2542 : 47 – 48)

งานวิจัยที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารการจัดการศึกษา และประสิทธิผลของโรงเรียนที่พึงประสงค์ได้คำนึงถึงองค์ประกอบในด้านต่าง ๆ ที่อำนวยทำให้โรงเรียนได้พัฒนาการศึกษาได้อย่างถูกทิศทาง เช่น การวิจัยของ ไวส์เชเดล (Weischedel. 1995 : 1620) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบทางสภาพการณ์ทางการศึกษา เช่น สถานการณ์ในโรงเรียน ลักษณะที่ดีของผู้บริหาร การสอนที่ดีของครู และตัวนักเรียน

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบความคิดเกี่ยวกับสภาพการบริหารการจัดการศึกษา และประสิทธิผลของโรงเรียนโดยอาศัยแนวคิดการกระจายอำนาจการบริหารการจัดการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ดังนี้

1. การบริหารการจัดการศึกษา ในด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหาร และด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของครู

2. ประสิทธิผลของโรงเรียน ในด้านความพึงพอใจในการทำงานของครู ด้านบรรยากาศในโรงเรียน และผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน

เนื้อหาในขอบเขตดังกล่าวโดยสังเขปมีดังต่อไปนี้

1. การบริหารการจัดการศึกษาของโรงเรียน

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการบริหารการจัดการศึกษา ดังนี้

สมพงศ์ เกษมสิน (2523 : 6) กล่าวว่า การบริหารคือ การใช้ศาสตร์และศิลปะนำเอาทรัพยากรการบริหาร มาประกอบการตามกระบวนการบริหารให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

ชาญชัย อาจินสมาจาร (2541 : 39) ให้ความหมายของการบริหาร ว่า เป็นความพยายามที่จะสั่ง แนะ และผสมผสานความพยายามของมนุษย์ ซึ่งมีจุดรวมที่มุ่งสู่จุดหมายปลายทาง หรือเป้าหมายบางอย่าง ส่วนในด้านการจัดการศึกษาหมายถึง การใช้อิทธิพลต่อคนกลุ่มหนึ่งนั่นก็คือนักเรียน เพื่อให้มีความเจริญงอกงามสู่วัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดโดยใช้กลุ่มคนกลุ่มที่สอง ซึ่งได้แก่ครู ในฐานะตัวแทน ดำเนินการเพื่อให้วัตถุประสงค์บรรลุผลสำเร็จ

ภิญโญ สาธร (2523 : 3) กล่าวว่า การบริหาร คือ การจัดการ ช่วยเหลือ ส่งเสริม ควบคุม ดูแล และกระทำอย่างอื่นเท่าที่ทำได้ ใช้ศาสตร์และศิลป์ในการปฏิบัติงานได้ดีขึ้น ส่วนการจัดการศึกษาซึ่งแต่ก่อนเป็นกระบวนการอนุรักษ์นิยมอย่างหนึ่ง คือมุ่งหมายรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมของสังคมเพียงอย่างเดียว แต่ปัจจุบันกลายเป็นกระบวนการพัฒนาบุคคลในทุก ๆ ด้านให้มีความเจริญ ทั้งแก่ตนเองและสังคม

พนัส หันนาคินทร์ (2529 : 21) ได้กำหนดการบริหารขั้นตอนของการบริหารออกเป็น 1) ขั้นการวางแผน 2) ขั้นจัดรูปงาน 3) ขั้นดำเนินงาน 4) ขั้นประเมินผลงาน

ในการบริหารจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ สำนักทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2539 : 4 - 5) ได้วางแนวทางพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อให้โรงเรียนต่าง ๆ จัดการศึกษา ให้ได้ผลผลิตตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและมีคุณภาพใกล้เคียงกัน และได้กำหนดมาตรฐานและตัวบ่งชี้กลางของ ผลผลิต ปัจจัย และกระบวนการจัดการศึกษา จำแนกเป็นมาตรฐานด้านปัจจัย มาตรฐานด้านกระบวนการ และ มาตรฐานด้านผลผลิต

มาตรฐานด้านปัจจัย ได้แก่

1. ผู้เรียนมีความพร้อมและวุฒิภาวะที่จะเรียนรู้เหมาะสมกับวัย
2. มีครูเพียงพอในการจัดการเรียนการสอน
3. ครูมีลักษณะตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู
4. ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความสามารถและคุณลักษณะในการบริหารสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ
5. ผู้ปกครองและชุมชนให้ความสนับสนุนร่วมมือในการจัดการศึกษาและพัฒนาสถานศึกษา
6. หลักสูตร เอกสารประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนหลากหลายเพียงพอและมีประสิทธิภาพมีการสร้างเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน
7. งบประมาณพัสดุ ครุภัณฑ์ อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมเอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอน

มาตรฐานด้านกระบวนการ

1. โรงเรียนบริหารงานและจัดการด้านการบริหารงานอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ
2. โรงเรียนจัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับหลักสูตรอย่างเป็นระบบ
3. โรงเรียนจัดกิจกรรมและบริการส่งเสริมการเรียนรู้ สนับสนุนการเรียนการสอนเพื่อ

พัฒนาผู้เรียนได้เต็มตามศักยภาพ

มาตรฐานด้านผลผลิตที่พึงประสงค์

1. ผู้เรียนมีความรู้พื้นฐาน มีความสามารถและทักษะเชิงกระบวนการในการดำรงชีวิต
2. ผู้เรียนมีทักษะกระบวนการทำงานและมีความสามารถในการจัดการ
3. ผู้เรียนมีเจตคติ คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์
4. ผู้เรียนมีสุขภาพพลานามัยและบุคลิกภาพที่ดี
5. ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุขและร่วมพัฒนาสังคมอย่างสร้างสรรค์

โรงเรียนจึงต้องมีการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนให้สอดคล้องกันและนำไปปฏิบัติจนเกิดเป็นรูปธรรมตามมาตรฐานดังกล่าว นอกจากนั้น โรงเรียนจะต้องจัดกระบวนการจัดการเรียนการสอน และพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องเพื่อยกระดับมาตรฐานด้านผลผลิตให้สูงขึ้นจนถึงมาตรฐานระดับเขตพื้นที่การศึกษาและมาตรฐานระดับชาติ

โรงเรียนต้องให้ความสำคัญกับคุณภาพของนักเรียน การที่จะได้มาซึ่งคุณภาพของนักเรียนที่พึงประสงค์นั้น โรงเรียนจะต้องสร้างคุณภาพของกระบวนการและคุณภาพของบุคลากร เพื่อให้บุคลากรรู้วิธีการทำงานที่ถูกต้องและทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ต้องมีการพัฒนาคุณภาพของบุคลากรในลักษณะที่สร้างบรรยากาศของการรักการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในโรงเรียน ผู้บริหารมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ครูมีความพึงพอใจในการทำงานและมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน

วัลลภ กันทรัพย์ (2537 : 18) กล่าวว่า ความพร้อมของโรงเรียนส่วนหนึ่งเกิดขึ้นจากแรงสนับสนุนภายนอกโรงเรียน เช่น การจัดสรรบุคลากรและวัสดุอุปกรณ์จากต้นสังกัด การช่วยเหลือด้านการเงิน และแรงงานจากชุมชน แต่ความพร้อมอีกส่วนหนึ่งเกิดจากแรงภายในโรงเรียนเอง ได้แก่ การที่โรงเรียนสามารถจัดทำ จัดสร้าง จากงบประมาณที่ทางราชการจัดให้หรือชุมชนสนับสนุน กับความสามารถในด้านการดำเนินงาน ทั้งด้านบริหาร การวางแผน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

เจษฎา แช่มประเสริฐ (2540 : 39) กล่าวว่า เครื่องชี้วัดเบื้องต้นที่จะบ่งชี้ถึงคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนในขณะนี้คือ 1) การบริหารการใช้หลักสูตร 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3) ความศรัทธาของผู้ปกครองและชุมชน ส่วนไพบูลย์ แจ่มพงษ์ (2542 : 7) กล่าวว่า ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ต้องมีการพัฒนาหลายๆ ด้าน ทั้งการพัฒนาด้านหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน ครูและบุคลากรทางการศึกษา และกระบวนการบริหารจัดการโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วม โดยมีการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกลไกสำคัญผลักดันให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

จันทรัตน์ โคตรคำ (2541 : 2) ได้กำหนดกรอบความคิดในการจัดการศึกษาในระดับสถานศึกษาว่า ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระดับสถานศึกษา ต้องพัฒนาที่คน ทรัพยากร การบริหารและการจัดการ และหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน การพัฒนาคนให้มีคุณภาพเป็นการพัฒนาที่สำคัญที่สุด เพราะคนจะเป็นผู้สรรหาทรัพยากรที่จำเป็นในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระดับสถานศึกษา

การบริหารการจัดการศึกษาด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหาร และด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของครูจึงเป็นเรื่องที่ต้องพิจารณาต่อไป

1.1 ด้านวิชาการ

ในการบริหารโรงเรียน หรือบริหารสถานศึกษานั้น ผู้ที่ศึกษามาทางด้านการบริหารการศึกษา มักจะได้ยินคำที่กล่าวว่า งานวิชาการคืองานหลักของโรงเรียน งานวิชาการเป็นหัวใจในการทำงานของโรงเรียน งานวิชาการเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความสำเร็จ หรือสะท้อนถึงความล้มเหลวของการบริหารงานโรงเรียนโดยตรง ในการบริหารงานวิชาการนั้น ผู้บริหารจะต้องรู้จักและเข้าใจหลักสูตรเป็นอย่างดี จะต้องเข้าใจบทบาทของหลักสูตรและจะต้องรู้ว่าหลักสูตรเป็นแม่บท (Master Plan) ในการทำงานของโรงเรียน (อุทัย บุญประเสริฐ. 2540 : 5) ซึ่งสอดคล้องกับ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 16 - 21) ที่ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการบริหาร และการจัดการด้านวิชาการว่า การจัดกิจกรรมทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ เนื่องจากการบริหารงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดการศึกษา และการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหัวใจของสถานศึกษา และเกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทุกระดับของสถานศึกษา ซึ่งจะประกอบด้วยงานด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน การจัดบุคลากรที่เกี่ยวข้อง การจัดสิ่งส่งเสริมงานด้านวิชาการ รวมถึงงานด้านการวัดและประเมินผล ขั้นตอนการดำเนินงานด้านวิชาการ จะมีขั้นการวางแผนงานด้านวิชาการ ขั้นการจัดและดำเนินการ และขั้นส่งเสริมและติดตามผลด้านวิชาการ หลักการบริหารงานด้านวิชาการ คือ หลักแห่งประสิทธิภาพและประสิทธิผล

หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน เป็นงานหลักของงานด้านวิชาการ ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการจัดการศึกษา หลักสูตรมีความมุ่งหมายให้ผู้เรียนมีความสามารถในการดำรงตนอยู่ในสังคม 1) เรียนเพื่อความรู้ และความฉลาดหลักแหลม ให้ได้แนวคิดที่ถูกต้อง 2) เรียนเพื่อที่จะเป็นสมาชิกของชุมชนและสังคม เพื่อเข้าใจในการติดต่อ อยู่ร่วม ตลอดจนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ได้ดี 3) ให้มีและเกิดความเข้าใจทั่วไปเกี่ยวกับมนุษย์และสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิต 4) สร้างความมั่นคงทางใจ พร้อมที่จะผจญชีวิตและแก้ปัญหาต่างๆ ได้ด้วยตนเอง 5) เพื่อความเข้าใจที่ดี อันจะก่อให้เกิดทัศนคติที่ดีในการดำรงชีวิต และ

ปฏิสัมพันธ์ 6) เพื่อสร้างนิสัยอันเป็นพื้นฐานที่พึงปฏิบัติตามหน้าที่ความรับผิดชอบ (บันลือ พฤกษะวัน. 2534 : 37)

จะได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญของงานด้านวิชาการในขอบเขตของการวิจัยครั้งนี้ คือหลักสูตร และกระบวนการเรียนการสอน ดังนี้

หลักสูตร

หลักสูตร เป็นเสมือนพิมพ์เขียวในการจัดการศึกษา จึงเป็นหัวใจและมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการเรียนการสอน เพราะหลักสูตรเป็นสิ่งที่กำหนดขึ้นมาจากผู้รู้ นักวิชาการศึกษาตลอดจนผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปในแนวทางที่สังคมต้องการ หลักสูตรมิได้หมายความแต่เพียงหนังสือที่เป็นรูปเล่มต่าง ๆ ของกระทรวงศึกษาธิการเท่านั้น แต่ยังหมายถึง กิจกรรม และประสบการณ์ทั้งหลาย รวมทั้งการจำลองภาพของสังคม ในการจัดให้นักเรียนในสถานศึกษาทุกแห่ง (ภิรมยา อินทรกำแหง. 2535 : 68) หลักสูตรมีทั้งหลักสูตรระดับชาติ และระดับท้องถิ่น ซึ่งเน้นการให้ความสำคัญแก่ผู้เรียน ให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองและเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อรับความเป็นสังคมนานาชาติ และความเป็นสังคมยุคข้อมูล ข่าวสาร

อุทัย บุญประเสริฐ (2540 : 6) กล่าวว่า หลักสูตร ไม่ใช่หมายถึงการเรียนหนังสือ ไม่ใช่หมายถึงการจัดการเรียนการสอนตามที่ผู้บริหารโรงเรียนต้องการ หลักสูตรไม่ใช่การสอนอย่างที่โรงเรียนต้องการ อย่างที่ครูอยากสอน หรือตามที่ครูถนัดหรือสอนตามที่เรียนมา แต่เป็นกระบวนการทางการศึกษาที่พัฒนาให้เกิดความเป็นคน (Manhood) ที่สมบูรณ์ในตัวผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเป็นคนที่สมบูรณ์ ทำให้สังคมได้พลเมืองดี (Good Citizen) ตามที่สังคมปรารถนา

แต่การศึกษาในปัจจุบัน ยังประสบกับปัญหาว่า การศึกษา เป็นเรื่องที่แยกจากชีวิตจริง ไม่สอดคล้องกับชีวิตและสังคม พยุงศักดิ์ จันทรสุรินทร์ (2542 : 3 - 7) จึงมีความเห็นว่า สิ่งสำคัญที่จะต้องเร่งดำเนินการโดยเร่งด่วนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาคือ การปรับปรุงหลักสูตร การจัดทำหลักสูตรในทุกระดับชั้นนั้น กำหนดแนวทางได้ 2 ระดับ ได้แก่ หลักสูตรการศึกษาที่มีความเป็นสากล และหลักสูตรการศึกษาที่มีความเป็นท้องถิ่น การจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับจุดเด่นของชุมชนจะช่วยให้เกิดการพัฒนาทักษะความชำนาญของแรงงานฝีมือ ทำให้เกิดความภูมิใจ และรักษาภูมิปัญญาท้องถิ่นเอาไว้ ช่วยลดปัญหาการอพยพแรงงานจากชนบทเข้าสู่กรุงเทพมหานคร และเมืองใหญ่ ๆ ลงได้ ช่วยให้เกิดการจ้างงานในท้องถิ่น อันนำมาซึ่งการกระจายโอกาสทางเศรษฐกิจและความเจริญ ส่งผลให้ครอบครัวและชุมชนมีศักยภาพในการพัฒนาท้องถิ่นให้เกิดความเข้มแข็ง อันเป็นเหตุให้สามารถลดปัญหาชุมชนล่มสลายได้

อุทัย บุญประเสริฐ (2537 : 1 – 3) กล่าวว่า หลักสูตรสำหรับโรงเรียนทุกระดับต้องแสดงถึงองค์ประกอบพื้นฐานในการสร้างและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ ด้านสังคม สติปัญญาและความสามารถในการดำเนินชีวิตที่เหมาะสม

ไพบูลย์ แจ่มพงษ์ (2541 : 38) ได้เพิ่มเติม ว่า หลักสูตรจะต้องมีลักษณะกว้าง ยืดหยุ่น มีความเป็นสากล มีเนื้อหาสาระที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ สังคมโลก ปัจจุบัน และอนาคต และเปิดโอกาสให้ชุมชนหรือสังคมมีส่วนร่วมในการกำหนดและพัฒนาหลักสูตร

กรรณิการ์ ภิญญาคง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2541 : 21) ได้เสนอแนะเกณฑ์เบื้องต้นเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในด้านหลักสูตรว่า โรงเรียนจะต้องมีหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนที่ดีและมีประสิทธิภาพต่อการพัฒนาผู้เรียนทุกคน และแต่ละคนให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร กล่าวคือ

1. จัดประสบการณ์และกิจกรรมเตรียมความพร้อมให้เด็กมีพัฒนาทุกด้านอย่างสมดุล และสอดคล้องกับหลักสูตร พัฒนาหลักสูตรให้มีความยืดหยุ่น ทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการของสังคม ท้องถิ่นและผู้เรียน รวมทั้งสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นไปตามหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ประเมินพัฒนาการทุกด้านโดยใช้วิธีที่เหมาะสมกับเด็กแต่ละวัย

ผู้บริหารจำเป็นต้องศึกษาและทำความเข้าใจกี่ยวกับสาระสำคัญของหลักสูตร เพื่อจะได้แนะนำ ช่วยเหลือครู ให้สามารถจัดทำแผนการสอน และบันทึกการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2535 : 258)

กระบวนการเรียนการสอน

โอเวนส์ (กิติมา ปรีดีดิลก. 2532 : 61 – 62 ; อ้างอิงจาก Owens. 1991 : 234) ได้ให้คำจำกัดความกระบวนการเรียนการสอนว่า หมายถึง วิธีการและอุปกรณ์การสอนต่าง ๆ ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อผลผลิตของโรงเรียนนั้นเอง สำหรับการจัดทำแผนการสอนและบันทึกการสอนนั้น ผู้บริหารจะต้องเอาใจใส่ เพราะเป็นหน้าที่ของแต่ละโรงเรียนจะต้องกำหนดแผนการสอนเอง โดยยึดหลักสูตรเป็นหลักโดยกำหนดวัตถุประสงค์ที่ว่า จะสอนอะไร ชั้นใด เมื่อใด

ไพบูลย์ แจ่มพงษ์ (2541 : 38) ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนว่า ต้องให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียน ร่วมประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง บทเรียนต้องท้าทายทางปัญญา คำถามต่าง ๆ ต้องพัฒนาทักษะความคิด อารมณ์ ความรู้สึก ให้โอกาสผู้เรียนได้แสดงออกอย่างอิสระ ใช้แหล่งความรู้ที่เหมาะสม และใช้เทคโนโลยีที่หลายหลากเป็นเครื่องมือการเรียนรู้

บุญเรือง ศรีเหรัญ (2542 : 103) ได้สรุปแนวคิดของนักการศึกษาต่างประเทศหลายท่านเกี่ยวกับ การจัดกระบวนการเรียนการสอนที่มีคุณภาพว่า การเรียนการสอนต้องทำให้นักเรียนเกิดความสนใจเป็นประการแรก โดยครูผู้สอนต้องนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่ได้รับการรวบรวมอย่างเป็นระบบ จัดทำบันทึกการเปลี่ยนแปลงเรื่องที่ทันสมัย ใช้ภาษาที่เข้าใจได้ง่ายและมีความชัดเจน มีการนำเสนอตัวอย่างและภาพที่มีสีสดใสประกอบ มีการทบทวนกฎเกณฑ์ที่สำคัญเสมอ ๆ เนื้อหาของบทเรียนจะต้องง่ายต่อการทำความเข้าใจ มีความสัมพันธ์กับความ

รู้เดิมของนักเรียน และสามารถหาสื่อประกอบการสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหาของบทเรียนได้ง่าย

สงัด อุทรานันท์ (2532 : 174) ได้ให้แนวทาง การปฏิบัติที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบให้มีประสิทธิภาพ ดังนี้

1. ก่อนเรียน ควรเตรียมการสอนก่อนทุกครั้ง โดยศึกษาคุณลักษณะของผู้เรียน วัตถุประสงค์ของการสอน เลือกเนื้อหาสาระที่จะนำมาสอน วิธีการจัดการเรียนการสอน การใช้สื่อ และการวัดผลประเมินผล

2. ระหว่างการสอน ดำเนินการสอนตามแผนการสอนที่กำหนด มีการปฏิบัติสรุปทบทวน แล้วทำการวัดหลังการเรียนการสอน

3. หลังการสอน ควรทำการประเมินผลว่าเป็นไปตามจุดประสงค์หรือไม่และมีสิ่งใดที่ควรปรับปรุงแก้ไข

ดังนั้นงานวิชาการ ในด้านหลักสูตร และกระบวนการเรียนการสอน จึงเป็นงานที่สำคัญและจะต้องพัฒนาให้ก้าวหน้าต่อไป

1.2 ด้านงบประมาณ

งบประมาณ มีความสำคัญต่อการบริหารงานหลายประการ กล่าวคือ เป็นเครื่องมือในการบริหารงาน ควบคุมนโยบายของหน่วยงาน และตรวจสอบการปฏิบัติงาน โดยผู้บริหารโรงเรียนทุกแห่งต้องดำเนินงานงบประมาณ และมีการรายงานงบประมาณ

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ และจรินทร์ เทศวานิช (2536 : 141) ได้ให้ความหมายงบประมาณโรงเรียนว่า หมายถึง แผนการเงินของโรงเรียน ที่จัดทำขึ้นโดยการกำหนดรายรับรายจ่ายของงาน โครงการต่าง ๆ ที่จะดำเนินการ เพื่อให้การจัดสรรทรัพยากรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ งบประมาณโรงเรียนประกอบด้วย งบประมาณทางด้านรายรับ งบประมาณทางด้านรายจ่าย ทางด้านรายรับประกอบด้วย รายรับจากงบประมาณแผ่นดิน รายรับจากเงินนอกงบประมาณแผ่นดินและเงินบริจาค ทางด้านรายจ่าย แบ่งตามหมวดต่าง ๆ ได้แก่ เงินเดือน ค่าจ้างประจำ ค่าจ้างชั่วคราว ค่าตอบแทน ค่าใช้สอย ค่าสาธารณูปโภค ค่าวัสดุ ค่าครุภัณฑ์ ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง เงินอุดหนุน และรายจ่ายอื่น ๆ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2535 : 22) กล่าวถึงทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอนว่า หมายถึง การลงทุนทางการศึกษาจากงบประมาณรัฐ และเงินนอกงบประมาณอันได้แก่ เงินบำรุงการศึกษา รายได้จากการบริจาค และรายได้จากงบประมาณประเภทอื่น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2541 : 40) กล่าวว่า ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน คือ มวลทรัพยากรที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ได้แก่สถานที่ สภาพแวดล้อม สื่อ นวัตกรรม วัสดุอุปกรณ์ และการเงินของโรงเรียน รวมทั้งระบบข้อมูลและเครือข่ายการเรียนรู้ ระหว่างโรงเรียนกับองค์กรภายนอก ซึ่งในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542

(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542 ง : 27) หมวดที่ 8 มาตรา 58 ข้อ 2 ได้กำหนดให้ครอบครัว ชุมชนเอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถาบันสังคมอื่น และสถานประกอบการ ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา บริจาคทรัพย์สิน และทรัพยากรอื่น ๆ ให้แก่สถานศึกษา และมีส่วนร่วมรับภาระ ค่าใช้จ่ายทางการศึกษาตามความเหมาะสม และความจำเป็น ทั้งนี้ให้รัฐ และองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น ส่งเสริมและให้แรงจูงใจ ในการระดม ทรัพยากรดังกล่าว โดยการสนับสนุนการอุดหนุน และใช้มาตรการลดหย่อนหรือยกเว้นภาษี ตามความเหมาะสมและความจำเป็น ทั้งนี้ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

กรรณิการ์ ภิญญาคง (2541 : 22) ผู้เชี่ยวชาญด้านการส่งเสริมมาตรฐานการศึกษาของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กล่าวว่า เพื่อคุณภาพของโรงเรียน โรงเรียนควรจัดทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบเหมาะสม และพอเพียงต่อการส่งเสริมสนับสนุนการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ โดย จัดอาคารเรียนและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม จัดสื่อวัสดุอุปกรณ์และนวัตกรรมที่มีคุณค่า จัดระบบการเงินที่ก่อประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน และจัดระบบข้อมูล / เครือข่ายการเรียนรู้ของโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนการสอน

ทั้งทรัพยากรในด้านการเงิน และทรัพยากรในด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และทรัพยากรในด้านวัสดุอุปกรณ์จึงเป็นทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอนที่ส่วนสนับสนุนให้การดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของโรงเรียนเป็นไปอย่างราบรื่น คล่องตัว และตรงเป้าหมาย

ทรัพยากรในด้านการเงิน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2542 ก : 9) ได้นิยามความหมายโดยรวมของคุณภาพในด้านการบริหารงานด้านการเงินว่า หมายถึง การจัดระบบการเงินที่ก่อประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน มีแผนการใช้เงินที่มุ่งเน้นการพัฒนาการใช้เงินตามแผนอย่างมีประสิทธิภาพ และมีการตรวจสอบและรายงานด้านการเงินอย่างเป็นระบบ

จากผลการวิจัยของ โมริทเซ็น (Moritsen.1998 : 4145) และนาธาน (Nathan.1997 : 3346) พบว่า ปัญหาด้านงบประมาณเป็นปัญหาหลักในการพัฒนาการศึกษา งบประมาณในการจัดการศึกษาในระดับประถมและมัธยม มีข้อผูกพันร่วมกับระดับรัฐและท้องถิ่น ดังนั้นการบริหารจัดการด้านการเงินของโรงเรียนเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาคุณภาพ ยิ่งโรงเรียนใหญ่ขึ้นค่าใช้จ่ายในการพัฒนาคุณภาพก็ยิ่งมากขึ้น นั่นคืองบประมาณมากขึ้น อัตราของครูและนักเรียนก็จะเพิ่มขึ้นตามส่วน จึงต้องมีการบริหารจัดการด้านการเงินอย่างเป็นระบบ อีกทั้งต้องได้รับการสนับสนุนอย่างดีจากชุมชนและหน่วยงานของท้องถิ่นด้วย

จากรายงานการวิจัย เรื่องแนวโน้มของการศึกษาเอกชน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2540 ข : 25) ได้สรุปไว้ว่าโรงเรียนขนาดเล็ก และขนาดกลาง โรงเรียนที่ตั้ง

อยู่ในส่วนภูมิภาค โดยเฉพาะอย่างยิ่ง โรงเรียนที่ตั้งอยู่นอกเขตเทศบาล และชุมชนเมือง และโรงเรียนที่เก็บค่าธรรมเนียมในอัตราต่ำ นักเรียนจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่านักเรียนในโรงเรียนรัฐบาล นักเรียนในโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร โรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ และโรงเรียนที่เก็บค่าธรรมเนียมการเรียนสูง

จากการขยายการจัดการศึกษาของรัฐซึ่งเป็นผลส่วนหนึ่งที่ทำให้จำนวนนักเรียนในโรงเรียนเอกชนลดลง ทำให้รายได้ของโรงเรียนจากค่าธรรมเนียมการเรียนลดลงตามไปด้วย โรงเรียนขนาดเล็ก และขนาดกลาง หรือโรงเรียนที่เก็บค่าธรรมเนียมต่ำอยู่แล้ว จะประสบปัญหาทางการเงินมากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ เนื่องจากมีนักเรียนเข้าเรียนน้อย บางแห่งไม่สามารถดำรงกิจการต่อไปได้ เพราะจัดแล้วไม่คุ้มกับค่าใช้จ่าย โรงเรียนเอกชนที่สามารถยืนหยัดอยู่ได้ คือ โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ หรือขนาดใหญ่ในกรุงเทพมหานคร หรือในเมืองใหญ่ ๆ ที่เป็นโรงเรียนที่มีทรัพยากรทางการศึกษาทันสมัยและมีคุณค่า มีการบริหารที่เป็นระบบ โรงเรียนมีคุณภาพการเรียนการสอนดี จึงส่งผลให้โรงเรียนเป็นที่นิยมของพ่อแม่ผู้ปกครอง ทำให้โรงเรียนมีชื่อเสียง มีเด็กมาเข้าเรียนมาก จึงมีโอกาสคัดเด็กที่มีคุณภาพไว้ เด็กที่ได้รับการคัดเลือกก็มักจะเป็นเด็กที่เรียนดี มีพื้นฐานดีอยู่แล้ว มีสภาพแวดล้อมทางโรงเรียน สภาพแวดล้อมทางบ้านอยู่ในเกณฑ์ดี ผู้ปกครองก็พร้อมที่จะช่วยเหลือโรงเรียนในด้านทรัพยากรต่าง ๆ สำหรับโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็กนั้น ถ้าจะดำเนินกิจการด้านการศึกษาต่อไป ก็ต้องปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน รวมทั้งการบริหารโรงเรียนด้วย

ทรัพยากรในด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ

สิ่งแวดล้อมของโรงเรียนเป็นสิ่งแวดล้อมที่สำคัญมาก จากการที่ที่เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมหลายอย่างช่วยให้เด็กมีประสบการณ์ มีความเจริญงอกงามในด้านต่าง ๆ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2542 ก : 8) ได้ให้ความหมายสภาพแวดล้อมทางกายภาพไว้ว่า หมายถึง การจัดอาคารเรียน อาคารประกอบ ห้องเรียน ห้องประกอบ และสภาพแวดล้อม เหมาะสมกับสภาพการใช้งาน

จรวยพร ธรนินทร์ (2541 : 229) ได้กล่าวถึงสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ดีของโรงเรียนเอกชนคือ 1) โรงเรียนที่มีบรรยากาศร่มรื่น ปลอดภัย มีอุปกรณ์ให้เรียนรู้ ทดลอง ให้เล่น 2) มีการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมให้ท้าทายต่อการเรียนรู้ใหม่ ๆ 3) มีบรรยากาศห้องเรียนและนอกห้องเรียนที่ส่งเสริมการพัฒนาตนเอง 4) ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างเต็มที่ 5) มีสถานที่ที่สงบเงียบและห้องเรียนรู้ที่สามารถใช้เสียงสนุกได้เต็มที่ 6) บรรยากาศที่ดี / แสง / สี / ความร้อน / เสียง ไม่มีมลพิษ 7) มีสนามเด็กเล่น / เครื่องเล่น / แหล่งนันทนาการ 8) มีสถานที่ซึ่งนักเรียนทำงานตามลำพังหรือทำงานเป็นกลุ่มได้ 9) มีเฟอร์นิเจอร์ เครื่องมือ เครื่องอำนวยความสะดวกในการเรียน

สังคม โทปุรินทร์ (2536 : 27) ได้กล่าวถึงสิ่งที่ชี้วัดลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ดี ได้แก่ ความสะอาด ความปลอดภัย ความร่มรื่น ความสวยงาม ความเป็นระเบียบ ความสะดวกในการสัญจรและใช้ประโยชน์ได้อย่างคุ้มค่า

ในการจัดและสร้างสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เหมาะสมของโรงเรียน ต้องอาศัยแนวคิดและดุลยพินิจของบุคลากรภายในโรงเรียนที่จะสร้างสรรค์ให้เกิดขึ้น ภายใต้หลักการของ "การร่วมคิด ร่วมทำ" ซึ่งเป็นการเสริมสร้างความรู้สึกที่ดี ความรู้สึกของการมีส่วนร่วม รู้สึกความเป็นเจ้าของ โดยเฉพาะนักเรียนซึ่งเป็นหัวใจของการจัดการศึกษา ผู้บริหารและครูควรยอมรับว่า นักเรียนทุกคนมีความสามารถและเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนที่มีความรักความผูกพันและปรารถนาดีต่อโรงเรียน จึงควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น ตัดสินใจ ร่วมวางแผน จัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนภายใต้การแนะนำของผู้บริหารและครู (ธเนศ ขำเกิด. 2533 : 18)

สภาพแวดล้อมในด้านต่าง ๆ จึงมีความสำคัญมาก ผู้เรียนจะประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนที่เหมาะสม สมิธ และคนอื่น ๆ (ศักดิ์คเรศ ประกอบผล. 2539 : 3 – 4 ; อ้างอิงจาก Smith & others. 1978) กล่าวไว้ว่า สภาพแวดล้อมทางการเรียนในรูปแบบต่าง ๆ ที่ผู้เรียนได้สัมผัสขณะอยู่ในชั้นเรียนและสถานศึกษา รวมทั้งความสัมพันธ์กับครูอาจารย์ หรือความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมชั้น ไม่เพียงแต่จะมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเท่านั้น แต่ยังมีอิทธิพลต่อความเจริญเติบโตในส่วนรวมของแต่ละบุคคล ประสบการณ์ที่ผู้เรียนได้รับในแต่ละวันจะมีอิทธิพลต่อความรู้สึกของผู้เรียนที่มีต่อตนเองและผู้อื่น ขณะเดียวกัน สภาพแวดล้อมจะเป็นตัวการที่หล่อหลอมพฤติกรรมทางสังคมให้แก่ผู้เรียน หากผู้เรียนได้รับประสบการณ์จากสภาพแวดล้อมแบบใด ก็จะมีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมในแนวนั้นด้วย

ทรัพยากรในด้านวัสดุอุปกรณ์

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2542 ก : 8) ได้ให้ความหมายของวัสดุอุปกรณ์ไว้ว่า หมายถึง การจัดสื่อการเรียนการสอนและนวัตกรรมที่มีคุณภาพและเพียงพอต่อการเรียนการสอน โดยมีระบบการจัดหาและบำรุงรักษาที่มีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งมีการบริการและส่งเสริมการใช้อย่างทั่วถึงและเป็นระบบ

อีริกสัน (สายทิพย์ ระดมกิจ. 2540 : 44 ; อ้างอิงจาก Erickson. 1968 : 22 – 24) ได้กล่าวถึงการบริหารด้าน วัสดุอุปกรณ์ ที่ดีไว้ดังนี้

1. ต้องอยู่ในความรับผิดชอบของผู้นำที่มีความรู้ สามารถปฏิบัติงานร่วมกับบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านหลักสูตรได้เป็นอย่างดี ได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณ กำลังคนและเครื่องมือเครื่องใช้อย่างพอเพียง

2. สื่อ วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ควรนำไปใช้ได้อย่างสะดวกตรงความต้องการของครูผู้สอน ควรเปิดโอกาสให้คณะครูได้มีส่วนในการคัดเลือกจัดซื้อ มีการเสนอวิธีใช้อย่างถูกต้อง

3. ครูสามารถนำออกไปใช้โดยมีความลำบากน้อยที่สุด นั่นคือ สื่อต้องมีคุณภาพดี มีเจ้าหน้าที่ผู้มีความรู้ทางด้านนี้โดยเฉพาะประจำอยู่เพื่อบริการและแนะตำ ควรมีการตรวจสภาพเพื่อซ่อมแซมและจัดซื้อตามความเหมาะสม

4. มีโครงการจัดทำสื่อการสอนของโรงเรียน โดยส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ครูได้เพิ่มพูนความรู้และทักษะในการใช้เครื่องมือต่าง ๆให้ดียิ่งขึ้น ผู้บริหารควรสำรวจความสามารถของครู และส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ได้อย่างทั่วถึง

ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการใช้สื่อ วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ในโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ กิติมา ปรีดีดิลก (2532 : 69) ได้ให้แนวคิดในการดำเนินการด้านวัสดุอุปกรณ์ ไว้ดังนี้

1. จัดตั้งศูนย์บริการสื่อวัสดุอุปกรณ์เพื่อช่วยในการจัดหาและให้ความสะดวกในการใช้
2. แบ่งแยกสื่อ เป็นประเภท ๆ และเป็นรายวิชา เพื่อสะดวกในการใช้
3. จัดหาสื่อที่ทันสมัย และปรับปรุงสิ่งที่มีอยู่แล้วให้ใช้ได้
4. สำรวจ วิเคราะห์ความต้องการสื่อ วัสดุอุปกรณ์ ไว้เป็นรายวิชาต่าง ๆ
5. ฝึกอบรมครูให้มีความรู้ ทักษะในการใช้ รักษาและซ่อมแซม
6. กระตุ้นให้ครูและนักเรียนสนใจ การใช้สื่อ วัสดุอุปกรณ์ให้มากยิ่งขึ้น
7. สถานที่ควรจัดให้เพียงพอกับประเภทของสื่อ
8. ควรมีบุคลากรเพื่อรับผิดชอบในการจัดหาและบริการให้มีประสิทธิภาพ
9. จัดสอนให้รู้จักทำสื่อการสอนประเภทที่สามารถทำขึ้นเองได้

ทรัพยากรในด้านการเงิน ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และด้านวัสดุอุปกรณ์ทั้ง 3 ด้านดังกล่าวมาจึงมีส่วนสนับสนุนอย่างสำคัญให้การดำเนินงานของโรงเรียนเป็นไปอย่างราบรื่น คล่องตัว และตรงตามวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา หากโรงเรียนสามารถจัดระบบการบริหารจัดการในด้านดังกล่าวอย่างดี กลไกส่วนต่าง ๆ ตลอดจนการพัฒนาส่วนอื่น ๆ ก็จะดำเนินไปตามระบบ ด้วยดีเช่นกัน

1.3 ด้านพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหาร

พฤติกรรมทางการบริหารหมายถึง การกระทำที่ผู้นำใช้อิทธิพลหรืออำนาจหน้าที่ ในความสัมพันธ์ซึ่งมีอยู่ ต่อผู้ใต้บังคับบัญชาในสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อปฏิบัติการและอำนวยการ เพื่อมุ่งให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ (ไพฑูรย์ เจริญพันธุ์วงศ์. 2529 : 8) พฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหาร มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการที่จะสร้างความผูกพัน ยกระดับคุณธรรม จริยธรรมและความประพฤติทั้งของผู้นำและผู้ตาม กระตุ้นให้มีการตระหนักถึงเป้าหมายหลักของสถาบัน อันจะนำมาซึ่งคุณภาพและประสิทธิผลของการบริหารการศึกษา (Sergiovanni. 1990 : 19)

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ได้พระราชทานแนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมการพัฒนาครูและผู้บริหารการศึกษา (ภาวิณีย์ เจริญยิ่ง. 2542 : 20 – 21) ไว้ความตอนหนึ่งว่า

> . . . โดยที่ครูต่างทำตัวให้เป็นครูที่น่าเคารพ แม้จะฝืดเคืองก็ยังกัดฟันสอนและแจกจ่ายความรู้ออกไป ดังนี้ก็ได้ความเคารพจากศิษย์และการสอนก็จะง่ายขึ้น แต่ว่าต้องวางตัวเป็นครูที่แท้ การพัฒนาครูจะต้องย้ำข้อนี้ว่า ถ้าครูทำตัวเป็นครูจะทำให้ศิษย์นับถือเป็นทุน แต่ว่าถ้าทิ้งความเป็นครู เป็นครูโดยที่ท้อใจ โดยที่ยอมแพ้สถานการณ์ ก็ทำให้ลูกศิษย์มีความเคารพไม่ได้และสอนไม่ได้ ขอให้ทุกคนพยายามรักษาความศักดิ์สิทธิ์ของการเป็นครูและถ่ายทอดต่อไปให้ทั่วถึง เพื่อให้บ้านเมืองเป็นบ้านเมือง ให้ประชาชนพลเมืองเป็นคน คือมีความรู้และมีจิตใจสูงไม่เบียดเบียนกัน หน้าที่ของครูไม่ใช่หน้าที่ราชการหรือหน้าที่ที่ได้รับเงินเดือนตอบแทน แต่หน้าที่ในฐานะมนุษยชน เมื่อทำแล้วจะมีความพอใจ ได้ใช้ชีวิตในทางที่ถูก ก็การใช้ชีวิตที่ถูกนั้นอาจไม่รวยแต่จิตใจรวย . . .

ดังนั้น ควรที่ครูและผู้บริหารการศึกษาจะได้ตระหนักถึงการดำรงตนเป็นแบบฉบับที่ดี เพราะในการบริหารงานใด ๆ บุคคลเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุด ดังที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2531 : 3) กล่าวไว้ว่า แม้ว่าจะมีงบประมาณเพียงพอ มีการจัดองค์กรและการบริหารงานที่ดี มีวัสดุและอุปกรณ์พร้อม แต่ถ้าผู้ปฏิบัติงานไม่มีความรู้ความสามารถ ขาดความซื่อสัตย์สุจริต และไม่ประพฤติตนอยู่ในระเบียบวินัย การบริหารงานจะบรรลุเป้าหมายได้ยาก ถ้าผู้ปฏิบัติงานที่มีความรู้ ความสามารถเหมาะสมกับงาน มีความซื่อสัตย์สุจริต ประพฤติตัวอยู่ในระเบียบวินัยและมีความรับผิดชอบสูง การบริหารงานก็จะประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี

สมศักดิ์ ศรีประสิทธิ์ (2541: 21) ได้กล่าวว่า "ผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพ จะต้องรู้งานในหน้าที่ของผู้บริหาร มีบทบาทหน้าที่และขอบข่ายความรับผิดชอบ มีความเข้าใจในหลักบริหารและสามารถนำเทคนิคการบริหารที่สอดคล้องกับบริบทหรือสภาพแวดล้อมของโรงเรียนมาใช้ในการบริหารจัดการให้บรรลุจุดมุ่งหมายอย่างมีประสิทธิภาพ"

แบร์, คาลด์เวลล์ และมิสเกล (บัณฑิต แท่นพิทักษ์. 2540 : 51 ; อ้างอิงจาก Beare, Caldwell & Miskel. 1993 : 141) ได้กล่าวว่าความสำเร็จขององค์การทุกแห่งนั้นขึ้นอยู่กับคุณภาพของผู้นำเป็นสำคัญ ผู้นำทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง และความแตกต่างในประสิทธิผลขององค์การ ผู้นำจะนำผู้ตามไปสู่ความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายขององค์กร ในโรงเรียนผู้นำมีผลกระทบที่ชัดเจนต่อคุณภาพการศึกษา ดังนั้น สิ่งสำคัญเป็นอันดับแรกในการแสวงหาคุณภาพการศึกษาคือ การพัฒนาศักยภาพผู้นำ

คำกล่าวที่ว่า "คุณภาพการสอน ความเจริญก้าวหน้าของโรงเรียนขึ้นอยู่กับความสามารถในการบริหาร" แสดงว่าผู้บริหารโรงเรียนเป็นบุคคลที่มีความสำคัญที่สุดในเรื่องการบริหารการศึกษา ไม่ว่านโยบายต่าง ๆ หลักสูตร ความมุ่งหมายของการศึกษาหรือวิธีการสอนต่าง ๆ นั้น โรงเรียนจะนำไปใช้หรือไม่ขึ้นอยู่กับผู้บริหารทั้งสิ้น โรงเรียนที่มีผู้บริหารที่ดี พร้อมด้วยคุณลักษณะภาวะผู้นำและมีพฤติกรรมภาวะผู้นำที่ถูกต้องเหมาะสมกับเหตุการณ์ ย่อมเป็นเครื่องมือที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาโรงเรียนให้เจริญก้าวหน้าบรรลุถึงวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่

วางไว้ (ธนิต กิตติพัธโนทัย. 2537 : 38) งานจัยเรื่องหนึ่งพบว่า ผู้เชี่ยวชาญและผู้รู้ตระหนักว่า ความพยายามใดๆ ที่จะปรับปรุงโรงเรียน จะต้องรวมถึงผู้บริหารด้วย การให้ความสนใจในตัวผู้บริหารก็เนื่องมาจากความสนใจต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ถือว่าเป็นผลที่สำคัญที่สุดของโรงเรียนและผู้บริหารก็มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน (Trapani. 1995 : 3710)

อภิรมย์ ณ นคร (2522 : 13 - 14) ได้กล่าวถึงความเจริญของโรงเรียนซึ่งต้องอาศัยผู้บริหารโรงเรียนที่มีสมรรถภาพดังนี้ 1) ต้องมีพื้นฐานทางการศึกษาพอสมควร 2) ต้องมีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษา 3) ต้องมีประสบการณ์ก่อนที่จะรับตำแหน่งอย่างเพียงพอ 4) ต้องมีความสามารถต่อการทำงานเป็นกลุ่ม

ฟีดเลอร์ และเคมเมอร์ส (Fiedler & Chemers. 1984 : 20) ระบุว่า พฤติกรรมทางการบริหารคือการปฏิบัติตนของผู้นำที่มีต่อสมาชิกในกลุ่ม ในขณะที่มีการปฏิบัติงานร่วมกัน ในการนี้ ฟีดเลอร์ ได้เสนอทฤษฎีพฤติกรรมทางการบริหารกับประสิทธิผลที่เรียกว่า "ตัวแบบสถานการณ์" (Contingency model) เพื่อใช้ศึกษาถึงพฤติกรรมทางการบริหารกับคุณภาพการศึกษา โดยมองว่า คุณภาพการศึกษาจะเกิดจากลักษณะเฉพาะตัวของผู้นำ ระดับเจตคติและแรงจูงใจเกี่ยวกับการทำงานของกลุ่ม ฟีดเลอร์กำหนดแบบพฤติกรรมทางการบริหารไว้ 2 ลักษณะ คือ พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งกิจสัมพันธ์ (Task oriented) มีเป้าหมายในการทำงานที่ความสำเร็จของงานสูงสุด และพฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งมิตรสัมพันธ์ (Relationship oriented) มีเป้าหมายสำคัญในการทำงานคือ การพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างผู้ใต้บังคับบัญชา กล่าวอีกอย่างหนึ่งได้ว่า พฤติกรรมการบริหารแบบมุ่งกิจสัมพันธ์หรือแบบมุ่งงาน เป็นพฤติกรรมที่ผู้นำเน้นความเข้าใจการดำเนินการตามระเบียบแบบแผนขององค์การ การสื่อความหมายที่เป็นระบบในหน่วยงาน และวิธีดำเนินงานต่างๆ ตามขั้นตอนที่กำหนด และพฤติกรรมการบริหารแบบมุ่งกิจสัมพันธ์หรือแบบมุ่งสัมพันธ์ เป็นพฤติกรรมที่ผู้นำเน้นความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำและผู้ใต้บังคับบัญชา ในลักษณะที่เสริมสร้างบรรยากาศแห่งความเป็นมิตร ทำงานร่วมกันด้วยความไว้วางใจกัน อยู่ร่วมกันอย่างอบอุ่นและให้ความเคารพซึ่งกันและกัน ผู้นำที่มีพฤติกรรมการบริหารงานทั้งสองด้านจะสามารถนำโรงเรียนไปสู่ความสำเร็จเป็นที่ยอมรับของสังคมได้

1.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของครู

ผู้ที่ได้ศึกษาสภาพปัญหาการจัดการศึกษาของไทยส่วนใหญ่มีความสอดคล้องกันว่า การบริหารการศึกษาปัจจุบันของรัฐยังขาดเอกภาพ มีความซ้ำซ้อน ขาดการประสานงาน ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา และการศึกษายังไม่สนองตอบความต้องการของประชาชน ประชาชนขาดการมีส่วนร่วม โดยเฉพาะร่วมคิด ร่วมปฏิบัติและร่วมติดตามผล การบริหารการศึกษาในปัจจุบันควรเป็นการจัดการที่สนองตอบความต้องการของประชาชนหรือผู้เรียนในลักษณะของลูกค้า มากกว่าการครอบงำ การจัดการศึกษาไม่ควรเป็นเรื่องของภาครัฐเพียง

อย่างเดียว แต่ควรเป็นเรื่องของทุกคนในสังคม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2541 ข : 6) หากจะให้การศึกษาของไทยเจริญก้าวหน้าทัดเทียมกับต่างประเทศ จำเป็นที่จะต้องกระจายอำนาจให้คนทุกคนร่วมรับผิดชอบ เพราะยิ่งรวมอำนาจมากเท่าใด ผู้รับผิดชอบเองก็จะมีจำนวนน้อย แต่การกระจายอำนาจทำให้ทุกส่วนของสังคมมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อการศึกษา มิใช่กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งรับผิดชอบอย่างที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน (รุ่ง แก้วแดง. 2541 : 301)

การกระจายอำนาจในระดับสถานศึกษา ทำให้สถานศึกษามีอิสระในการจัดการศึกษาทั้งด้านการวางแผน การบริหารบุคลากร การบริหารจัดการและการบริหารงบประมาณ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542 ง : 21) โดยให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาในสถานศึกษาทุกแห่ง มาจากตัวแทนครู ตัวแทนผู้ปกครอง ตัวแทนชุมชน ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้บริหารการศึกษา

การบริหารโรงเรียนแบบกระจายอำนาจว่ามีองค์ประกอบสำคัญคือ ความเป็นอิสระ (Autonomy) และการตัดสินใจแบบมีส่วนร่วม (Participatory decision making) การกระจายอำนาจทำให้ขยายกระบวนการการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและนำข้อสังเกตของบรรดาผู้ที่อยู่ใกล้ชิดที่สุดกับปัญหาในขณะนั้นเข้ามาพิจารณา (วีระ สุภากิจ. 2540 : 77 ; อ้างอิงจาก David. 1989) ซึ่งสอดคล้องกับนิยามที่ เช็ง (วิโรจน์ สารรัตนะ. 2542 : 2 ; อ้างอิงจาก Cheng.1993) ได้กล่าวว่า การกระจายอำนาจเป็น 1) การเพิ่มความเป็นอิสระของโรงเรียนในการควบคุมงบประมาณและการปลดเปลื้องจากกฎและระเบียบที่เป็นข้อจำกัดทั้งหลายและ 2) การแบ่งหน้าที่ในการตัดสินใจให้กับครูและบุคคลอื่น ๆ มากขึ้น โดยมีความเชื่อพื้นฐานว่า การตัดสินใจระดับล่างจะเป็นการตัดสินใจที่ดี และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจจะก่อให้เกิดความรู้สึกในความเป็นเจ้าของและความมีพันธะผูกพันที่จะให้การปฏิบัติเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2541 : 5) กล่าวว่า การให้บุคคลมีส่วนร่วมนั้น บุคคลจะต้องมีส่วนเกี่ยวข้อง (Involvement) ในการดำเนินการหรือการปฏิบัติภารกิจต่างๆ การที่บุคคลมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ย่อมทำให้บุคคลมีความผูกพัน (Commitment) ต่อกิจกรรมนั้นและมีความผูกพันต่อองค์การในที่สุด ทำให้เห็นได้ว่า การมีส่วนร่วมทำให้เกิดความเกี่ยวข้อง และการมีความเกี่ยวข้องทำให้เกิดความผูกพัน

ลิเคิร์ท (Likert) กับเพื่อนร่วมงานได้ใช้เวลาเป็นสิบ ๆ ปีในการที่จะหาความกระจ่างจากคำถามที่ว่า "การบริหารแบบใดจะทำให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีที่สุด" พวกเขาพยายามจะหาคำตอบว่าระหว่างการบริหารงานแบบเผด็จการหรือแบบที่ให้คนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารทุกขั้นตอน วิธีการแบบไหนจะได้ผลดีที่สุด พวกเขาได้พบว่านักบริหารผู้นำเอาวิธีการมนุษยสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพมาใช้ โดยการให้บุคคลผู้อยู่ในระดับการทำงานที่ต่ำกว่ามาร่วมในการตัดสินใจในส่วนที่เกี่ยวข้องกับตัวเขา จะทำให้เกิดการประสานงานที่ดีกว่า เป็นแรงจูงใจที่ดีกว่า และทำให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพในหน่วยงาน (เทพนม เมืองแมน และสวิง สุวรรณ. 2540 : 43)

สมิธและทอมลินสัน (วิโรจน์ สารรัตนะ. 2542 : 6 ; อ้างอิงจาก Smith & Tomlinson. 1989) ได้ศึกษาถึงปัจจัยสำคัญของโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จพบว่า ประกอบด้วย 1) ภาวะผู้นำและการบริหารของผู้บริหาร 2) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของครู 3) การมีบรรยากาศของการยอมรับนับถือซึ่งกันและกัน เช่นเดียวกับ แคลด์เวลและสปิงค์ส (วิโรจน์ สารรัตนะ. 2542 : 15 ; อ้างอิงจาก Caldwell & Spinks. 1990) ได้สรุปว่า ลักษณะของโรงเรียนที่มีคุณภาพนั้นประกอบด้วย 4 เรื่องใหญ่ ๆ คือ 1) เน้นเรื่องการเรียนการสอน โดยผู้บริหารจะต้องเป็นผู้นำทางการศึกษา 2) ความสามารถที่ได้รับการตรวจสอบได้ 3) การมีส่วนร่วมอย่างเหมาะสมจากคณะครู ผู้ปกครอง และนักเรียน และ 4) การมีแผนงานเพื่อพัฒนาในวิชาชีพ

จำรัส นองมาก (2541 : 14) ได้กล่าวว่า ทุกคนต้องให้ความร่วมมือในการจรรโลงคุณภาพของสถานศึกษา คุณภาพทางการศึกษาไม่ใช่เป็นเรื่องเฉพาะผู้บริหารหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเพียงส่วนเดียว แต่ต้องเป็นความรับผิดชอบของทุกคนที่เกี่ยวข้อง คุณภาพการศึกษาต้องอาศัยพลังของทุกคนที่จะเป็นธุระและมุ่งเพื่อให้เป็นผลอย่างจริงจังจึงจะบรรลุผลสำเร็จ

การบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมได้ก่อประโยชน์ให้กับนักเรียน ผู้บริหารและครูดังนี้ (วิโรจน์ สารัตนะ. 2542 : 21 ; อ้างอิงจาก Caldwell & Spinks. 1990)

ประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับนักเรียน 1) ทำให้มั่นใจได้ว่า ทรัพยากรต่าง ๆ ในด้านการเรียนการสอนจะถูกนำมาใช้เพื่อผลประโยชน์ของนักเรียนได้เต็มศักยภาพ 2) นักเรียนได้รับความสำคัญให้มีส่วนร่วมในกระบวนการกำหนดนโยบาย ในรูปแบบของสภาโรงเรียนและมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผน 3) นักเรียนจะมีความรู้และความเข้าใจแผนงานของโรงเรียน

ประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับผู้บริหาร 1) ทำให้ผู้บริหารแสดงบทบาทของการเป็นผู้นำทางการศึกษาได้ดี 2) การแสดงภาวะผู้นำในการทำงานร่วมกับผู้อื่นและโดยผู้อื่น จะช่วยสร้างวัฒนธรรมการทำงานของโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศได้ 3) ช่วยพัฒนาผู้นำทางการศึกษาอื่น ๆ จากการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในทีมแผนงานหรือคณะทำงานต่าง ๆ

ประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับครู ซึ่งครูส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องในขั้นตอนการจัดทำแผนและการนำแผนไปปฏิบัติ มีประโยชน์ที่จะได้รับดังนี้ 1) ทำให้ครูมีบทบาททางการบริหารต่อภารกิจที่สำคัญของตนเอง นั่นคือการให้การศึกษาต่อนักเรียน 2) ครูทุกคนมีโอกาสมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจตามความชำนาญของแต่ละคน ทำให้การกำหนดนโยบายและแผนงานสอดคล้องกับเวลาและศักยภาพของครูได้ 3) การที่ครูมีส่วนร่วมในทีมแผนงาน จะช่วยการตัดสินใจเพื่อจัดสรรทรัพยากรเป็นไปอย่างสอดคล้องกับความสนใจในด้านของตนได้ 4) การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงานและงบประมาณจะช่วยให้ครูได้รับรู้ข้อมูล สารสนเทศและการทำงานของเพื่อนครูด้วยกันได้ 5) การมีระบบการนำนโยบายไปปฏิบัติที่ดี ครูมีส่วนร่วม ช่วยให้มั่นใจได้ว่าจุดหมายและนโยบายของโรงเรียนจะได้รับการนำไปปฏิบัติได้ 6) การมีส่วนร่วม

และการมีบรรยากาศองค์การแบบเปิด จะช่วยลดปัญหาความขัดแย้งระหว่างคณะครูลง ช่วยให้ครูเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าในกระบวนการเรียนรู้ ครูจะเป็นกำลังสนับสนุนของทุกแผนงานที่มีค่ายิ่งกว่างบประมาณ 8) เปิดโอกาสให้ครูได้แสดงความรับผิดชอบ สร้างความพอใจในการทำงาน ความมีพันธะผูกพันกับการบรรลุถึงคุณภาพและประสิทธิผลทางการศึกษาของโรงเรียนในระดับสูง

จากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของบุคคลต่าง ๆ คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2532 : 5 -10) ให้ความเห็นว่า การให้คณะครูมีส่วนร่วมรับรู้ในนโยบายและแผนงานของโรงเรียน เข้าใจวัตถุประสงค์ของโรงเรียน จะสร้างความรู้สึกของครูทั้งหลายว่า ตนมีส่วนร่วมในการสร้างชื่อเสียงของโรงเรียน หรือมีส่วนร่วมในการแก้ไขสถานการณ์ต่าง ๆ ครูจะเกิดความเต็มใจ ตั้งใจจริง มีความสำนึกให้หน้าที่ที่จะปฏิบัติงานให้เป็นผลสำเร็จ

การให้ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ นับเป็นตัวแปรที่สำคัญยิ่งและสอดคล้องกับระบบการจัดการศึกษาในปัจจุบัน ดังที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดไว้ว่าให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ถือได้ว่าเป็นปัจจัยหลักของการจัดการศึกษาในปัจจุบัน

2. ประสิทธิผลของโรงเรียน

นักการศึกษาหลายท่าน ได้ให้ความหมายประสิทธิผลของโรงเรียนไว้หลายอย่าง เช่น ฮอยและมิสเกล (Hoy & Miskel. 1991 : 398) ได้ให้แนวคิดว่า ประสิทธิผลของโรงเรียนหมายถึงการที่โรงเรียนสามารถผลิตนักเรียนนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง สามารถพัฒนานักเรียนให้มีเจตคติทางบวก สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมที่บีบบังคับได้ รวมทั้งสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียนได้เป็นอย่างดี บุญเรือน หมั้นทรัพย์. (2538 : 39 ; อ้างอิงจาก Morphet & others. 1967 : 93 – 97) กล่าวถึงประสิทธิผลของโรงเรียนในแง่ที่โรงเรียนสามารถจัดการศึกษาได้สำเร็จด้วยดี โดยที่ผู้นำใช้ความสามารถจูงใจผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา ให้มาทำงานอย่างเสียสละ ขณะเดียวกัน ผู้นำก็จะทำหน้าที่ประสานงาน ให้งานด้านการจัดการศึกษาให้ผลสัมฤทธิ์สูงสุด ส่วนรุ่ง แก้วแดง และชัยณรงค์ สุวรรณสาร (2536 : 163) ได้นิยามประสิทธิผลของโรงเรียนว่า หมายถึง ความสามารถของโรงเรียนในการบรรลุถึงวัตถุประสงค์ของโรงเรียนและประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2541 : 3) ให้ความหมายของประสิทธิผลของโรงเรียน ในแง่ของคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ว่า หมายถึง การบรรลุผลในการสร้างและพัฒนาพฤติกรรมความเป็นคนที่สมบูรณ์ทุกด้านให้แก่บุคคล หรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน รวมทั้งความพึงพอใจในอาชีพของครูในโรงเรียน และภาพพจน์ที่ดีของโรงเรียน

สุวรรณี สมบัติทวี (2536 : 14 –16) กล่าวว่า ลักษณะของโรงเรียนที่มีประสิทธิผล หมายถึง โรงเรียนที่สามารถส่งเสริมให้นักเรียนมีความก้าวหน้าทั้งทางพุทธิศึกษา จริยศึกษา และพลศึกษา ได้ดีกว่าโรงเรียนอื่น โรงเรียนเป็นสถานที่ถ่ายทอดความรู้ ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ

ประสิทธิผลของโรงเรียนเมื่อพิจารณาในด้านความพึงพอใจในการทำงานของครู บรรยากาศในโรงเรียน และผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน มีดังต่อไปนี้

2.1 ความพึงพอใจในการทำงานของครู

บุคลากรครู เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญที่สุดที่จะช่วยให้การจัดการศึกษาของโรงเรียนได้ดำเนินไปเพื่อพัฒนาคุณภาพทางการเรียนรู้และคุณภาพของคน ชมพันธุ์ กุญชร ณ อยุธยา (2543 : 7) กล่าวว่า ในการจัดการเรียนการสอนนั้น ครูเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการสร้าง การนำไปใช้และการประเมินการเรียนการสอน คุณลักษณะ เจตคติและบุคลิกภาพของครูมีส่วนสำคัญทั้งทางบวกและทางลบต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่นเดียวกับ วิชัย ตันศิริ (2542 : 71) ได้กล่าวว่า การจัดการศึกษาจะมีคุณภาพได้นั้นมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับคุณภาพของครู หากครูมีคุณภาพดีการศึกษาของเยาวชนก็ย่อมดีด้วย ทั้งนี้ต้องมีข้อแม้ว่าหลักสูตรดีอยู่แล้ว ควบคู่กับเทคนิคการสอนของครู

มอลส์บี (Molsbee.1997 : 125) พบว่า เมื่อนักเรียนเข้าใจว่า ครูเป็นบุคลากรที่สามารถควบคุมการเรียนรู้ บทเรียน และการใช้สื่อที่เหมาะสม นักเรียนจะรู้สึกพอใจและเข้าร่วมในกิจกรรมนั้นๆ อย่างเต็มที่ ไพบูลย์ แจ่มพงษ์ (2541 : 38) กล่าวเสริมว่า ครูต้องมีความสามารถสูง เป็นผู้ชี้แนะและสนับสนุนการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เท่าทันกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกและสังคม สถาบันผลิตครูต้องมีระบบการสรรหา การผลิตและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีคุณภาพประสิทธิภาพ เพื่อให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับเป้าหมายของการพัฒนาการศึกษา

เวลช์ (Welsh. 1999 : 3636) ได้พบว่า บุคลากรที่มีการพัฒนาตนเองอย่างเป็นระบบสม่ำเสมอ การมีมนุษยสัมพันธ์ การเข้ารับการฝึกอบรม รวมทั้งการปฐมนิเทศและปัจฉิมนิเทศล้วนสัมพันธ์กับประสิทธิผลและคุณภาพขององค์การอย่างมีนัยสำคัญ

ความพึงพอใจในการทำงานของครู เป็นตัวแปรบ่งชี้ตัวแปรหนึ่งของโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการบริหารงาน เพราะความพึงพอใจในการทำงานเป็นปัจจัยที่ช่วยให้การทำงานประสบความสำเร็จ ฮอย และมิสเกล (Hoy & Miskel. 1991 : 339) กล่าวว่า ความพึงพอใจในงานมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จขององค์การ ถ้าบุคคลในองค์การมีความพึงพอใจสูง คุณภาพของงานก็จะสูง ในทางตรงกันข้าม หากบุคคลในองค์การไม่มีความพึงพอใจในงาน คุณภาพของงานก็จะต่ำ เช่นเดียวกับที่ กิติมา ปรีดีดิลก (2529 : 339) กล่าวว่า ความพึงพอใจในการทำงาน เป็นปัจจัยที่สำคัญในการบริหารงาน ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าองค์ประกอบอื่นๆ ความพึงพอใจหากเกิดขึ้นที่ใดแล้ว ที่นั้นย่อมเต็มไปด้วยความตั้งใจทำงาน การให้ความร่วมมือกับหน่วย

งาน บรรยากาศในการทำงานก็จะสดชื่น สอดคล้องกับที่ สุขุม หลานไทย (2537 : 13) กล่าวว่า เมื่อครูมีความพึงพอใจในการทำงาน มีบรรยากาศดี มีความร่วมมือ มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดระหว่างผู้ปฏิบัติงานในองค์การ การจัดการศึกษาก็จะมีคุณภาพ

กิติมา ปรีดีดิลก (2529 : 332 - 333) ยังได้กล่าวไว้อีกว่า บุคคลที่มีความพึงพอใจในการทำงาน จะแสดงออกให้เห็นโดยพฤติกรรมดังต่อไปนี้

1) มีความเอาใจใส่ต่องาน ขยันติดตามผลงานที่ได้รับมอบหมายอยู่เสมอ เมื่อพบข้อบกพร่องเสียหายก็พยายามแก้ไข
2) เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว ยอมเสียสละเวลาและความสุขส่วนตัวเพื่องาน
3) มีความสามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน
4) ไม่ขาดหรือหยุดงานโดยไม่จำเป็น

การศึกษาของกรีน (กิติมา ปรีดีดิลก. 2529 : 332 – 333 ; อ้างอิงจาก Green. 1972 : 31 - 41) พบว่าเมื่อบุคคลมีความพึงพอใจในการทำงาน ก็จะเกิดความตั้งใจในการปฏิบัติงานและเต็มใจที่จะอุทิศเวลา แรงกาย พลังความคิดของตนเอง เพื่อสนองความต้องการของหน่วยงาน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ โอเวิร์ด (พิสมัย ถีถะแก้ว. 2541 : 145 ; อ้างอิงจาก Ovard. 1966 : 24) ที่กล่าวว่า เมื่อมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับสูงแล้ว บุคคลจะมีความเต็มใจอยู่ในองค์การ โดยพยายามใช้ความสามารถสูงสุดปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีและจะพัฒนาตนเองเพื่อให้บริการแก่องค์การให้ดียิ่งขึ้น และจะศึกษาปัญหาขององค์การและช่วยลดองค์การให้บรรลุความสำเร็จตามเป้าหมายต่าง ๆ

ฮอย และมิสเกล (Hoy & Miskel.1991 : 392 ; citing Vroom.1964) กล่าวว่า ความพึงพอใจในงานเป็นการตอบสนองผลกระทบกับงานของแต่ละบุคคล บุคคลจะพึงพอใจในงานเมื่อประสบการณ์ในการทำงานมีความสัมพันธ์กับค่านิยมและความต้องการของตน แอ๊ปเปิ้ลไวท์ (จันทรานี สงวนนาม. 2533 : 78 ; อ้างอิงจาก Applewhite. 1965 : 8) ได้กล่าวว่า ความพึงพอใจในในการทำงานหมายถึง ความพึงพอใจต่อสิ่งแวดล้อมทางกายภาพในที่ทำงานด้วย เช่น การมีความสุขในการทำงานกับเพื่อนร่วมงานที่เข้ากันได้ การมีเจตคติที่ดีต่องานและการมีความพอใจเกี่ยวกับรายได้จากองค์การ นอกจากนี้ มัจฉรี โอสถานนท์ (2539 : 25) กล่าวว่า ความพึงพอใจในการทำงานนั้น หมายถึง ความรู้สึกชอบและเต็มใจที่จะปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ มีความสุขที่ได้ทำงานและไม่อยากลาออกไปจากหน้าที่การงานนั้น รวมทั้งความพอใจในผลประโยชน์ตอบแทนที่จะได้จากการปฏิบัติงานนั้น

สรุปได้ว่า ความพึงพอใจในการทำงานเป็นความรู้สึกหรือเจตคติที่ดีต่องาน บุคลากรอยากที่จะทำงาน ซึ่งเป็นผลมาจากการรับรู้เมื่อผ่านการทำงานมาระยะหนึ่ง มีความสุขกับการทำงานและสภาพแวดล้อมทั่วไป ซึ่งผลของความพึงพอใจในงานจะเกี่ยวข้องกับพฤติกรรม รวม

ทั้งผลผลิตและผลประโยชน์ขององค์การในการจัดการศึกษา ซึ่งจะทำให้โรงเรียนบรรลุผลสำเร็จและมีการพัฒนาคุณภาพได้อย่างต่อเนื่อง ดังนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องสร้างความพึงพอใจในงานของครูให้เกิดขึ้น ด้วยว่างานของครูเป็นงานที่ทำให้เยาวชนของชาติเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ เพื่อเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพของประเทศ ถ้าครูมีความพึงพอใจในงานสูงก็จะมีผลทำให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีคุณภาพ อีกทั้งยังเป็นการทำให้คณะครูเกิดความร่วมมือกันทำงานเพื่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของโรงเรียนด้วย

2.2 บรรยากาศในโรงเรียน

ในฐานะที่โรงเรียนเป็นองค์กรหนึ่งของสังคมที่มีหน้าที่ในการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมบุคคลให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ในโรงเรียนประกอบด้วยผู้บริหาร ครูและนักเรียนเป็นสมาชิก นอกจากนี้ยังมี นักการภารโรงและเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ดังนั้นปฏิสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างบุคลากรในโรงเรียนจะต้องเป็นไปในทางที่เป็นผลดีต่อการเรียนการสอนในโรงเรียนต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ซึ่งจะนำมาซึ่งคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน

บรรยากาศในโรงเรียนช่วยให้กระบวนการเรียนการสอนและการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ มีประสิทธิภาพมากขึ้น โรงเรียนจะต้องจัดการศึกษาให้มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนการสอน ต่อการทำหน้าที่โดยทั่วไปของโรงเรียน บรรยากาศดังกล่าว หมายถึง ความรู้สึกที่ประชาชนหรือชุมชนมีต่อโรงเรียนว่าเป็นสถานที่ ๆ ที่การเรียนเกิดขึ้นจริงอย่างได้ผล โรงเรียนที่มีบรรยากาศน่าอยู่ดังกล่าว จะทำให้ทั้งครูและนักเรียนอยากที่จะมีชีวิตร่วมกันในโรงเรียน (ประทีป โกมลมาศ. 2532 : 61)

ตามแนวคิดของกลุ่มพฤติกรรมนิยมเชื่อว่า สภาพแวดล้อมหรือสิ่งแวดล้อมเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของบุคคลให้เป็นไปในทางที่พึงปรารถนา เพราะสภาพแวดล้อมภายในสถาบันมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของบุคคล สามารถส่งผลก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านความรู้ ความคิด เจตคติ ทักษะ พฤติกรรมและบุคลิกภาพของผู้เรียนไปสู่จุดมุ่งหมายของสถาบัน คือความเป็นผู้ได้รับการศึกษาที่สมบูรณ์ เป็นผลผลิตที่มีคุณภาพของสถาบัน (ทองเรียน อมรัชกุล. 2525 : 40) สภาพแวดล้อมจึงมีความสำคัญยิ่ง มีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่และพัฒนาการทุกด้านของนักเรียน

ฮอยและมิสเกล (Hoy & Miskel. 1991 : 185 – 186) กล่าวว่าบรรยากาศของโรงเรียนหมายถึง คุณลักษณะที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียน เป็นผลมาจากความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารโรงเรียนและกลุ่มบุคคลในโรงเรียน มีผลทำให้โรงเรียนแห่งหนึ่งแตกต่างไปจากโรงเรียนอีกแห่งหนึ่ง และมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลในโรงเรียน

โกวิท วรพิพัฒน์ (2536 : บทนำ) ได้กล่าวว่า สิ่งแวดล้อมและบรรยากาศที่ดีนั้นเปรียบเสมือนครูที่พูดไม่ได้แต่มีบทบาทอย่างลึกซึ้งในการเสริมสร้างความคิดและเอื้อให้เยาวชนได้พัฒนาเต็มความรู้ความสามารถ กล่อมเกลาจิตใจให้เป็นคนละเอียดอ่อน พร้อมทั้งปลูกฝังคุณธรรมอันพึงประสงค์

โรงเรียนที่มีประสิทธิภาพสูง มีสภาพแวดล้อมของโรงเรียนเอื้ออำนวยต่อการสอนที่มีประสิทธิภาพ มากกว่าโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพต่ำ จากผลการวิจัยของ จุมพล พูลภัทรชีวิน (2532 : 87) ที่ศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อสัมฤทธิผลของโรงเรียนเอกชน ระหว่างโรงเรียนเอกชนที่มีสัมฤทธิผลสูงกับโรงเรียนที่มีสัมฤทธิผลต่ำ พบว่า โรงเรียนเอกชนทั้งสองแห่งมีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด ในเรื่องความพร้อมของอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญที่แสดงถึงคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนที่เป็นที่ยอมรับของสังคม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีนั้น เกิดขึ้นได้จากการที่ครูจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เกิดขึ้นกับนักเรียน นักเรียนจะเรียนรู้ได้ดีเพียงใด บรรยากาศมีส่วนช่วยอย่างมาก ทั้งที่มองเห็นเป็นรูปธรรมสัมผัสได้และที่สัมผัสไม่ได้แต่รับรู้ด้วยอารมณ์ความรู้สึก ดังที่ พิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์ (2533 : 9 – 14) กล่าวว่า บรรยากาศการจัดการสอนของครูให้กับนักเรียนนับว่าเป็นตัวแปรที่สำคัญ เพราะบรรยากาศการเรียนการสอนมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน บรรยากาศที่ดีอาจส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณภาพจิตที่ดี มีความตั้งใจใช้เวลาในการเรียนอย่างเต็มที่ ในทางกลับกันบรรยากาศที่ไม่เหมาะสมจะเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนไม่สนใจ ไม่ตั้งใจและอาจจะมีเจตคติที่ไม่ดีต่อครูผู้สอนและต่อโรงเรียนได้

มัลลิกา ยุวนะเตมีย์ (2540 : 60) กล่าวถึงบรรยากาศที่จะก่อให้เกิดพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนที่เหมาะสม ในแง่ของความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนที่อบอุ่นและพฤติกรรมและวิธีสอนของครูซึ่งอำนวยให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงในสิ่งที่ใกล้เคียงกับชีวิตจริงของเขาทั้งในและนอกห้องเรียน เช่น จากการพูดคุยซักถาม คิดวิเคราะห์ ทำงานร่วมกัน นำเสนอผลงานตลอดจนมีการประเมินตนเองมากขึ้น ครูมีหน้าที่จัดเตรียม วางแผนงกิจกรรม การใช้สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนและสร้างบรรยากาศให้เหมาะสมที่จะให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ต้องทำให้นักเรียนรู้สึกเป็นกันเอง อบอุ่น เป็นมิตรกับเพื่อน ๆ มีการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันมากกว่ามุ่งแข่งขัน ครูจะต้องให้ความเชื่อถือไว้วางใจแก่นักเรียน จัดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น แสดงความรับผิดชอบและแสดงความเป็นผู้นำ ภายใต้สภาพแวดล้อมที่ไม่มีแรงกดดันให้นักเรียนต้องกลัวความผิดพลาดหรือกลัวสอบตก ทั้งครูและนักเรียนต้องตระหนักว่าความผิดพลาดเป็นสิ่งที่แก้ไขได้ต้องมุ่งเน้นที่ความสำเร็จและศักยภาพที่เกิดขึ้น มากกว่าจะดูความล้มเหลวหรือผลที่จะเกิดขึ้นในระยะสั้นๆ

บรรยากาศในโรงเรียนซึ่งเป็นผลมาจากความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารโรงเรียนกับกลุ่มบุคลากร ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักเรียนจึงมีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน อำนวยให้การดำเนินงานด้านต่างๆ ของโรงเรียนเป็นไปอย่างมีคุณภาพ

2.3 ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2542 ก : 11) ได้ให้คำกำจัดความของผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ว่าหมายถึง ผลการเรียนในชั้นสุดท้ายของผู้เรียนที่จบหลักสูตรอยู่ในระดับสูง ผู้เรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนรู้เต็มตามศักยภาพของตนและมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

ศศิธร ศรีวิเชียร (2539 : 31) ได้ให้ความหมายว่า ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน หมายถึง ความรู้ ความสามารถ หรือความสำเร็จของบุคคล อันเป็นผลที่เกิดจากการเรียนการสอน ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่สามารถวัดได้

จุมพล พูลภัทรชีวิน (2532 : 44) ชี้ให้เห็นถึงคุณภาพการศึกษาว่า พิจารณาได้จากผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนส่วนรวม โดยมีปัจจัยที่มีผลประกอบกันหลายอย่าง เช่น สภาพโรงเรียน ระบบการบริหาร คุณภาพครู ความพร้อมของอาคารสถานที่และอุปกรณ์การเรียนการสอน ซึ่ง ประยูร ศรีประสาธน์ (2532 : 62 - 70) ได้ กล่าวเพิ่มเติมอีกว่า คุณภาพการศึกษา หมายถึง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน รวมถึงคุณธรรมจรรยามารยาท การฝึกทักษะทางภาษา และโอกาสเรียนต่อของนักเรียน

โรงเรียนไม่ได้เป็นสถานที่ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และได้มาซึ่งทักษะความรู้เท่านั้น แต่ยังทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทางด้านบุคลิกภาพและทางด้านสังคมพร้อมกันไปด้วย การวิจัยทางการศึกษาที่เกี่ยวกับคุณภาพการศึกษา จึงมักครอบคลุมทั้งปัจจัยนำเข้าในการจัดการศึกษา กระบวนการในการจัดการศึกษา และผลลัพธ์ของการจัดการศึกษาได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ และผลสัมฤทธิ์ที่ไม่ใช่วิชาการ ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 3 ประการ คือ 1) ด้านความรู้ - ความคิด 2) ด้านความรู้สึก และ 3) ด้านการปฏิบัติ (บุญเรือง ศรีเหรัญ. 2542 : 14 – 15 ; อ้างอิงจาก Megal. 1997) โดยการเรียนรู้ทั้ง 3 ด้าน ที่เกิดขึ้นในตัวของผู้เรียนมีความสัมพันธ์และส่งผลต่อกันเป็นปัจจัยที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาที่พึงประสงค์ (พระธรรมปิฎก. 2539 : 243 – 244)

สมศักดิ์ สินธุรเวชญ์ (2541 : 30) กล่าวถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่มีคุณภาพในแง่ที่เป็นผู้**พัฒนาตน** มีความสามารถและทักษะเชิงกระบวนการในการดำรงชีวิต มีสุขภาพพลานามัยและบุคลิกภาพดี **พัฒนางาน** มีทักษะกระบวนการทำงานและมีความสามารถในการจัดการ **พัฒนาสังคม** มีเจตคติ คุณธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ สามารถดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุขและร่วมพัฒนาสังคม

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในอาจพิจารณาจำแนกเป็น ผลสัมฤทธิ์ด้านวิชาการ และ ผลสัมฤทธิ์ที่ไม่ใช่ทางวิชาการ

ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการนั้นเป็นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ที่เป็นปัจจัยที่สำคัญ ที่จะทำให้โรงเรียนเอกชนสามารถอยู่รอดและมีเสถียรภาพมั่นคง (พนม พงษ์ไพบูลย์.

2532 : 7) ทั้งนี้เพราะโรงเรียนที่คุณภาพการเรียนการสอนสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านวิชาการ ซึ่งมักจะเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่หรือขนาดใหญ่พิเศษ เป็นโรงเรียนที่มีชื่อเสียงเป็นที่นิยม มีเด็กมาเข้าเรียนปีหนึ่ง ๆ จำนวนมาก จึงมีโอกาสคัดเลือกเด็กที่มีคุณภาพไว้ได้เด็กที่ได้รับคัดเลือกก็มักจะเป็นเด็กที่เรียนดี มีพื้นฐานดี จึงส่งผลไปยังคุณภาพการเรียนการสอน ทำให้นักเรียนที่จบออกไปมีคุณภาพสูง สามารถเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาที่ดีมีชื่อเสียง และประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ โรงเรียนมีโอกาสสร้างชื่อเสียงด้านวิชาการ มีนักเรียนเข้าเรียนมากขึ้น ส่งผลต่อรายได้ของโรงเรียน และการสนับสนุนของผู้ปกครองมากขึ้นตามไปด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2540 ข : 31)

งานวิจัยทางการศึกษามักจะกำหนดโรงเรียนที่มีคุณภาพและไม่มีคุณภาพจากคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหรือคะแนนที่ได้จากการสอบแบบทดสอบมาตรฐาน (มารศรี สุทธานิธิ. 2540 : 3 ; อ้างอิงจาก Coleman. 1966 ; Weber. 1971 ; Edmonds. 1979 ; Mortimore. 1982) เช่น งานวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2534 ก็ได้ใช้คะแนนที่ได้จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเป็นเครื่องมือในการประเมินคุณภาพโรงเรียน และในการประเมินผลสำเร็จของการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครนั้นได้ใช้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเป็นเกณฑ์ในการพิจารณา ตัดสิน โดยแบ่งเป็น 3 ระดับคือ โรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จในระดับน่าพอใจ หมายถึง โรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับน่าพอใจทุกกลุ่มประสบการณ์ โรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จในระดับปานกลาง หมายถึง โรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับน่าพอใจ เป็นจำนวนร้อยละ 50 - 90 ของจำนวนกลุ่มประสบการณ์ทั้งหมดในชั้นเรียน และโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จในระดับน้อย หมายถึง โรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับน่าพอใจต่ำกว่าร้อยละ 50 ของจำนวนกลุ่มประสบการณ์ทั้งหมดในชั้นเรียนนั้น

สุนทรี ไพรสุวรรณ (2541 : 86 – 87) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดอ่างทอง พบว่า พฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต กลุ่มการงานพื้นฐานอาชีพและกลุ่มคณิตศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญ ที่ .05

ในด้านผลสัมฤทธิ์ที่ไม่ใช่ทางวิชาการ สังฆมณฑลราชบุรี (มนัส จวบสมัย. 2531 : 15 –16) ได้วางหลักปรัชญาและนโยบายเพื่อเป็นแนวปฏิบัติไว้ว่า “จุดเด่นของสถาบันการศึกษาคาทอลิก คือ การสร้างและอบรมคนให้เป็นผู้นำในสังคม เป็นผู้กล้ายืนหยัดต่อสัจธรรมความจริง และเพียบพร้อมไปด้วยภูมิปัญญาด้านความรู้ตามความถนัดและศักยภาพของแต่ละบุคคล” ซึ่งผู้บริหารจะถือนโยบายเป็นหลักการบริหารในแนว “คุณธรรม นำความรู้” คือทั้งดี และเก่ง ประเทศชาติจึงจะได้คนที่มีคุณภาพ คือมีคุณธรรมและมีความรู้ สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมี

ความสุข ตรงตามปรัชญาของโรงเรียนในสังกัดสังฆมณฑลราชบุรีทุกโรงเรียนที่มีว่า "คุณธรรม นำวิชา พัฒนาสุข" ที่มุ่งเน้นให้นักเรียนทุกคนได้ปฏิบัติตามปรัชญาของโรงเรียนโดยทั่วกัน

โรงเรียนคาทอลิกนั้นยึดคุณค่าด้านการศึกษาในฐานะเป็นสถาบันการสอน เป็นสถานที่ของการสร้างประสบการณ์ในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการอบรม ในบรรยากาศที่มีคุณลักษณะของการแสวงหาความจริง ในบรรยากาศดังกล่าว ผู้ให้การศึกษาที่มีความสามารถ ที่มีความเชื่อมั่นและความคงเส้นคงวา ครูของการเรียนรู้และชีวิต สามารถกลับเป็นภาพสะท้อนของพระผู้ทรงเป็นครูแต่ผู้เดียว ทุกวิชาจะประสานกัน เพื่อกลับเป็นการอบรมสู่การมีบุคลิกภาพที่มีวุฒิภาวะ เป็นบุคคลที่สมบูรณ์ในสังคม (มาร์ติน. 1997 : 30 – 31)

ผลลัพธ์ที่สำคัญของการศึกษาอย่างหนึ่งคือการเป็นปัจจัยสำคัญในการช่วยให้คนมีหลักคิด รู้จักใคร่ครวญ เลือกสรร ปรับตัวกับเหตุการณ์และสิ่งใหม่ที่เข้ามาสู่ชีวิตตลอดเวลา (สมศักดิ์ สินธุรเวชญ์. 2541 : 33)

ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนจึงรวมทั้งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พัฒนาการด้านความถนัดต่าง ๆ คุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะของนักเรียนที่พึงประสงค์ตามหลักปรัชญา นโยบาย ของโรงเรียน และตามที่กำหนดไว้ใน จุดมุ่งหมายของหลักสูตร

จากการที่ได้ศึกษาวรรณกรรมเกี่ยวกับการบริหารการจัดการศึกษาของโรงเรียน ในด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหาร และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของครู และประสิทธิผลของโรงเรียน ในด้านความพึงพอใจในการทำงานของครู บรรยากาศในโรงเรียน และผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของปัจจัยดังกล่าวที่ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องคำนึงถึง เพื่อให้การดำเนินการบริหารและการจัดการศึกษาของโรงเรียนดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน

สรายุทธ์ เศรษฐขจร (2539 : 103) ได้ศึกษาพบว่า วิธีการสอนและสื่อการสอนมีความสัมพันธ์กับคุณภาพการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ โรบินสัน (Robinson.1990 : 80 - 90) ที่พบว่า การใช้วิธีการสอนและสื่อการสอนที่เหมาะสมเป็นตัวแปรสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหาร

ปราโมทย์ เดชอัมพร (2522 : 74) ได้ทำการวิจัยเรื่อง บุคลิกภาพและพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารมหาวิทยาลัยพบว่า ลักษณะบุคลิกภาพ 4 ด้านคือ การมีอำนาจ อิทธิพล ความรับผิดชอบ ความมั่นคงทางอารมณ์และการเข้าสังคม สามารถร่วมทำนายพฤติกรรมของ

การบริหารได้ จากข้อค้นพบดังกล่าวนี้ ทำให้สามารถใช้เป็นส่วนหนึ่งของการพิจารณาแนวทางในการพัฒนาตนเองของผู้บริหาร ในลักษณะของพฤติกรรมส่วนตัวเกี่ยวกับ การเป็นบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีอิทธิพลในด้านคำพูดหรือคำสั่ง มีความคล่องแคล่วว่องไว มีความมั่นใจในการตัดสินใจ ชอบเป็นผู้นำในการอภิปราย หรือกิจกรรมกลุ่ม ชอบสมาคม ชอบคบเพื่อน ชอบทำงานรวมกลุ่ม เป็นที่พอใจของกลุ่ม มีความรับผิดชอบสูง มีความเพียรพยายามตั้งใจปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ มีอารมณ์หนักแน่น สุขุม ปราศจากความวิตกกังวล บุคคลที่มีพฤติกรรมเหล่านี้ จะเป็นบุคคลที่มีพฤติกรรมทางการบริหาร ทั้งในด้านมุ่งงานและมุ่งสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงด้วย ซึ่งน่าจะเชื่อได้ว่า เป็นผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพสามารถนำองค์การไปสู่คุณภาพการศึกษาได้อย่างเหมาะสม

ธนัธพงศ์ ธนพุทธวิโรจน์ (2532 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพฤติกรรมผู้นำทางการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนกับความพึงพอใจในการทำงานของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดมุกดาหาร ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมผู้นำแบบมิตรสัมพันธ์ของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการทำงานของครูในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร (2532 : 82 – 101) ได้นำตัวแปรของ ฟีดเลอร์ มาศึกษาประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของหัวหน้าคณะในวิทยาลัยครู พบว่า ตัวแปรที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการคือ ตัวแปรด้านสภาวการณ์ของคณะวิชา ซึ่งได้แก่ การรับรู้โครงสร้างของงานในคณะวิชาของหัวหน้าคณะและความสัมพันธ์ระหว่างหัวหน้ากับลูกน้อง ส่วนพฤติกรรมผู้นำทางการบริหารของหัวหน้าคณะจะส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการเฉพาะสภาวการณ์ที่เอื้อต่อการบริหารงานวิชาการของหัวหน้าคณะวิชาเท่านั้น ซึ่งหมายความว่า สภาวการณ์ในคณะวิชายิ่งง่ายต่อการปกครองมากเท่าใด หัวหน้าคณะวิชาทั้งที่มีลักษณะมุ่งงาน และมุ่งสัมพันธ์ก็จะบริหารงานวิชาการของคณะให้มีประสิทธิผลได้สูงขึ้นเท่านั้น

ประสิทธิ์ สาระสันต์ (2542 : 105) ได้ทำการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการบริหารที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จทางการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า กลุ่มผู้บริหารโรงเรียนดีเด่นและไม่ดีเด่น มีค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งความสัมพันธ์สูงสุด แต่ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยทั้ง 2 กลุ่มดังกล่าวปรากฏว่า แบบมุ่งงานมีนัยสำคัญสูงสุด รองลงมาก็คือแบบมุ่งความสัมพันธ์ โดยกลุ่มผู้บริหารดีเด่นมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าในทุกแบบ แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่ ได้มีพฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งความสัมพันธ์เป็นพื้นฐานสำคัญ แต่สำหรับผู้บริหารที่บริหารงานจนโรงเรียนได้รับคัดเลือกให้เป็นโรงเรียนดีเด่นได้นั้น นอกจากจะมีภาวะผู้นำแบบมุ่งความสัมพันธ์เป็นพื้นฐานสำคัญแล้วจะต้องมีพฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งงานสูงกว่าผู้บริหารโรงเรียนไม่ดีเด่นอีกด้วย

โคเฮน (Cohen. 1979 : 2372 - A) ได้ศึกษาพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนในทัศนะของผู้บริหาร ครูและผู้ปกครอง เพื่อดูว่าบุคคลทั้ง 3 ประเภท รับรู้พฤติกรรมการ

บริหารของผู้บริหารโรงเรียนด้วยทัศนะที่แตกต่างกันหรือไม่ ในเรื่องของการบริหารงาน การจัดการเรียนการสอน ความน่าเชื่อถือ ความเอาใจใส่ การมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาข้อขัดแย้งในโรงเรียนและแบบของผู้นำ ผลการวิจัยพบว่า บุคคลทั้ง 3 กลุ่มให้ทัศนะว่า ผู้บริหารโรงเรียนควรเป็นผู้นำแบบมุ่งคนมากกว่ามุ่งงาน

ฟิงเกอร์ (วรินธร กาญจนระวีกุล. 2541 : 37 ; อ้างอิงจาก Finger. 1985) ได้ศึกษาลักษณะผู้นำของผู้บริหาร 4 แบบและความพึงพอใจในการทำงานของครูพบว่า 1) ครูที่มีลักษณะผู้นำของผู้บริหารแบบมุ่งงานสูง – มุ่งคนสูง มีระดับความพึงพอใจในการทำงานสูงกว่าแบบอื่น ๆ 2) ครูที่มีลักษณะผู้นำแบบมุ่งงานสูง – มุ่งคนสูง และแบบมุ่งงานต่ำ – มุ่งคนต่ำนั้น ครูที่ประสบการณ์ในการสอนจะมีความพึงพอใจมากที่สุด

มิลเลอร์ (Miller. 1987 : 795) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำทางการบริหาร ความสำนึกเกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์และการรับรู้เกี่ยวกับประสิทธิผลของภาวะผู้นำ โดยใช้ทฤษฎี X ทฤษฎี Y ของแมคเกรเกอร์และทฤษฎีประสิทธิผลภาวะผู้นำของฟีดเลอร์ ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารมีพฤติกรรมมุ่งกิจสัมพันธ์ในสถานการณ์ที่เอื้ออำนวยต่อผู้นำในระดับสูงและต่ำ มีประสิทธิผลสูงกว่าผู้บริหารที่มีพฤติกรรมด้านกิจสัมพันธ์ที่อยู่ในสถานการณ์ที่เอื้ออำนวยต่อผู้นำในระดับปานกลาง มีประสิทธิผลสูงกว่าผู้บริหารที่มีพฤติกรรมมุ่งมิตรสัมพันธ์แต่อยู่ในสถานการณ์ที่เอื้ออำนวยต่อผู้นำในระดับสูงและต่ำ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของครู

นิวัฒน์ สุขรัตน์ (2531 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับสัมฤทธิ์ผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ผลจากการวิจัยพบว่าผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการตัดสินใจแบบผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูในโรงเรียนตัดสินใจร่วมกับตน ซึ่งเป็นการตัดสินใจที่เปิดโอกาสให้ครูได้มีส่วนร่วมในระดับมาก สำหรับผลสัมฤทธิ์ ผลการปฏิบัติงานของโรงเรียน ส่วนใหญ่มีสัมฤทธิ์ผลการปฏิบัติงานอยู่ในระดับสูง

เกียรติ หิรัญกาญจน์ (2534 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราชพบว่า การปฏิบัติงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาด้านกระบวนการบริหารและด้านกระบวนการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก ส่วนกระบวนการนิเทศภายในอยู่ในระดับปานกลาง ผู้บริหารโรงเรียนเสนอแนวทางในการปรับปรุงการปฏิบัติงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาคือ ควรสัมมนาผู้เกี่ยวข้อง ครู อาจารย์ ในการพัฒนาความรู้ความสามารถในกระบวนการบริหาร การเรียนการสอนและการนิเทศ เพื่อให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

วอร์เรน (ไพบูลย์ ขุนศรี. 2534 : 45 ; อ้างอิงจาก Warren. 1974) ได้ศึกษาเกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการส่งเสริมครูประจำการ พบว่า คณะครูควรมีโอกาสร่วมในการวางแผนและ

เสนอวิธีการเพื่อส่งเสริมครูประจำการด้วย พร้อมทั้งการกำหนดโครงการควรให้เหมาะสมกับความต้องการที่จะนำไปใช้จริง

ฟาวเลอร์ (Fowler. 1986 : 3204) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจกับขวัญกำลังใจในการทำงานของครูอาจารย์ในโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับขวัญกำลังใจในการทำงาน และพบว่าครูอาจารย์ในโรงเรียนที่เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจกับครูอาจารย์ในโรงเรียนที่ไม่เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจมีขวัญกำลังใจในการทำงานแตกต่างกัน

ทิโมธี (Timothe. 1986 : 2141) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตราการแสดงออกทางวาจาระหว่างการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจสั่งการกับความพึงพอใจในการทำงานของครูอาจารย์แต่ละคน ระหว่างการเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ แล้วนำเอาผลการบันทึกมาเปรียบเทียบกับความพึงพอใจในการทำงาน พบว่า การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจสั่งการมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับความพึงพอใจในการทำงาน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในการทำงานของครู

ชูศักดิ์ หมั่นสระเกษ (2538 : 135 – 136) ได้ศึกษาขวัญของครูโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ครูที่ทำการสอนในระดับก่อนประถมและประถมศึกษา กับระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยรวมและรายด้านมีระดับขวัญและความพึงพอใจแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ส่วนครูที่ทำการสอนในพื้นที่เขตเทศบาลกับครูที่ทำการสอนนอกเขตเทศบาล โดยรวมและรายด้านมีระดับขวัญและความพึงพอใจแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเช่นเดียวกัน

สุปรียา ไข่มุก (2540 : 81) ได้วิเคราะห์เส้นทางของรูปแบบความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูประถมศึกษา พบว่า ตัวแปรสำคัญที่ส่งผลโดยตรงต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูประถมมากที่สุดคือ ความผูกพันในวิชาชีพครู ซึ่งความผูกพันในวิชาชีพครูได้รับผลกระทบมาจากบรรยากาศภายในโรงเรียน การมีส่วนร่วมและความมีอิสระในการตัดสินใจ ดังนั้นในการนำโมเดลความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูไปใช้ในการพัฒนาและแสวงหาแนวทางปรับปรุงให้ครูมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานสูงขึ้น จะต้องทำให้บรรยากาศภายในโรงเรียนมีความเหมาะสมต่อการปฏิบัติงาน นั่นคือ ผู้บริหารควรบริหารงานด้วยความโปร่งใส ยุติธรรม โดยให้ความสำคัญกับครูภายในโรงเรียน ให้ครูได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจและมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการจัดการภายในโรงเรียน รวมไปถึงการมีอิสระในการควบคุมชั้นเรียนด้วย สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะส่งผลให้ครูมีความผูกพันในวิชาชีพอันจะก่อให้เกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงานตามมา

พิสมัย ถีถะแก้ว (2541 : 144) ได้ศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของอาจารย์สภาบันราชภัฏสวนดุสิต พบว่า การที่อาจารย์สถาบันราชภัฏสวนดุสิตมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากนั้น ย่อมส่งผลให้การดำเนินงานของสถาบันราชภัฏสวนดุสิตดำเนิน

ไปอย่างมีประสิทธิภาพมาก เพราะความพึงพอใจในการทำงานย่อมมีผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติงาน ถ้าความพึงพอใจในการปฏิบัติงานสูงมากเท่าใดก็ย่อมส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติงานมากเท่านั้น ไม่ว่าจะเป็นความตั้งใจในการปฏิบัติงาน การเอาใจใส่ต่องานก็ย่อมสูงมากขึ้นด้วยและจะส่งผลถึงประสิทธิภาพในการทำงานอย่างมากเช่นกัน

เทย์เลอร์ (Taylor. 1995 : 230 – 236) ได้ทำการศึกษาตัวแปรที่ส่งผลต่อการรับรู้ความสามารถของครูและความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน โดยเก็บข้อมูลกับครูประถมศึกษาในรัฐหลุยส์เซียน่า สหรัฐอเมริกา จำนวน 995 คน ผลการวิจัยพบว่า บรรยากาศภายในโรงเรียนส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูประถมศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ

แลม (Lam. 1995 : 230 - 236) ได้ใช้การวิเคราะห์เส้นทางเพื่อศึกษาการลาออกของครูฝึกสอน 350 คนผลการวิจัยพบว่า ความสามารถของครูและความผูกพันในวิชาชีพครู มีผลกระทบทางตรงต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติของครูมากที่สุด อันจะส่งผลให้ครูลาออกจากการเป็นครูน้อยลง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบรรยากาศในโรงเรียน

จันทรานี สงวนนาม (2533 : 142) ได้ศึกษาคุณลักษณะบางประการของผู้บริหาร บรรยากาศของโรงเรียนและความพึงพอใจในงาน ที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จและโรงเรียนที่ยังไม่ประสบความสำเร็จ บรรยากาศของโรงเรียนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 กล่าวคือ โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จมีบรรยากาศของโรงเรียนดีกว่าโรงเรียนที่ยังไม่ประสบความสำเร็จ

มารศรี สุทธานิธิ (2540 : 105) ได้ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับวิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า บรรยากาศในโรงเรียนเป็นตัวแปรสำคัญตัวแปรหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร

บุช (สมศรี บุญอรุณรักษา. 2539 : 28 ; อ้างอิงจาก Bush. 1942 : 645 – 646) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนพบว่า ครูที่พยายามทำความรู้จักกับเด็ก ให้ความเห็นอกเห็นใจเด็ก รู้จักส่งเสริมการเรียนตามความต้องการและความสนใจของเด็ก เด็กจะเรียนได้ดีและมีความสามารถในการปรับตัวได้สูง ซึ่งต่างจากครูที่มุ่งสอนโดยวิธีกดดันให้เด็กยอมรับความต้องการของตน ผลที่สุดเด็กจะไม่พอใจในตัวครูและเรียนไม่ได้ดีเท่าที่ควร

เวสท์ (ราชันย์ บุญธิมา. 2542 : 23 ; อ้างอิงจาก West.1984 : 2423 – A) ได้ศึกษาผลของบรรยากาศในโรงเรียนและโครงสร้างทางสังคมของโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ผลการศึกษาพบว่าร้อยละ 83 ของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการอ่าน และร้อยละ 65 ของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์มีส่วนเป็นผลรวมมาจากตัวแปรทางระบบสังคมของโรงเรียนและบรรยากาศในโรงเรียน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน

มารศรี สุทธานิธิ (2540 : 68 – 69) ได้ศึกษาความคาดหวังทางการศึกษาของชุมชนที่มีต่อโรงเรียน ด้วยการให้คณะกรรมการการศึกษาโรงเรียน คือ บุคคลในชุมชนที่ได้รับการคัดเลือกจากโรงเรียนว่าเป็นผู้มีความเหมาะสมในการทำหน้าที่ช่วยในการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นเป็นผู้ให้ข้อมูล พบว่า ความคาดหวังทางการศึกษาของชุมชนแบ่งออกเป็น 3 ด้านคือ 1) ความคาดหวังทางด้านวิชาการ หมายถึงกรรมการศึกษาโรงเรียนต้องการให้โรงเรียนจัดการศึกษา ด้วยการเน้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การสอบแข่งขันด้านวิชาการต่างๆ และการให้บริการด้านวิชาการแก่ชุมชน 2) ความคาดหวังทางด้านจริยธรรม หมายถึงกรรมการการศึกษาของโรงเรียนต้องการให้โรงเรียนจัดการศึกษาด้วยการเน้นการพัฒนานักเรียนด้านจิตใจ กิริยามารยาท วัฒนธรรม ความซาบซึ้งในศิลปะและเลื่อมใสการปกครองในระบอบประชาธิปไตย การมีสุขภาพสมบูรณ์และการส่งเสริมจริยธรรมแก่ชุมชน 3) ความคาดหวังด้านวิชาชีพ โดยกรรมการการศึกษาของโรงเรียนมีความต้องการให้โรงเรียนจัดการศึกษาโดยเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะเกี่ยวกับอาชีพต่างๆ สร้างเจตคติที่ดีต่อการทำงานและการให้บริการด้านวิชาชีพต่อชุมชน

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

ในบทนี้ผู้วิจัยเสนอข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. การกำหนดประชากร และการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากร และการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ช่วยครูใหญ่ หัวหน้าฝ่ายต่าง ๆ หัวหน้าหมวด และครูโรงเรียนคาทอลิกสายสามัญ ในสังกัดสังฆมณฑลราชบุรี ในโรงเรียนที่จัดการศึกษาทั้งระดับอนุบาล ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ในปีการศึกษา 2543 จำนวน 13 โรงเรียน รวม 946 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ช่วยครูใหญ่ หัวหน้าฝ่ายต่าง ๆ หัวหน้าหมวด และครูผู้สอนของโรงเรียนจำนวน 361 คน ซึ่งทำการสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายจากผู้ช่วยครูใหญ่ หัวหน้าฝ่ายต่าง ๆ หัวหน้าหมวด และครูผู้สอนในแต่ละโรงเรียนให้ได้จำนวนตามตารางสำเร็จของ เครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 608) ดังปรากฏในตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามโรงเรียนและระดับการศึกษา

โรงเรียนที่จัดการศึกษาในระดับอนุบาลถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3	โรงเรียนที่จัดการศึกษาในระดับอนุบาลถึงประถมศึกษาปีที่ 6	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
		ผู้ช่วย / หัวหน้าฝ่ายต่าง ๆ / หมวด / ครูผู้สอน	ผู้ช่วย / หัวหน้าฝ่ายต่าง ๆ / หมวด / ครูผู้สอน
โรงเรียนดรุณาราชบุรี		198	75
โรงเรียนดรุณากาญจนบุรี		97	35
โรงเรียนธีรศาสตร์		90	35
โรงเรียนวีรศิลป์		93	35
โรงเรียนดรุณานุกูล		69	25
โรงเรียนดรุณานุเคราะห์		44	16
	โรงเรียนวันทามารีอา	81	32
	โรงเรียนอนุชนศึกษา	66	26
	โรงเรียนดำเนินวิทยา	57	22
	โรงเรียนเทพินทร์พิทยา	61	23
	โรงเรียนเทพวิทยา	44	18
	โรงเรียนเรืองวิทย์	24	11
	โรงเรียนบางตาลวิทยา	18	8
รวม		946	361

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ ตามที่กำหนดในกรอบและแนวคิดในการวิจัย เกี่ยวกับการบริหารการจัดการศึกษาและประสิทธิผลของโรงเรียน การกระจายอำนาจการบริหารการจัดการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ในด้าน วิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป
2. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ
3. สร้างและพัฒนาเครื่องมือซึ่งมีลักษณะดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบและเติมข้อความ สอบถามเกี่ยวกับประเภทของของโรงเรียน สถานที่ตั้งของโรงเรียน ตำแหน่งหน้าที่ในการทำงานของผู้ตอบ ให้ผู้ตอบทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ❑ ตามที่เป็นจริงในแต่ละข้อและเติมข้อความในที่ว่างที่กำหนด

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารการจัดการศึกษาของโรงเรียน เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาขึ้น ดังนี้

ตอนที่ 2.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารการจัดการศึกษาของโรงเรียน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ ต้องปรับปรุง พอใช้ ปานกลาง ดี และดีที่สุด เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง สอบถาม 2 ด้านคือ ด้านวิชาการเกี่ยวกับหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน จำนวน 12 ข้อ และด้านงบประมาณ เกี่ยวกับการดำเนินงานทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน จำนวน 10 ข้อ รวม 22 ข้อ

ตอนที่ 2.2 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหาร ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก และ มากที่สุด จำนวนรวม 23 ข้อ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนามาจากแบบสอบถามซึ่งวิจิตร ธีระกุล ได้แปลและเรียบเรียงมาจากแบบสอบถามพฤติกรรมผู้นำของมหาวิทยาลัยแห่งรัฐโอไฮโอ ชื่อ Leader Behavior Description Questionnaire (LBDQ) (สุชาดา อินทร์พงษ์พันธุ์ 2538 : 124 – 127 ; อ้างอิงจาก วิจิตร ธีระกุล. 2518 : 19 – 21) จำแนกเป็นการประเมินพฤติกรรมผู้นำด้านมุ่งงาน 10 ข้อ และพฤติกรรมด้านมุ่งสัมพันธ์ 13 ข้อ ผู้วิจัยได้จัดเรียงข้อกระทงคำถามของแบบสอบถามในตอนนี้แบบสุ่มคละกันดังนี้

พฤติกรรมทางการบริหาร : มุ่งงาน ข้อ 2, 5, 7, 8, 9, 12, 13, 15, 16, 17 และมุ่งสัมพันธ์ ข้อ 1, 3, 4, 6, 10, 11, 14, 18, 19, 20, 21, 22, 23

ตอนที่ 2.3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของครู ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับคือ น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนามาจากแบบสอบถามซึ่งสุปรียา ไข่มุก ได้พัฒนามาจากแบบสอบถามของเทย์เลอร์และทาชัคกอริ (สุปรียา ไข่มุก. 2541 : 95 ; อ้างอิงจาก Taylor and Tashakkori. 1995) จำนวน 12 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับ ประสิทธิผลของโรงเรียน เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนาและสร้างขึ้น ดังนี้

ตอนที่ 3.1 แบบสอบถามความพึงพอใจในการทำงานของครู เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนาจากแบบสอบถามที่บุญเรือน หมั้นทรัพย์ ได้พัฒนามาจากแบบสอบถามของ เวย์สัน (บุญเรือน หมั้นทรัพย์. 2538 : 154 ; อ้างอิงจาก Wayson. 1988)) ลักษณะแบบสอบถาม

เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด จำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 3.2 แบบสอบถามเกี่ยวกับบรรยากาศในโรงเรียน ผู้วิจัยได้พัฒนามาจากแบบวัดบรรยากาศในโรงเรียนของกลุ่ม (Group Atmosphere Scale) ของ ฟีดเลอร์ ซึ่งราชันย์ บุญธิมา ได้พัฒนาขึ้น (ราชันย์ บุญธิมา 2542 : 175) จำนวน 15 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบ Semantic differential scale ให้ผู้ตอบพิจารณาคำแสดงคุณลักษณะเป็นคู่ ๆ ที่มีความหมายตรงกันข้าม แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ในช่องของมาตราวัดที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของผู้ตอบเกี่ยวกับคุณลักษณะคู่นั้น ๆ

ตอนที่ 3.3 แบบสอบถามเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ ต้องปรับปรุง พอใช้ ปานกลาง ดี และดีที่สุด จำนวน 15 ข้อ

4. นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่านตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ในเดือน สิงหาคม พ.ศ. 2543 รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่

1. รองศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์ อาจารย์ประจำภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

2. รองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์ อาจารย์ประจำภาควิชา การวัดผลและวิจัยการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉลอง บุญญานันท์ อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ.

4. รองศาสตราจารย์ ดร.กิติมา ปรีดีดิลก รองคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ และผู้อำนวยการหลักสูตรการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ.

5. ซิสเตอร์ ดร.บุญเรือน หมั้นทรัพย์ อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ และเลขาธิการสมาคมสภาการศึกษาคาทอลิก ประเทศไทย.

5. นำแบบสอบถามไปทดสอบ (Try out) เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น กับครูโรงเรียนนารีวิทยา จังหวัดราชบุรี ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เมื่อเดือนกันยายน พ.ศ. 2543 ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามตอนที่ 2.1 เท่ากับ .8066 ตอนที่ 2.2 ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .9269 ตอนที่ 2.3 ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .8689 ตอนที่ 3.1 ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .7770 ตอนที่ 3.2 ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .8144 ตอนที่ 3.3 ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .8853

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยนำหนังสือขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัยไปยังโรงเรียน ชี้แจงการเก็บและรวบรวมแบบสอบถามให้ผู้ช่วยวิจัย และขออนุญาตผู้บริหารให้ผู้ช่วยวิจัยส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง ตามรายชื่อที่สุ่มไว้ในแต่ละโรงเรียน รวมจำนวน 361 ฉบับ ผู้วิจัยไปรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเองตามวัน เวลา ที่นัดหมาย ได้รับแบบสอบถามคืนครบ 361 ฉบับ จำแนกได้ดังนี้

ระดับมัธยมศึกษา 159 ฉบับ ระดับประถมศึกษา 202 ฉบับ หรือจำแนกเป็นโรงเรียนที่อยู่ในเขตเทศบาล 273 ฉบับ และโรงเรียนที่อยู่นอกเขตเทศบาลจำนวน 88 ฉบับ

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดกระทำข้อมูลเริ่มต้นด้วย การตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้คืนมาซึ่งสมบูรณ์ทุกฉบับ ให้รหัสคำตอบของแบบสอบถามแต่ละตอน และนำข้อมูลเข้าแฟ้มข้อมูลคอมพิวเตอร์เพื่อวิเคราะห์ด้วยโปรแกรม SPSS 9.0 for Windows ดังนี้

1. แบบสอบถาม ตอนที่ 1 ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ เพื่อเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

2. แบบสอบถาม ตอนที่ 2 ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็นรายข้อ รายด้าน และโดยรวม เพื่อเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ย เปรียบเทียบกับเกณฑ์ดังนี้ (วิเชียร เกตุสิงห์. 2538 : 9)

1.00 – 1.49	หมายถึง	ต้องปรับปรุง / น้อยที่สุด
1.50 – 2.49	หมายถึง	พอใช้ / น้อย
2.50 – 3.49	หมายถึง	ปานกลาง
3.50 – 4.49	หมายถึง	ดี / มาก
4.50 – 5.00	หมายถึง	ดีที่สุด / มากที่สุด

3. แบบสอบถามตอนที่ 3 ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็นรายข้อ รายด้าน และโดยรวม เพื่อเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ยแบบสอบถามตอนที่ 3.1 และ 3.3 เปรียบเทียบกับเกณฑ์ดังนี้ (วิเชียร เกตุสิงห์. 2538 : 9)

1.00 – 1.49	หมายถึง	ต้องปรับปรุง / น้อยที่สุด
1.50 – 2.49	หมายถึง	พอใช้ / น้อย
2.50 – 3.49	หมายถึง	ปานกลาง /
3.50 – 4.49	หมายถึง	ดี / มาก
4.50 – 5.00	หมายถึง	ดีที่สุด / มากที่สุด

ส่วนการแปลความหมายค่าเฉลี่ยตอนที่ 3.2 เปรียบเทียบกับเกณฑ์ดังนี้

1.00 – 1.49	หมายถึง	เชิงลบมากที่สุด
1.50 – 2.49	หมายถึง	เชิงลบมาก
2.50 – 3.49	หมายถึง	เชิงลบค่อนข้างมาก
3.50 – 4.49	หมายถึง	ปานกลาง
4.50 – 5.49	หมายถึง	เชิงบวกค่อนข้างมาก
5.50 – 6.49	หมายถึง	เชิงบวกมาก
6.50 – 7.00	หมายถึง	เชิงบวกมากที่สุด

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.2 สถิติเพื่อการทดสอบสมมุติฐาน ใช้การทดสอบค่าที (t-test)

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมายของการวิจัยข้อ 1

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลและการทดสอบสมมติฐานตามความมุ่งหมายของการวิจัยข้อ 2

เพื่อความเข้าใจตรงกันในการเสนอผลการวิเคราะห์ ผู้วิจัยขอกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

$\overline{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t - distribution

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมายของการวิจัยข้อ 1

ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมายของการวิจัยข้อ 1 เพื่อศึกษาการบริหารการจัดการศึกษา และประสิทธิผลของโรงเรียนคาทอลิกในสังกัดสังฆมณฑลราชบุรี ตามความคิดเห็นของครู โดยเสนอผลเป็นค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็นรายข้อและรายด้าน ดังปรากฏในตาราง 2 - 9 ดังต่อไปนี้

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารการจัดการศึกษา ด้านวิชาการ

ข้อ	การบริหารการจัดการศึกษา	ระดับความคิดเห็น (N = 361)		ระดับ
		$\overline{X}$	S.D.	
	ด้านวิชาการ			
1.	การสนับสนุนการศึกษาความต้องการของท้องถิ่นเพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตร	3.54	.75	ดี
2.	การกำกับดูแลการจัดทำแผนการสอนให้สอดคล้องกับเนื้อหาและกิจกรรมในหลักสูตร	3.90	.57	ดี
3.	การตรวจสอบบันทึกการสอนของครู	3.99	.60	ดี
4.	การส่งเสริมครูจัดประสบการณ์การเรียนการสอนให้ครอบคลุมพัฒนาการของนักเรียน	3.85	.69	ดี
5.	การกำกับดูแลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับนักเรียนแต่ละระดับ	3.81	.66	ดี
6.	การนิเทศการสอนของผู้บริหาร	3.56	.81	ดี
7.	การจัดผู้รับผิดชอบการนิเทศตามแผน	3.53	.78	ดี
8.	การติดตามดูแลการใช้สื่อหรือเทคโนโลยี	3.48	.77	ปานกลาง
9.	การสนับสนุนการจัดกิจกรรมวิชาการตามความสนใจและความสามารถของนักเรียน	3.77	.69	ดี
10.	การจัดดำเนินงานวิเคราะห์ข้อสอบ	3.60	.79	ดี
11.	การจัดดำเนินงานสถิติผลการสอบของนักเรียนทุกกลุ่มประสบการณ์	3.85	.72	ดี
12.	การจัดการสอนซ่อมเสริมให้แก่นักเรียน	3.64	.78	ดี
	รวม	3.71	.47	ดี

จากตาราง 2 แสดงว่า การบริหารการจัดการศึกษา ด้านวิชาการของโรงเรียนคาทอลิกในสังกัดสังฆมณฑลราชบุรีตามความคิดเห็นของครูโดยรวมอยู่ในระดับ ดี ($\overline{X}$ = 3.71)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ครูมีความเห็นว่าอยู่ในระดับดี 2 อันดับแรก คือ ข้อ 3 การตรวจสอบบันทึกการสอนของครู ($\overline{X}$ = 3.99) และข้อ 2 การกำกับดูแลการจัดทำแผนการสอนให้สอดคล้องกับเนื้อหาและกิจกรรมในหลักสูตร ($\overline{X}$ = 3.90) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง คือ ข้อ 8 การติดตามดูแลการใช้สื่อหรือเทคโนโลยี ($\overline{X}$ = 3.48)

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารการจัดการศึกษา ด้านงบประมาณ

ข้อ	การบริหารการจัดการศึกษา	ระดับความคิดเห็น (N = 361)		ระดับ
		$\overline{X}$	S.D.	
	ด้านงบประมาณ			
1.	การจัดให้มีอาคารที่มีความมั่นคงแข็งแรง	4.15	.72	ดี
2.	การจัดการดูแลรักษาความสะอาด การบำรุงรักษาอาคารสถานที่	4.00	.69	ดี
3.	การจัดบริการสื่อการสอนแต่ละวิชา	3.50	.79	ดี
4.	การปรับปรุงพัฒนาห้องสมุด	3.75	.73	ดี
5.	การจัดให้มีอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการเรียนการสอน	3.66	.77	ดี
6.	การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอน การเรียนรู้	3.80	.70	ดี
7.	การจัดหาและการบำรุงรักษาสื่อ วัสดุอุปกรณ์และนวัตกรรม	3.57	.78	ดี
8.	การส่งเสริมการใช้สื่อ วัสดุอุปกรณ์ และนวัตกรรมอย่างเป็นระบบ	3.58	.79	ดี
9.	การจัดสรรเงินเพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน	3.46	.92	ปานกลาง
10.	การตรวจสอบและรายงานการใช้เงิน	3.57	.90	ดี
	รวม	3.70	.57	ดี

จากตาราง 3 แสดงว่า การบริหารการจัดการศึกษา ด้านงบประมาณของโรงเรียนคาทอลิกในสังกัดสังฆมณฑลราชบุรีตามความคิดเห็นของครูโดยรวมอยู่ในระดับ ดี ($\overline{X}$= 3.70)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ครูมีความเห็นว่าอยู่ในระดับดี 2 อันดับแรก คือ ข้อ 1 การจัดให้มีอาคารที่มีความมั่นคงแข็งแรง ($\overline{X}$ = 4.15) และข้อ 2 การจัดการดูแลรักษาความสะอาด การบำรุงรักษาอาคารสถานที่ ($\overline{X}$ = 4.00) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับปานกลาง คือ ข้อ 9 การจัดสรรเงินเพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน ($\overline{X}$ = 3.46)

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารการจัดการศึกษา ด้านพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหาร : พฤติกรรมมุ่งงาน

ข้อ	การบริหารการจัดการศึกษา	ระดับความคิดเห็น (N = 361)		ระดับ
		$\overline{X}$	S.D.	
	ด้านพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหาร : พฤติกรรมมุ่งงาน			
2	ผู้บริหารอธิบายขั้นตอนการปฏิบัติงานของครู	3.84	.78	มาก
5	ผู้บริหารนำความคิดใหม่ ๆ มาใช้กับครูเพื่อให้งานประสบความสำเร็จ	3.81	.82	มาก
7	ผู้บริหารปกครองครูด้วยระเบียบวินัยที่ครูต้องรับทราบด้วยความรับผิดชอบ	3.84	.75	มาก
8	ผู้บริหารตำหนิครูเกี่ยวกับผลงานที่บกพร่องอย่างมีเหตุผล	3.48	.87	ปานกลาง
9.	ผู้บริหารสามารถพูดอธิบายงานให้ครูเข้าใจได้แจ่มแจ้ง	3.76	.74	มาก
12.	ผู้บริหารกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานของครูไว้อย่างชัดเจน	3.89	.70	มาก
13.	ผู้บริหารเน้นการปฏิบัติงานของครูให้เสร็จทันกำหนดเวลา	3.92	.69	มาก
15.	ผู้บริหารส่งเสริมครูให้ปฏิบัติงานอย่างมีระเบียบแบบแผน	3.98	.78	มาก
16.	ผู้บริหารปรับปรุงการทำงานเพื่อให้งานมีประสิทธิภาพ	3.81	.73	มาก
17.	ผู้บริหารให้ครูยึดถือกฎและระเบียบข้อบังคับในปฏิบัติงานตามที่ได้กำหนดไว้	3.98	.70	มาก
	รวม	3.81	.60	มาก

จากตาราง 4 แสดงว่า การบริหารการจัดการศึกษา ด้านพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนคาทอลิกในสังกัดสังฆมณฑลราชบุรี ด้านพฤติกรรมมุ่งงาน ตามความคิดเห็นของครูโดยรวมอยู่ในระดับ มาก ($\overline{X}$ = 3.81)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ครูมีความเห็นว่าอยู่ในระดับ มาก 2 อันดับแรก คือ ข้อ 17 ผู้บริหารให้ครูยึดถือกฎและระเบียบข้อบังคับในปฏิบัติงานตามที่ได้กำหนดไว้ ($\overline{X}$ = 3.98) และข้อ 15 ผู้บริหารส่งเสริมครูให้ปฏิบัติงานอย่างมีระเบียบแบบแผน ($\overline{X}$ = 3.98) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง คือ ข้อ 8 ผู้บริหารตำหนิครูเกี่ยวกับผลงานที่บกพร่องอย่างมีเหตุผล ($\overline{X}$ = 3.48)

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารการจัดการศึกษา ด้านพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหาร : พฤติกรรมมุ่งสัมพันธ์

ข้อ	การบริหารการจัดการศึกษา	ระดับความคิดเห็น (N = 361)		ระดับ
		$\overline{X}$	S.D.	
	ด้านพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหาร : พฤติกรรมมุ่งสัมพันธ์			
1	ผู้บริหารเอาใจใส่สวัสดิการครู	3.66	.80	มาก
3	ผู้บริหารพยายามทำให้ครูมีความสุขในการปฏิบัติงาน	3.62	.88	มาก
4	ผู้บริหารทำตนเป็นคนเปิดเผย เข้าใจได้ง่าย	3.62	.85	มาก
6	ผู้บริหารมีเวลารับฟังความคิดเห็นของครูเพื่อให้ความช่วยเหลือ	3.61	.84	มาก
10.	ผู้บริหารรู้จักเลือกใช้คนให้เหมาะสมกับงาน	3.68	.85	มาก
11.	ผู้บริหารบริหารงานโดยปรับเปลี่ยนแผนตามสถานการณ์	3.74	.75	มาก
14.	ผู้บริหารปฏิบัติต่อครูอย่างเท่าเทียมกัน	3.58	.93	มาก
18.	ผู้บริหารปรับพฤติกรรมของตนให้ครูกล้าเข้ามาพูดคุยได้ด้วยความสบายใจ	3.68	.94	มาก
19.	ผู้บริหารนำข้อเสนอแนะของครูไปพิจารณาปรับใช้ให้เกิดประสิทธิภาพ	3.62	.85	มาก

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อ	การบริหารการจัดการศึกษา	ระดับความคิดเห็น (N = 361)		ระดับ
		$\overline{X}$	S.D.	
	ด้านพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหาร : พฤติกรรมมุ่งสัมพันธ์			
20.	ผู้บริหารแจ้งให้ครูได้ทราบถึงความคาดหวังที่จะได้รับจากการปฏิบัติงานของครู	3.86	.73	มาก
21.	ผู้บริหารสอดส่องดูแลให้ครูปฏิบัติงานเต็มกำลังความสามารถ	3.80	.78	มาก
22.	ผู้บริหารปรึกษาหารือกับครูก่อนดำเนินงานหรือโครงการใหม่ ๆ	3.75	.81	มาก
23.	ผู้บริหารจัดให้มีครูผู้ประสานงาน	3.84	.76	มาก
	รวม	3.70	.66	มาก

จากตาราง 5 แสดงว่า การบริหารการจัดการศึกษา ด้านพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหาร โรงเรียนคาทอลิกในสังกัดสังฆมณฑลราชบุรี ด้านพฤติกรรมมุ่งสัมพันธ์ ตามความคิดเห็นของครูโดยรวมอยู่ในระดับ มาก ($\overline{X}$ = 3.70)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ครูมีความเห็นว่าอยู่ในระดับมาก 2 อันดับแรก คือ ข้อ 20 ผู้บริหารแจ้งให้ครูได้ทราบถึงความคาดหวังที่จะได้รับจากการปฏิบัติงานของครู ($\overline{X}$ = 3.86) และข้อ 23 ผู้บริหารจัดให้มีครูผู้ประสานงาน ($\overline{X}$ = 3.84)

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารการจัดการศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของครู

ข้อ	การบริหารการจัดการศึกษา	ระดับความคิดเห็น (N = 361)		ระดับ
		$\overline{X}$	S.D.	
	ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของครู			
1.	ความสามารถกำหนดวัตถุประสงค์ของงาน	3.58	.69	มาก
2.	การมีส่วนร่วมในการจัดชั้นเรียนในโรงเรียน	3.63	1.00	มาก
3.	การมีส่วนร่วมในการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนในโรงเรียน	3.20	1.00	ปานกลาง
4.	การร่วมตัดสินใจในการกำหนดระเบียบวินัยในโรงเรียน	2.95	.98	ปานกลาง
5.	การมีส่วนรับรู้ข่าวสารความเป็นไปของโรงเรียน	3.76	.76	มาก
6.	การได้รับการกระตุ้นจากผู้บริหารให้แสดงความคิดเห็นเมื่อไม่เห็นด้วยกับการตัดสินใจ	3.12	.88	ปานกลาง
7.	การมีโอกาสแสดงความคิดเห็น ซึ่งนำไปสู่การตัดสินใจที่มีคุณภาพ	3.19	.86	ปานกลาง
8.	การมีโอกาสตัดสินใจรับหรือไม่รับกิจกรรมใด ๆ ที่เกี่ยวกับชีวิตของตน	3.27	.87	ปานกลาง
9.	การมีส่วนร่วมวางแผนและดำเนินการโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ	3.48	.78	ปานกลาง
10.	การมีส่วนร่วมในการประเมินค่า กิจกรรมต่างๆ ที่กำลังดำเนินการหรือที่ดำเนินการแล้ว	3.43	.79	ปานกลาง
11.	การมีโอกาสร่วมรับผิดชอบในกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ	3.68	.73	มาก
12.	การปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ มีส่วนช่วยให้ได้รับความสำเร็จในชีวิตการทำงาน	3.81	.75	มาก
	รวม	3.43	.55	ปานกลาง

จากตาราง 6 แสดงว่า การบริหารการจัดการศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของครูโรงเรียนคาทอลิกในสังกัดสังฆมณฑลราชบุรี ตามความคิดเห็นของครูโดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\overline{X}$ = 3.43)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ครูมีความเห็นว่าอยู่ในระดับมาก 2 อันดับแรก คือ ข้อ 12 การปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ มีส่วนช่วยให้ได้รับความสำเร็จในชีวิตการทำงาน ($\overline{X}$ = 3.81) และข้อ 5 การมีส่วนรับรู้ข่าวสารความเป็นไปของโรงเรียน ($\overline{X}$ = 3.76) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง 2 อันดับแรก คือ ข้อ 4 การร่วมตัดสินใจในการกำหนดระเบียบวินัยในโรงเรียน ($\overline{X}$ = 2.95) และข้อ 6 การได้รับการกระตุ้นจากผู้บริหารให้แสดงความคิดเห็นเมื่อไม่เห็นด้วยกับการตัดสินใจ ($\overline{X}$ = 3.12)

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานประสิทธิผลของโรงเรียน ด้านความพึงพอใจในการทำงานของครู

ข้อ	ประสิทธิผลของโรงเรียน	ระดับความคิดเห็น (N = 361)		ระดับ
		$\overline{X}$	S.D.	
	ด้านความพึงพอใจในการทำงานของครู			
1.	ความพอใจในการเป็นครู	4.26	.71	มาก
2.	ความพึงพอใจกับสวัสดิการต่างๆ ที่โรงเรียนจัดให้	3.63	.86	มาก
3.	ไม่คิดอยากเปลี่ยนงานที่ทำอยู่	3.80	1.02	มาก
4.	ความสุขในการปฏิบัติงานในโรงเรียนนี้	3.83	.79	มาก
5.	งานที่ทำสร้างคุณค่าให้แก่ชีวิตและโรงเรียน	4.02	.68	มาก
6.	ความกระตือรือร้นและตั้งใจทำงานด้วยความเอาใจใส่	4.13	.72	มาก
7.	ไม่ต้องการลาออกจากงานเมื่อมีฐานะมั่นคงพอที่จะมีชีวิตอยู่ได้สบาย	3.68	1.15	มาก
	รวม	3.90	.58	มาก

จากตาราง 7 แสดงว่า ประสิทธิผลของโรงเรียน ด้านความพึงพอใจในการทำงานของครูโรงเรียนคาทอลิกในสังกัดสังฆมณฑลราชบุรี ตามความคิดเห็นของครูโดยรวมอยู่ในระดับ มาก ($\overline{X}$ = 3.90)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ครูมีความเห็นว่าอยู่ในระดับมาก 2 อันดับแรก คือ ข้อ 1 ความพอใจในการเป็นครู ($\overline{X}$ = 4.26) และข้อ 6 ความกระตือรือร้นและตั้งใจทำงานด้วยความเอาใจใส่ ($\overline{X}$ = 4.13)

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานประสิทธิผลของโรงเรียน ด้านบรรยากาศในโรงเรียน

	1	2	3	4	5	6	7	
1. ไม่มีความเป็นมิตร						5.06		มีความเป็นมิตร
2. ไม่ให้ความร่วมมือ					4.00			ให้ความร่วมมือ
3. คับข้องใจ					4.72			น่าพึงพอใจ
4. เฉื่อยชา					4.93			กระตือรือร้น
5. ไม่ยอมรับซึ่งกันและกัน					4.76			ยอมรับซึ่งกันและกัน
6. ไม่มีความอบอุ่น				3.99				มีความอบอุ่น
7. ไม่มีผลงาน					4.32			มีผลงาน
8. ไม่ประสบผลสำเร็จ					4.24			ประสบผลสำเร็จ
9. ไม่มีการช่วยเหลือกัน						5.19		มีความช่วยเหลือกัน
10. ไม่มีความเชื่อถือไว้ใจกัน					4.87			มีความเชื่อถือไว้ใจกัน
11. เข้มงวด				3.66				ยืดหยุ่น
12. เพิกเฉยต่อกัน						5.16		ช่วยเหลือกัน
13. คลุมเครือ				3.65				โปร่งใส
14. ไม่จริงใจ					4.81			จริงใจ
15. ถือตัว						5.34		เป็นกันเอง
รวม					4.98			

จากตาราง 8 แสดงว่า ประสิทธิผลของโรงเรียน ด้านบรรยากาศในโรงเรียนโดยรวมของโรงเรียนคาทอลิกในสังกัดสังฆมณฑลราชบุรี ตามความคิดเห็นของครูอยู่ในระดับเชิงบวกค่อนข้างมาก ($\overline{X}$ = 4.98)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ครูมีความเห็นว่าบรรยากาศอยู่ในระดับเชิงบวกค่อนข้างมาก ได้แก่ เป็นกันเอง มีความช่วยเหลือกัน ช่วยเหลือกัน มีความเป็นมิตร กระตือรือร้น

มีความเชื่อถือไว้ใจกัน จริงใจ ยอมรับซึ่งกันและกัน และน่าพึงพอใจ ตามลำดับ ส่วนบรรยากาศที่อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ มีผลงาน ประสบความสำเร็จ ให้ความร่วมมือ มีความอบอุ่น ยืดหยุ่น และโปร่งใส ตามลำดับ

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานประสิทธิผลของโรงเรียน ด้านผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน

ข้อ	ประสิทธิผลของโรงเรียน	ระดับความคิดเห็น (N = 361)		ระดับ
		$\overline{X}$	S.D.	
	ด้านผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน			
1	ความรู้ความสามารถของนักเรียนในวิชาคณิตศาสตร์	3.16	.94	ปานกลาง
2	ความรู้ความสามารถของนักเรียนในวิชาวิทยาศาสตร์	3.21	.85	ปานกลาง
3	ความรู้ความสามารถของนักเรียนในวิชาภาษาไทย	3.40	.79	ปานกลาง
4	ความรู้ความสามารถของนักเรียนในวิชาภาษาอังกฤษ	3.06	.96	ปานกลาง
5	ความรู้ความสามารถของนักเรียนในวิชาสังคมศึกษา / สปช.	3.48	.73	ปานกลาง
6	ผลงานอื่น ๆ ของนักเรียนที่แสดงถึงความก้าวหน้าของตน	3.58	.71	ดี
7	นักเรียนสามารถแสวงหาความรู้และเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง	3.35	.83	ปานกลาง
8	นักเรียนมีความสนใจ และกระตือรือร้นต่อการเรียน	3.34	.86	ปานกลาง
9	นักเรียนเห็นความสำคัญของการรักษาสิ่งแวดล้อม	3.44	.87	ปานกลาง
10	นักเรียนมีความประพฤติดี	3.51	.78	ดี
11	นักเรียนมีสัมพันธภาพที่ดีต่อเพื่อน ๆ ต่อครูและต่อบุคลากรอื่นๆ	3.73	.78	ดี

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อ	ประสิทธิผลของโรงเรียน	ระดับความคิดเห็น (N = 361)		ระดับ
		$\overline{X}$	S.D.	
12	นักเรียนมีระเบียบวินัย	3.34	.87	ปานกลาง
13	นักเรียนมีความรับผิดชอบ และปฏิบัติหน้าที่ได้เหมาะสมกับวัย	3.43	.76	ปานกลาง
14	นักเรียนปฏิบัติตามปรัชญาของโรงเรียน "คุณธรรม นำวิชา พัฒนาสุข"	3.57	.80	ดี
15	คุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยรวมของนักเรียนในสายตาของชุมชน	3.75	.69	ดี
	รวม	3.43	.60	ปานกลาง

จากตาราง 9 แสดงว่า ประสิทธิผลของโรงเรียน ด้านผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน โรงเรียนคาทอลิกในสังกัดสังฆมณฑลราชบุรี ตามความคิดเห็นของครูโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 3.43)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ครูมีความเห็นว่าอยู่ในระดับดี 2 อันดับแรก คือ ข้อ 15 คุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยรวมของนักเรียนในสายตาของชุมชน ($\overline{X}$ = 3.75) และ ข้อ 11 นักเรียนมีสัมพันธภาพที่ดีต่อเพื่อนๆ ต่อครู และต่อบุคลากรอื่นๆ ($\overline{X}$ = 3.73) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง 2 อันดับแรก คือ ข้อ 4 ความรู้ความสามารถของนักเรียนในวิชาภาษาอังกฤษ ($\overline{X}$ = 3.06) และ ข้อ1 ความรู้ความสามารถของนักเรียนในวิชาคณิตศาสตร์ ($\overline{X}$ = 3.16)

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลและการทดสอบสมมติฐานตามความมุ่งหมายของการวิจัย ข้อ 2

จากสมมติฐานข้อ 1 การเปรียบเทียบการบริหารการจัดการศึกษาและประสิทธิผลของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลราชบุรี ในด้านต่าง ๆ คือ การบริหารการจัดการศึกษาด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหาร และด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของครู และประสิทธิผลของโรงเรียน ด้านความพึงพอใจในการทำงานของครู ด้านบรรยากาศในโรงเรียนและด้านผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ตามความคิดเห็นของครูที่อยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา และประถมศึกษา ปรากฏในตาราง 10

ตาราง 10 เปรียบเทียบการบริหารการจัดการศึกษา และประสิทธิผลของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลราชบุรี ในด้านต่าง ๆ ตามความคิดเห็นของครูที่อยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาและประถมศึกษา

การบริหารการจัดการศึกษา	ระดับประถม (N=202)		ระดับมัธยม (N=159)		ค่า t
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
ด้านวิชาการ	3.76	0.42	3.65	0.53	2.106*
ด้านงบประมาณ	3.77	0.49	3.61	0.65	2.638*
ด้านการบริหารแบบมุ่งงาน	3.93	0.54	3.65	0.62	4.546*
ด้านการบริหารแบบมุ่งสัมพันธ์	3.81	0.63	3.56	0.66	3.726*
ด้านการมีส่วนร่วม	3.39	0.58	3.47	0.50	1.283
ประสิทธิผลของโรงเรียน					
ด้านความพึงพอใจในการทำงาน	3.93	0.55	3.86	0.62	1.186
ด้านบรรยากาศในโรงเรียน	5.06	1.03	4.88	1.15	1.542
ด้านผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน	3.35	0.60	3.54	0.58	2.997*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 10 แสดงว่า การบริหารการจัดการศึกษา ตามความคิดเห็นของครูที่อยู่ในโรงเรียนระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา ในด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารแบบมุ่งงาน และด้านการบริหารแบบมุ่งสัมพันธ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนในด้านการมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สำหรับประสิทธิผลของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของครูที่อยู่ในโรงเรียนระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา ในด้านผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนในด้านอื่น ๆ คือ ด้านความพึงพอใจในการทำงาน และด้านบรรยากาศในโรงเรียนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากสมมติฐานข้อ 2 เปรียบเทียบการบริหารการจัดการศึกษา และประสิทธิผลของโรงเรียนคาทอลิกในสังกัดสังฆมณฑลราชบุรี ในด้านต่าง ๆ คือ การบริหารการจัดการศึกษา ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหาร และด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของครู และประสิทธิผลของโรงเรียน ด้านความพึงพอใจในการทำงานของครู ด้านบรรยากาศในโรงเรียนและด้านผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ตามความคิดเห็นของครูที่อยู่ในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาล และนอกเขตเทศบาล ปรากฏในตาราง 11

ตาราง 11 เปรียบเทียบการบริหารการจัดการศึกษา และประสิทธิผลของโรงเรียนคาทอลิกในสังกัดสังฆมณฑลราชบุรี ในด้านต่าง ๆ ตามความคิดเห็นของครูที่อยู่ในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาล และนอกเขตเทศบาล

การบริหารการจัดการศึกษา	ในเขตเทศบาล (N=273)		นอกเขตเทศบาล (N=88)		ค่า t
	$\overline{X}$	S.D	$\overline{X}$	S.D	
ด้านวิชาการ	3.71	0.46	3.71	0.51	0.067
ด้านงบประมาณ	3.66	0.57	3.83	0.54	2.525*
ด้านการบริหารแบบมุ่งงาน	3.83	0.59	3.75	0.62	1.103
ด้านการบริหารแบบมุ่งสัมพันธ์	3.72	0.65	3.62	0.68	1.248
ด้านการมีส่วนร่วม	3.41	0.54	3.45	0.58	0.442
ประสิทธิผลของโรงเรียน					
ด้านความพึงพอใจในการทำงาน	3.90	0.55	3.92	0.67	0.239
ด้านบรรยากาศในโรงเรียน	5.02	1.07	4.87	1.15	1.156
ด้านผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน	3.41	0.57	3.50	0.59	1.169

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 11 แสดงว่า การบริหารการจัดการศึกษา ตามความคิดเห็นของครูที่อยู่ในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาล และนอกเขตเทศบาล ในด้านงบประมาณ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนในด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สำหรับประสิทธิผลของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของครูที่อยู่ในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาล และนอกเขตเทศบาลไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในทุกด้าน

บทที่ 5
สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอ แนะ

การวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาการบริหารการจัดการศึกษา และประสิทธิผลของโรงเรียนคาทอลิกในสังกัดสังฆมณฑลราชบุรี และเพื่อเปรียบเทียบการบริหารการจัดการศึกษา และประสิทธิผลของโรงเรียนคาทอลิกในสังกัดสังฆมณฑลราชบุรีตามความคิดเห็นของครู ในด้านต่าง ๆ จำแนกตาม ประเภทโรงเรียน และที่ตั้งของโรงเรียน การวิจัยจะเป็นประโยชน์ในการกำหนดนโยบายเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานของโรงเรียนในด้านต่าง ๆ โดยกรอบความคิดในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาตัวแปรอิสระ 2 กลุ่ม ที่คาดว่าจะเป็นตัวแปรที่มีผลต่อการบริหารการจัดการศึกษาและประสิทธิผลของโรงเรียนคาทอลิกในสังกัดสังฆมณฑลราชบุรี คือ

กลุ่มที่ 1 ได้แก่ ประเภทโรงเรียน ประกอบด้วย โรงเรียนมัธยมศึกษา และโรงเรียนประถมศึกษา

กลุ่มที่ 2 ได้แก่ ที่ตั้งของโรงเรียน ประกอบด้วย โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาล และโรงเรียนที่ตั้งอยู่นอกเขตเทศบาล

สังเขปความมุ่งหมาย สมมติฐาน และวิธีการศึกษาค้นคว้า

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความมุ่งหมายเพื่อ ศึกษาการบริหารการจัดการศึกษา และประสิทธิผลของโรงเรียนคาทอลิก ในสังกัดสังฆมณฑลราชบุรี โดยมีความมุ่งหมายเฉพาะดังนี้

1. เพื่อศึกษาการบริหารการจัดการศึกษา และประสิทธิผลของโรงเรียนคาทอลิกในสังกัดสังฆมณฑลราชบุรีตามความคิดเห็นของครู
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารการจัดการศึกษา และประสิทธิผลของโรงเรียนคาทอลิกในสังกัดสังฆมณฑลราชบุรีตามความคิดเห็นของครู ในด้านต่าง ๆ จำแนกตามประเภทโรงเรียน และที่ตั้งของโรงเรียน

สมมติฐานในการวิจัย

1. การบริหารการจัดการศึกษา และประสิทธิผลของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลราชบุรี ในด้านต่าง ๆ ตามความคิดเห็นของครูที่อยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา และประถมศึกษา แตกต่างกัน

2. การบริหารการจัดการศึกษา และประสิทธิผลของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลราชบุรี ในด้านต่าง ๆ ตามความคิดเห็นของครูที่อยู่ในเขตเทศบาล และนอกเขตเทศบาล แตกต่างกัน

วิธีการศึกษาค้นคว้า

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดลักษณะของประชากร และกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล การเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ช่วยครูใหญ่ หัวหน้าฝ่ายต่าง ๆ หัวหน้าหมวด และครูโรงเรียนคาทอลิกสายสามัญ ในสังกัดสังฆมณฑลราชบุรี ในโรงเรียนที่จัดการศึกษาทั้งระดับอนุบาล ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ในปีการศึกษา 2543 จำนวน 13 โรงเรียน รวม 946 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ช่วยครูใหญ่ หัวหน้าฝ่ายต่าง ๆ หัวหน้าหมวด และครูผู้สอนของโรงเรียน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายจากประชากร กำหนดจำนวนตามตารางสำเร็จของเครจ์ซี่ และมอร์แกนจำนวน 361 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยนี้ ได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของโรงเรียน

ตอนที่ 1.1 แบบสอบถามสภาพทั่วไป เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบและเติมข้อความ สอบถามเกี่ยวกับประเภทของการจัดการศึกษาของโรงเรียน สถานที่ตั้งของสถานศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ในการทำงาน และประสบการณ์การทำงานของผู้ตอบ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารการจัดการศึกษาของโรงเรียน ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

ตอนที่ 2.1 แบบสอบถาม เกี่ยวกับด้านวิชาการ และด้านงบประมาณจำแนกเป็นการบริหารการจัดการศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน จำนวน 12 ข้อ และทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน จำนวน 10 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .8066

ตอนที่ 2.2 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหาร

พฤติกรรมผู้นำด้านมุ่งงาน 10 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8544 และพฤติกรรมด้านมุ่งสัมพันธ์ 13 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8781 มีค่าความเชื่อมั่นโดยรวมทั้งฉบับเท่ากับ .9269

ผู้วิจัยได้จัดเรียงข้อกระทงคำถามของแบบสอบถามในตอนนี้แบบคละกันดังนี้

พฤติกรรมทางการบริหาร : มุ่งงาน ข้อ 2, 5, 7, 8, 9, 12, 13, 15, 16, 17

มุ่งสัมพันธ์ ข้อ 1, 3, 4, 6, 10, 11, 14, 18, 19, 20, 21, 22, 23

ตอนที่ 2.3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของครู ซึ่งผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเป็นแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 12 ข้อ และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8689

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับ ประสิทธิผลของโรงเรียน ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

ตอนที่ 3.1 แบบสอบถามความพึงพอใจในการทำงานของครู เป็นแบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นจำนวน 7 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .7770

ตอนที่ 3.2 แบบสอบถามเกี่ยวกับบรรยากาศในโรงเรียน ใช้แบบวัดบรรยากาศในโรงเรียนของกลุ่ม (Group Atmosphere Scale) ซึ่งผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น จำนวน 15 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8144

ตอนที่ 3.3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนจำนวน 15 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8853

แบบสอบถาม ทั้ง 3 ตอนนี้ได้ทำการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยทดลองกับผู้ช่วยครูใหญ่ หัวหน้าฝ่ายต่าง ๆ หัวหน้าหมวด และครูผู้สอน โรงเรียนนารีวิทยา จังหวัดราชบุรี ที่ไม่ใช่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ขอความอนุเคราะห์ ในการตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัย ไปยังผู้บริหารแต่ละโรงเรียน พร้อมทั้งส่งแบบสอบถามให้แก่ผู้ช่วยครูใหญ่ หัวหน้าฝ่ายต่าง ๆ หัวหน้าหมวด และครูผู้สอน ในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ในสังกัดสังฆมณฑลราชบุรี ด้วยตนเอง และผู้วิจัยพยายามติดตามและไปรับคืนด้วยตนเอง จนได้แบบสอบถามคืนครบทุกฉบับในสภาพสมบูรณ์ สามารถนำมาใช้วิเคราะห์ผลได้จาก 13 โรงเรียน จำนวนแบบสอบถาม 361 ฉบับ ได้รับคืน 361 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้วิเคราะห์โดยใช้โปรแกรม SPSS 9.0 for Windows สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t – test เพื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหารการจัดการศึกษา และประสิทธิผลของโรงเรียน จำแนกตาม ประเภทโรงเรียน และที่ตั้งของโรงเรียน ตามสมมุติฐาน

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมายของการวิจัยข้อ 1

ตอนที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐานตามความมุ่งหมายของการวิจัยข้อ 2

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้เป็นครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 159 คน ประถมศึกษา จำนวน 202 คน คิดเป็นร้อยละ 44.04 และ 55.96 ตามลำดับ เมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามตามที่ตั้งโรงเรียน เป็นครูในโรงเรียนในเขตเทศบาล จำนวน 273 คน เป็นครูในโรงเรียนนอกเขตเทศบาลจำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 75.62 และ 24.38 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมายของการวิจัยข้อ 1

1. การบริหารการจัดการศึกษาของโรงเรียนคาทอลิกในสังกัดสังฆมณฑลราชบุรี ตามความคิดเห็นของครู ในแต่ละด้านดังนี้

1) ด้านวิชาการ และด้านงบประมาณอยู่ในระดับ ดี

2) ด้านพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน แบบมุ่งงาน และแบบมุ่งสัมพันธ์ อยู่ในระดับมาก

3) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของครูอยู่ในระดับปานกลาง

2. ประสิทธิผลของโรงเรียนคาทอลิกในสังกัดสังฆมณฑลราชบุรี ตามความคิดเห็นของครู ในแต่ละด้านดังนี้

1) ด้านความพึงพอใจในการทำงานของครูอยู่ในระดับมาก

2) ด้านบรรยากาศในโรงเรียนอยู่ในระดับเชิงบวกค่อนข้างมาก

3) ด้านผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

ตอนที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐานตามความมุ่งหมายของการวิจัยข้อ 2

การวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบการบริหารการจัดการศึกษาและประสิทธิผลของโรงเรียนคาทอลิกในสังกัดสังฆมณฑลราชบุรี ตามความคิดเห็นของครู ตามสมมติฐานสรุปได้ดังนี้

1. ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1 พบว่าการบริหารการจัดการศึกษา ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ และด้านพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหาร แบบมุ่งงาน และแบบมุ่งสัมพันธ์ตามความคิดเห็นของครูที่อยู่ในโรงเรียนระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนในด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของครู ไม่แตกต่างกัน

สำหรับประสิทธิผลของโรงเรียน ในด้านผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ตามความคิดเห็นของครูที่อยู่ในโรงเรียนระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนในด้านความพึงพอใจในการทำงานของครู และด้านบรรยากาศในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน

2. ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2 พบว่า การบริหารการจัดการศึกษา ด้านงบประมาณ ตามความคิดเห็นของครูที่อยู่ในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาล และนอกเขตเทศบาล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านวิชาการ ด้านพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารแบบมุ่งงาน และแบบมุ่งสัมพันธ์ และด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของครู ไม่แตกต่างกัน

สำหรับประสิทธิผลของโรงเรียน ในทุกด้าน ตามความคิดเห็นของครูที่อยู่ในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาล และนอกเขตเทศบาล ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาการบริหารการจัดการศึกษา และประสิทธิผลของโรงเรียนคาทอลิกในสังกัดสังฆมณฑลราชบุรี มีข้อค้นพบในด้านต่าง ๆ ที่สมควรนำมาอภิปรายได้ ดังนี้

การบริหารการจัดการศึกษา

1. ด้านวิชาการ โดยสรุปพบว่าอยู่ในระดับ ดี ผลการค้นพบข้อนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สายทิพย์ ระดมกิจ (2540 : 112) ที่ได้ศึกษางานบริหารด้านวิชาการของโรงเรียนคาทอลิกในเขตสังฆมลฑลราชบุรี พบว่า ระดับการปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับดีเช่นเดียวกัน

จากการพิจารณาข้อกระทงในด้านนี้พบว่า ข้อที่อยู่ในระดับลำดับต้น ๆ เช่น การตรวจสอบบันทึกการสอนของครู การกำกับดูแลการจัดทำแผนการสอนให้สอดคล้องกับเนื้อหาและกิจกรรมในหลักสูตร การสนับสนุนการศึกษาความต้องการของท้องถิ่นเพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตร และการส่งเสริมครูในการจัดประสบการณ์การเรียนการสอนให้ครอบคลุมพัฒนาการของนักเรียน แสดงให้เห็นถึงการที่โรงเรียนให้ความสำคัญต่อการบริหารงานด้านวิชาการเพื่อให้มีการจัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับเนื้อหาของหลักสูตรโดยคำนึงถึงท้องถิ่นเป็นหลัก เกี่ยวกับเรื่องนี้ พยุงศักดิ์ จันทรสุรินทร์ (2542 : 3 – 7) ได้กล่าวไว้ว่า การพัฒนาคุณภาพการศึกษาในปัจจุบัน จำเป็นที่จะต้องมีการปรับปรุงหลักสูตร โดยหลักสูตรการศึกษาที่มีความเป็นท้องถิ่นสอดคล้องกับจุดเด่นของชุมชนทำให้เกิดความภูมิใจและรักษาภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้

ผลที่อยู่ในระดับดีอาจสืบเนื่องมาจากการที่โรงเรียนมีการจัดผู้รับผิดชอบในขั้นตอนของการบริหารงานวิชาการ และมีการดำเนินงานตามขั้นตอนอย่างมีระบบ ทั้งการทำงานของครูและผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน มีการประเมินการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ รวมทั้งมีการจัดดำเนินงานวิเคราะห์ข้อสอบ การนิเทศการสอนของผู้บริหาร และการจัดผู้รับผิดชอบการนิเทศตามแผน

โดยคำนึงถึงการบริหารในขั้นตอนต่าง ๆ คือ 1) ขั้นการวางแผน 2) ขั้นจัดรูปงาน 3) ขั้นดำเนินงาน และ 4) ขั้นประเมินผลงาน (พนัส หันนาคินทร์. 2529 : 21) อย่างต่อเนื่อง

ข้อกระทงที่พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง คือการติดตามดูแลการใช้สื่อหรือเทคโนโลยี และ การจัดผู้รับผิดชอบการนิเทศตามแผน ข้อค้นพบดังกล่าวแสดงว่า ควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริม การกำกับดูแลในด้านสื่อหรือเทคโนโลยีให้มากขึ้น เพราะการจัดการศึกษาจะต้องมีมาตรฐานในด้าน วัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยีที่ทันสมัย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2541 ง : 3 - 6) และการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อ ให้ได้ผลผลิตตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรนั้นจะต้องคำนึงถึงมาตรฐานด้านปัจจัยที่จำเป็น ในเรื่องสื่อการเรียนการสอนที่หลากหลาย เพียงพอและมีประสิทธิภาพ (สำนักทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ. 2539 : 4 – 5) และสื่อการสอนมีความสัมพันธ์กับคุณภาพการศึกษา สื่อการสอนที่เหมาะสมเป็นตัวแปรสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (สรายุทธ์ เศรษฐขจร. 2539 : 103)

สื่อ และวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ที่จัดให้ ครูควรนำไปใช้ได้อย่างสะดวกตรงความต้องการ และควรเปิดโอกาสให้คณะครูได้มีส่วนในการคัดเลือกจัดซื้อ มีการเสนอวิธีใช้อย่างถูกต้อง (สายทิพย์ ระดมกิจ. 2540 : 44 ; อ้างอิงจาก Erickson. 1968 : 22 – 24)

2. ด้านงบประมาณ จากการศึกษาพบว่าอยู่ในระดับดี ซึ่งเมื่อพิจารณาข้อกระทงของด้านนี้พบว่า โรงเรียนส่วนมากใช้งบประมาณในการสร้างอาคารเรียนที่แข็งแรงมั่นคง มีการดูแลรักษาความสะอาด จัดสภาพแวดล้อมที่น่าอยู่ มีการปรับปรุงพัฒนาห้องสมุด และมีการตรวจสอบการใช้เงินอย่างเป็นระบบ ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนต้องการให้เด็กมีสภาพแวดล้อมที่ดีในการเรียน เพราะสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ดีของโรงเรียนเอกชนคือ โรงเรียนมีบรรยากาศร่มรื่น มีความสะอาด ปลอดภัย (จรวยพร ธรนินทร์. 2541 : 229) และสภาพแวดล้อมที่ดีมีอิทธิผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน (พิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์. 2533 : 9 – 14) ประกอบกับโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2542 ก : 8) เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนที่มุ่งเน้นการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ในการจัดอาคารเรียน อาคารประกอบ ห้องเรียน ห้องประกอบให้เหมาะสมกับสภาพการใช้งาน

เมื่อพิจารณาต่อไปพบว่าการจัดสรรเงินเพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนยังอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งบ่งบอกว่าโรงเรียนควรพิจารณาเกี่ยวกับเรื่องนี้ เพราะสังฆมณฑลราชบุรีได้ให้การสนับสนุนการก่อสร้างจากศูนย์กลาง ส่วนงบประมาณในด้านการพัฒนาอื่นๆ เช่น สื่อการเรียนการสอน แต่ละโรงเรียนจะต้องจัดหาเอง ซึ่งขึ้นอยู่กับความพร้อมของแต่ละโรงเรียน ดังที่ พรศักดิ์ สุจริตรักษ์ (2540 : 155 – 156) ได้ศึกษา ด้านการจัดงบประมาณเพื่อการเรียนการสอนของโรงเรียนคาทอลิกในสังกัดสังฆมณฑลราชบุรี พบว่าการจัดงบประมาณเพื่อการเรียนการสอนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ในการทำโครงการเสนอผู้บริหาร ไม่ได้งบประมาณตามที่เสนอไป เนื่องจากงบประมาณของโรงเรียนมีจำกัด ต้องใช้จ่ายเงินให้คุ้มค่าที่สุด บางโครงการจัดให้แล้วไม่

เกิดประโยชน์ส่วนรวมก็ต้องตัดออกไป สอดคล้องกับแนวคิดของ วีรพันธ์ แก้วมังกร (2533 : 24) ที่ว่า การจัดงบประมาณ เป็นการวางแผนในการจัดทำงบประมาณรายรับ – รายจ่าย การทำบัญชี การตรวจสอบ และการควบคุมดูแลการใช้เงินทุกบาททุกสตางค์ให้เป็นไปอย่างรอบคอบ โดยมีหลักการที่ว่า ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และประหยัดสุด

3. ด้านพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหาร ตามความคิดเห็นของครูโดยรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้งด้านมุ่งงานและด้านมุ่งสัมพันธ์ ที่เป็นดังนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนทุกแห่งต้องการพัฒนาโรงเรียนให้ได้มาตรฐาน เพื่อนำโรงเรียนเข้าสู่การประกันคุณภาพการศึกษา ในการนี้ผู้บริหารแต่ละคนสามารถตัดสินใจ และดำเนินการได้ด้วยตนเอง จากงานวิจัยของ ปราโมทย์ เดชอัมพร (2522 : 74) พบว่า ลักษณะบุคลิกภาพ ด้านการมีอำนาจ ความรับผิดชอบ สามารถทำนายพฤติกรรมของผู้บริหารได้ การเป็นบุคคลที่มีความมั่นใจในตนเอง มีอิทธิพลในด้านคำพูดหรือคำสั่ง มีความแคล่วคล่องว่องไว มีความมั่นใจในการตัดสินใจ จะเป็นบุคคลที่มีพฤติกรรมทางการบริหารทั้งในด้านมุ่งงาน และมุ่งสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงด้วย ซึ่งน่าจะเชื่อได้ว่า เป็นผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพ นำองค์กรไปสู่คุณภาพการศึกษาได้อย่างเหมาะสม

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้บริหารมีพฤติกรรมทางการบริหารมุ่งงาน มากกว่ามุ่งสัมพันธ์ เป็นต้นว่ามีการยึดถือกฎและระเบียบอย่างเคร่งครัด มีการปฏิบัติงานอย่างเป็นแบบแผน เน้นการปฏิบัติงานให้เสร็จตามกำหนด แต่จะให้อิสระในการทำงานแก่ครู โดยแจ้งให้ครูทราบถึงความคาดหวังที่โรงเรียนต้องการ และให้ครูสามารถปรับเปลี่ยนแผนได้ตามความต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับ เซอร์จีโอวานี (Sergiovanni.1990 : 19) ที่ให้ความเห็นว่าพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหาร เป็นการสร้างความผูกพัน เป็นการกระตุ้นให้ตระหนักถึงเป้าหมายหลักของสถาบัน อันจะนำมาซึ่งคุณภาพ และประสิทธิผลของการบริหารการจัดการศึกษา เช่นเดียวกับงานวิจัยของ กู๊ดฮาร์ท (ประสิทธิ์ สาระสันต์. 2542 : 104 ; อ้างอิงจาก Goodhart. 1990 : 2214) ที่พบว่า พฤติกรรมของครูใหญ่ด้านมุ่งงาน สามารถอธิบายประสิทธิผลของโรงเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญ

4. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของครู ตามความคิดเห็นของครูโดยรวม พบว่าครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาข้อกระทงในด้านนี้พบว่า ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในระดับปานกลางในเรื่องการกำหนดกฎระเบียบ วินัย การแสดงความคิดเห็นเพื่อนำไปสู่การตัดสินใจ และการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนในโรงเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนทุกคนคาดหวังว่า หากมีการปฏิบัติตามกระบวนการที่ถูกต้อง และเป็นการปฏิบัติที่ไม่ต้องเสี่ยงแล้ว ย่อมต้องได้ผลลัพธ์ตามที่ต้องการ ถ้าให้ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อาจเป็นการตัดสินใจที่ค่อนข้างเสี่ยง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยส่วนหนึ่งของพรศักดิ์ สุจริตรักษ์ (2540 : 153) ที่พบว่า โรงเรียนในสังกัดสังฆมณฑลราชบุรีส่วนใหญ่ ผู้บริหารจะเป็นผู้จัดกำหนดตารางสอนเอง โดยที่ครูไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดตารางสอน

ดังนั้น โรงเรียนพิจารณาและให้โอกาสครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เป็นต้นในเรื่องที่มีผลกระทบต่อตัวครูโดยตรง เพราะมีข้อสนับสนุนจากจากข้อค้นพบเกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสารความเป็นไปของโรงเรียน และการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งภายนอกและภายในของโรงเรียนของครูอยู่ในระดับมาก ประกอบกับการพัฒนาการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 นั้น กำหนดให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การให้ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเป็นเรื่องสำคัญ ดังที่เทพนม เมืองแมน และสวิง สุวรรณ (2540 : 43) กล่าวว่า การให้บุคลากรที่อยู่ในระดับการทำงานที่ต่ำกว่ามาร่วมในการตัดสินใจในส่วนที่เกี่ยวข้องกับตัวเขา จะทำให้เกิดการประสานงานที่ดีกว่า เป็นแรงจูงใจ และทำให้ผลผลิตมีคุณภาพ ผลงานวิจัยของ ประสิทธิ์ สาระสันต์ (2542 : 105) พบว่า ผู้บริหารจากกลุ่มโรงเรียนดีเด่น มีพฤติกรรม แบบปรึกษาหารือ มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าผู้บริหารจากโรงเรียนไม่ดีเด่น ซึ่งเป็นตัวแปรสำคัญที่ทำนายความสำเร็จทางการบริหารของผู้บริหารได้ วอร์เรน (ไพบูลย์ ขุนศรี. 2534 : 45 ; อ้างอิงจาก Warren. 1974) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการส่งเสริมครูประจำการก็ได้พบว่า คณะครูควรมีโอกาสร่วมในการวางแผนและเสนอวิธีการเพื่อส่งเสริมครูประจำการ และการกำหนดโครงการควรให้เหมาะสมกับความต้องการที่จะนำไปใช้จริง ดังนั้น ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานได้มีส่วนร่วมเสนอข้อมูลหรือความคิดเห็น ให้ผู้บริหารได้พิจารณาประกอบการสั่งการ เพื่อช่วยให้การตัดสินใจสั่งการในสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม

ประสิทธิผลของโรงเรียน

1. ด้านความพึงพอใจในการทำงานของครู ตามความคิดเห็นของครู พบว่า ความพึงพอใจในการทำงานของครูโดยรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาข้อกระทงพบว่า ครูมีความพอใจในความเป็นครู มีความกระตือรือร้นและตั้งใจทำงานด้วยความเอาใจใส่ คิดว่างานที่ทำสร้างคุณค่าให้แก่ชีวิตและโรงเรียน และพึงพอใจกับสวัสดิการต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดให้ และไม่คิดอยากเปลี่ยนงานที่ทำอยู่ แม้เมื่อมีฐานะมั่นคงก็จะไม่ลาออก อยู่ในระดับมากเช่นกัน สภาพการณ์เช่นนี้เป็นสิ่งที่ดี เพราะความพึงพอใจหากเกิดขึ้นที่ใดแล้วที่นั้นย่อมเต็มไปด้วยความตั้งใจทำงาน มีความร่วมมือ ทำให้บรรยากาศสดชื่น (กิติมา ปรีดีดิลก. 2529 : 339)

ความพึงพอใจในการทำงานของครูมีความสำคัญต่อประสิทธิผลของโรงเรียน มีผลการวิจัยหลายเรื่องที่สนับสนุน เช่น สุขุม หลานไทย (2537 : 13) ได้พบว่า เมื่อครูมีความพึงพอใจในการทำงาน การจัดการศึกษาก็จะมีคุณภาพ เช่นเดียวกับที่สุปรียา ไข่มุก (2540 : 8) ได้พบว่าความพึงพอใจในการทำงานของครูประถมทำให้ครูมีความผูกพันในวิชาชีพครูมากที่สุด ส่วน บัณฑิต แท่นพิทักษ์. (2540 : 201) ได้พบว่าการที่ครูทำงานด้วยความผูกพัน ด้วยเจตนารมณ์ที่มุ่งมั่น เพื่อความสำเร็จตามปรัชญา และความเชื่อของโรงเรียนเป็นสำคัญนั้น เป็นเพราะครูมีความศรัทธา ความเชื่อมั่นต่อสถาบัน

งานวิจัยของแลม (Lam. 1995 : 230 - 236) ซึ่งทำการวิเคราะห์เส้นทางเพื่อศึกษาการลาออกของครูฝึกสอน 350 คน ได้พบว่า ความพึงพอใจในการปฏิบัติของครูนั้นเป็นผลจากความสามารถของครูและความผูกพันในวิชาชีพครูมากที่สุด ถ้าครูมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานจะส่งผลให้ครูลาออกจากการเป็นครูน้อยลง

6. บรรยากาศในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของครู พบว่า อยู่ในระดับเชิงบวกค่อนข้างมากดังต่อไปนี้ตามลำดับ ได้แก่ มีความเป็นกันเอง มีความช่วยเหลือกัน มีความเป็นมิตรกระตือรือร้น มีความเชื่อถือไว้ใจกัน จริงใจ ยอมรับซึ่งกันและกัน และน่าพึงพอใจ แสดงให้เห็นถึงบรรยากาศที่ดีของโรงเรียนซึ่งเป็นสิ่งที่โรงเรียนควรรักษาไว้และส่งเสริมให้มีมากยิ่งขึ้น เพราะประทีป ม. โกมลมาศ (2532 : 61) ได้กล่าวไว้ว่า โรงเรียนที่มีบรรยากาศน่าอยู่ จะทำให้ครูและนักเรียนอยากจะมีชีวิตอยู่ร่วมกันในโรงเรียน ทำให้โรงเรียนมีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น และจันทรานี สงวนนาม (2533 : 149) ได้ศึกษาพบว่า โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ มีบรรยากาศในโรงเรียนดีกว่า โรงเรียนที่ยังไม่ประสบความสำเร็จ

ส่วนบรรยากาศในโรงเรียนที่อยู่ในระดับปานกลางดังต่อไปนี้ ได้แก่ มีผลงาน ประสบความสำเร็จ ให้ความร่วมมือ มีความอบอุ่น ยืดหยุ่น และมีความโปร่งใส นั้น ให้ข้อคิดว่าโรงเรียนอาจต้องหันมาพิจารณาจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ หรือให้โอกาสครูมีส่วนร่วมรับรู้การดำเนินงานของโรงเรียนมากขึ้น เพื่อให้ครูได้รับประสบการณ์ที่สนุกสนาน เกิดความร่วมมือกัน หรือเกิดความเข้าใจสภาพการณ์ต่าง ๆ ของโรงเรียน

7. ด้านผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ตามความคิดเห็นของครู พบว่า ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แสดงว่าครูยังไม่ค่อยพอใจกับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน เป็นต้น ความรู้ความสามารถในวิชา ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย และความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง อาจเป็นเพราะครูคาดหวังในผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการตามความคาดหวังของผู้ปกครองสูง และอาจเป็นเพราะการปฏิบัติงานด้านการเรียนการสอนยังอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งจากการศึกษาของ สายทิพย์ ระดมกิจ (2540 : 119 – 125) ได้พบว่าโรงเรียนคาทอลิกในสังกัดสังฆมณฑลราชบุรีนั้น ปฏิบัติงานด้านการเรียนการสอนได้ในระดับปานกลาง ซึ่งส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ต้องมีการพัฒนาด้านการเรียนการสอนให้มากขึ้น โดยคำนึงถึงลักษณะของผู้เรียน เทคนิควิธีการสอน วิธีวัดและประเมินผล การบริหารและการจัดการเรื่องเวลา คาบสอนของครู ตารางสอน เพื่อให้กระบวนการเรียนการสอน มีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

อนึ่ง การที่ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง อาจสืบเนื่องจากโรงเรียนมีครูเข้าใหม่อยู่บ่อย ๆ ครูยังไม่มีประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ หรืออาจเป็นเพราะการเรียนการสอนในวิชาต่าง ๆ นั้น ทางศูนย์วิชาการของสังฆมณฑลได้วางมาตรฐานไว้สูงเทียบเท่ากับโรงเรียนเอกชนคาทอลิกอื่น ๆ ทั่วประเทศ

การที่ครูมีความเห็นว่าผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนในเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนในสายตาของชุมชน นักเรียนมีสัมพันธภาพที่ดีต่อเพื่อน ๆ ต่อครูและบุคลากรอื่น ๆ นักเรียนมีความประพฤติดี ปฏิบัติตามปรัชญาของโรงเรียน มีการแสดงผลความก้าวหน้าของโรงเรียนอย่างเป็นระบบ อยู่ในระดับดีนั้น แสดงว่าครูให้ความสำคัญกับผลสัมฤทธิ์ที่นอกเหนือผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการด้วย โดยได้พยายามอบรม ดูแลนักเรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข สอดคล้องกับการวิจัยของ มารศรี สุทธานิธิ (2540 : 68 – 69) ที่พบว่า ความคาดหวังที่ชุมชนต้องการจากโรงเรียนนั้น คือ ความคาดหวังด้านจริยธรรม คือ ต้องการให้โรงเรียนจัดการศึกษา ด้วยการเน้นการพัฒนานักเรียนด้านจิตใจ กริยามารยาท วัฒนธรรม การมีสุขภาพสมบูรณ์ และการส่งเสริมจริยธรรมแก่ชุมชน

ผลการวิจัยนี้ยังแสดงให้เห็นว่า โรงเรียนได้สนองนโยบายทางการศึกษาของสังฆมณฑลราชบุรีโดยได้พยายามดำเนินการเรียนการสอนที่เน้นการปฏิบัติตามหลักปรัชญาและนโยบายทางการศึกษาของสังฆมณฑลราชบุรีที่มีแนวปฏิบัติไว้ว่า “จุดเด่นของสถาบันการศึกษาคาทอลิกคือ การสร้างและอบรมคนให้เป็นผู้นำในสังคม เป็นผู้กล้ายืนหยัดต่อสัจธรรมความจริง ซึ่งผู้บริหารจะถือนโยบายเป็นหลักการบริหารในแนว คุณธรรม นำความรู้ คือดี และเก่ง ประเทศชาติก็จะได้คนมีคุณภาพ คือมีคุณธรรมและมีความรู้” (มนัส จวบสมัย. 2531 : 15 - 16) สมดังปรัชญาของโรงเรียนว่า “คุณธรรม นำวิชา พัฒนาสุข”

การเปรียบเทียบการบริหารการจัดการศึกษา และประสิทธิของของโรงเรียนคาทอลิกในสังกัดสังฆมณฑลราชบุรี ตามความคิดเห็นของครู ในด้านต่าง ๆ จำแนกตามประเภทโรงเรียนและที่ตั้งของของโรงเรียน โดยสรุป พบว่า

1. การทดสอบสมมุติฐานข้อ 1 พบว่า การบริหารการจัดการศึกษา ในด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารแบบมุ่งงาน และแบบมุ่งสัมพันธ์ ตามความคิดเห็นครูที่อยู่ในโรงเรียนระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนที่ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของครู ซึ่งไม่แตกต่างกัน ผลการค้นพบดังกล่าวแสดงว่าตัวแปรประเภทโรงเรียนมีผลต่อการบริหารการจัดการศึกษา ยกเว้นในด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของครู

2. การทดสอบสมมุติฐานข้อ 1 ด้านประสิทธิผลของโรงเรียน พบว่าด้านผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ตามความคิดเห็นของครูที่อยู่ในโรงเรียนระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนที่ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้คือ ความพึงพอใจในการทำงานของครู และด้านบรรยากาศในโรงเรียน ซึ่งไม่แตกต่างกัน ผลการค้นพบดังกล่าวแสดงว่าตัวแปรประเภทโรงเรียนมีผลต่อ ประสิทธิผลของโรงเรียน ยกเว้นด้านความพึงพอใจในการทำงานของครู และด้านบรรยากาศในโรงเรียน

3. การทดสอบสมมุติฐานข้อ 2 พบว่า การบริหารการจัดการศึกษา ด้านงบประมาณ ตามความคิดเห็นของครูที่อยู่ในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาล และนอกเขตเทศบาล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนที่ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้คือ ด้านวิชาการ ด้านพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารแบบมุ่งงาน และแบบมุ่งสัมพันธ์ และด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของครูซึ่งไม่แตกต่างกัน ผลการค้นพบดังกล่าวแสดงว่าตัวแปรที่ตั้งของโรงเรียนมีผลต่อ การบริหารการจัดการศึกษา ด้านงบประมาณ แต่ไม่มีผลต่อการบริหารการจัดการศึกษาด้านอื่น ๆ

4. ประสิทธิผลของโรงเรียนในทุกด้าน ตามความคิดเห็นของครูที่อยู่ในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาล และนอกเขตเทศบาล ไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผลการค้นพบดังกล่าวแสดงว่าตัวแปรที่ตั้งของโรงเรียนไม่มีผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนในทุกด้าน

สรุปข้อสนับสนุนข้อค้นพบหรือข้อเสนอแนะ ตามคะแนนว่ากลุ่มไหนสูงกว่ากลุ่มไหน

1. ด้านวิชาการ เมื่อพิจารณาตามประเภทโรงเรียน พบว่าครูที่อยู่ในโรงเรียนระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา มีความคิดเห็น เกี่ยวกับการบริหารการจัดการศึกษาด้านวิชาการแตกต่างกัน เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า การบริหารการจัดการศึกษาด้านวิชาการเป็นเรื่องที่กว้าง ผู้บริหารสามารถจัดได้อย่างอิสระตามความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของแต่ละคน จะเน้นมากน้อยขึ้นอยู่กับนโยบายเฉพาะของแต่ละโรงเรียน ทำให้การบริหารการจัดการศึกษาด้านวิชาการ ของแต่ละโรงเรียนแตกต่างกัน (ปรีชา บุญคมรัตน์. 2534 : 128)

แต่เมื่อพิจารณาตามที่ตั้งของโรงเรียน ไม่พบความแตกต่างกัน ในด้านการบริหารการจัดการศึกษาด้านวิชาการ ทั้งนี้เป็นเพราะการบริหารการจัดการศึกษาอยู่ในระดับพอ ๆ กัน เพราะเป็นโรงเรียนเอกชนในสังกัดสังฆมณฑลเดียวกัน มีเกณฑ์มาตรฐานตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน และคณะกรรมการทางการศึกษาของสังฆมณฑลกำหนด โดยมีศูนย์วิชาการเพื่อดูแลด้านวิชาการของทุกโรงเรียน เพื่อดำเนินการในด้านการวัดผล และประเมินผล (ศูนย์วิชาการสังฆมณฑลราชบุรี. 2543 : 1 - 7)

2. ด้านงบประมาณ เมื่อพิจารณาตามประเภทโรงเรียน พบว่าครูที่อยู่ในโรงเรียนระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา มีความคิดเห็น เกี่ยวกับการบริหารการจัดการศึกษาด้านงบประมาณแตกต่างกัน เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ โดยโรงเรียนระดับประถมศึกษามีการบริหารการจัดการศึกษาด้านงบประมาณสูงกว่า เนื่องจากโรงเรียนประถมส่วนใหญ่ได้รับความเชื่อถือจากผู้ปกครองอยู่ในระดับมาก นักเรียนยังอยู่ในวัยเด็กได้รับการดูแลเอาใจใส่จากผู้ปกครองมากกว่านักเรียนที่อยู่ในระดับมัธยมศึกษาซึ่งเป็นเด็กโต เป็นต้นในระดับอนุบาลซึ่งต้องใช้งบประมาณในด้านต่าง ๆ มาก เช่น งบประมาณในด้านอาคารสถานที่ การจัดสิ่งแวดล้อม การจัดห้องเรียน ซึ่งต้องใช้วัสดุอุปกรณ์ที่ปลอดภัย มั่นคงแข็งแรง และมีจำนวนมากกว่า

และเมื่อพิจารณาตามที่ตั้งโรงเรียน พบว่าโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาล และนอกเขตเทศบาล ครูมีความคิดเห็นแตกต่างกัน เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ โดยครูที่อยู่นอกเขตเทศบาล มีการบริหารการจัดการด้านงบประมาณสูงกว่า ทั้งนี้เป็นเพราะแต่ละโรงเรียนได้รับโอกาสในการบริหารการจัดการศึกษาจากทางศูนย์กลางเท่าเทียมกัน แต่การใช้งบประมาณของโรงเรียนที่อยู่นอกเขตเทศบาลน้อยกว่าโรงเรียนที่อยู่ในเขตเทศบาล

3. ด้านพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหาร เมื่อพิจารณาตามประเภทของโรงเรียน พบว่าครูที่อยู่ในโรงเรียนระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา มีความคิดเห็น เกี่ยวกับการบริหารการจัดการศึกษาด้านพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารแตกต่างกัน เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ โดยครูที่อยู่ในระดับประถมศึกษามีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหาร ทั้งแบบมุ่งงาน และแบบมุ่งสัมพันธ์ สูงกว่าครูที่อยู่ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา และจะเป็นแบบมุ่งงาน สูงกว่าแบบมุ่งสัมพันธ์ ทั้งนี้เพราะโรงเรียนประถมศึกษาเป็นโรงเรียนที่เด็กนักเรียนอยู่ในวัยเด็ก การปกครองดูแล จะต้องใช้กฎระเบียบมากกว่า โรงเรียนในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งการปกครองจะต้องคำนึงถึงพฤติกรรมของนักเรียนในในแต่ละวัย ซึ่งต้องใช้เหตุและผลมากกว่า จากผลงานวิจัยของ จันทรานี สงวนนาม (2533 : 145) พบว่าผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่ประสบความสำเร็จ ต่างก็มีแบบผู้นำ แบบมุ่งงาน มากกว่าแบบมุ่งสัมพันธ์ อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารส่วนใหญ่มุ่งที่จะปฏิบัติงานทุกงานให้บังเกิดผลดีที่สุด ส่วนใหญ่จึงเป็นผู้นำแบบมุ่งงาน

เมื่อพิจารณาตามที่ตั้งโรงเรียน ทั้งโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาล และนอกเขตเทศบาล ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะผู้บริหารของแต่ละโรงเรียนมีการสับเปลี่ยน หมุนเวียนกัน เมื่อสิ้นสุดวาระ (ศูนย์วิชาการสังฆมณฑลราชบุรี 2543 : 1 - 6)

4. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของครู เมื่อพิจารณาตามประเภทโรงเรียน และที่ตั้งโรงเรียน ความคิดเห็นของครูไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ เนื่องจากผู้บริหารมีการ เปลี่ยนแปลงหมุนเวียนกัน ใช้หลักการบริหารใกล้เคียงกัน จึงไม่พบความแตกต่างกันในการบริหาร ส่วนครูที่อยู่ในโรงเรียนมัธยมที่อยู่ในเขตเทศบาลมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมากกว่าครูที่อยู่ในโรงเรียนประถมที่อยู่นอกเขตเทศบาล ทั้งนี้เพราะ โรงเรียนในระดับมัธยมที่อยู่ในเขตเทศบาลมีการจัดการศึกษาที่เปิดโอกาสในการศึกษา สามารถเลือกตัดสินใจได้มากว่าและโรงเรียนที่อยู่ในเขตเทศบาล สามารถรับรู้ข่าวสารได้ดีและรวดเร็วกว่าโรงเรียนที่อยู่นอกเขตเทศบาล

ประสิทธิผลของโรงเรียน

5. ด้านความพึงพอใจในการทำงานของครู เมื่อพิจารณาตามประเภทโรงเรียน และที่ตั้งโรงเรียน ความคิดเห็นของครู เกี่ยวกับความพึงพอใจในการเป็นครู ไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เนื่องจาก ลักษณะเฉพาะของโรงเรียนคาทอลิกที่มุ่งสร้างประชา

คมในโรงเรียน ให้เกิดบรรยากาศอันมีชีวิตชีวา ด้วยจิตตารมณ์แห่งเสรีภาพ และความรักแบบพระวรสาร มุ่งช่วยคนให้พัฒนาในทุกด้าน (สภาการศึกษาคาทอลิกประเทศไทย. 2534 : 26 - 27) และเป็นจิตตารมณ์ของโรงเรียนทุกโรงเรียนในสังกัดสังฆมณฑลราชบุรีด้วย

6. ด้านบรรยากาศในโรงเรียนเมื่อพิจารณาตามประเภทโรงเรียน และที่ตั้งโรงเรียน ความคิดเห็นของครู เกี่ยวกับบรรยากาศในโรงเรียน ไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เพราะ ส่วนมากบรรยากาศของโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจะเป็นบรรยากาศที่ดี ซึ่งนักวิชาการหลายท่านมีความเห็นสอดคล้องตรงกันว่า "บรรยากาศที่ดี" เป็นปัจจัยสนับสนุนให้องค์การประสบความสำเร็จ มีประสิทธิผล ซึ่งสามารถมีอิทธิพลในการจูงใจบุคคลในองค์การให้มีความเต็มใจ และมีความพยายามที่จะปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จ (มารศรี สุธานิธิ. 2540 : 60) ซึ่งเป็นนโยบายหลักของการบริหารการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสังฆมณฑลราชบุรี จึงทำให้บรรยากาศของโรงเรียน จำแนกตามประเภทโรงเรียน และที่ตั้งโรงเรียน ไม่แตกต่างกัน

7. ด้านผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน เมื่อพิจารณาตามประเภทของโรงเรียน พบว่าครูมีความคิดเห็นต่อผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา และมัธยมศึกษาแตกต่างกัน เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้โดยโรงเรียนในระดับมัธยม มีผลสัมฤทธิ์สูงกว่าโรงเรียนในระดับประถมศึกษา ที่เป็นดังนี้เพราะ โรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนมาก จะเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ จึงมีสภาพแวดล้อมทางการเรียนด้านครูผู้สอนมากกว่า มีความรู้และประสบการณ์การสอน มีความพร้อมทั้งด้านอาคารสถานที่ และอุปกรณ์ประกอบอื่น ๆ มากกว่า (ทวีศิลป์ สารแสน. 2543 : 133) จากการวิจัยของ ประสิทธิ์ สาระสันต์ (2542 : 101) ก็ได้พบว่า ความสำเร็จของโรงเรียนอาจมีสาเหตุมาจาก ขนาดของโรงเรียน เช่นกัน สอดคล้องกับรายงานการวิจัย เรื่องแนวโน้มของการศึกษาเอกชน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2540 ข : 25) ที่พบว่า โรงเรียนเอกชนที่สามารถยืนหยัดอยู่ได้ คือโรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนที่มีคุณภาพการสอนดี ผู้ปกครองพร้อมที่จะช่วยเหลือ สำหรับโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็กนั้น จะต้องปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนให้มากขึ้น

เมื่อพิจารณาตามที่ตั้งโรงเรียน พบว่า ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนด ทั้งนี้เพราะโรงเรียนทั้งในเขต และนอกเขตเทศบาลซึ่งเป็นโรงเรียนในสังกัดสังฆมณฑลราชบุรี ได้รับการดูแลและพัฒนาอย่างทั่วถึงในแต่ละโรงเรียน จะเห็นได้จากทุกปีการศึกษา สภาการศึกษาคาทอลิกประเทศไทยจัดให้มีการประชุมสัมมนาผู้บริหารและครู เพื่อรับทราบนโยบายการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาความรู้ ความคิดใหม่ และเปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ และประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียนที่มีปัญหาก็สามารถขอความช่วยเหลือจากกลุ่มคณะที่สังกัดอยู่ได้ โรงเรียนที่มีปัญหามากก็จะได้รับความช่วยเหลือทันที ทั้งในด้านบุคลากรที่มีอุดมการณ์ ความสามารถและความเสียสละ ความช่วยเหลือจากมูลนิธิที่โรงเรียนสังกัดอยู่ (บุญเรือน หมั้นทรัพย์. 2538 : 112) การ

หมุนเวียนผู้บริหารที่มีความสามารถไปช่วยงานบริหารโรงเรียนที่มีปัญหา เป็นนโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนคาทอลิกที่ดีด้านหนึ่ง จึงเป็นผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยขอเสนอแนะเพื่อเป็นแนวปฏิบัติในเชิงการบริหารการจัดการศึกษา และข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวปฏิบัติในเชิงการบริหารการจัดการศึกษา

1.1 โรงเรียนควรปรับปรุงด้านงานวิชาการ และงบประมาณ สนับสนุนการใช้วัสดุอุปกรณ์ การผลิตสื่อ หรือการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยตามความเหมาะสม

1.2 ให้โอกาสครูมีส่วนร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ และกำหนดระเบียบวินัย ซึ่งเกี่ยวกับหน้าที่การงานของแต่ละบุคคลมากขึ้น

1.3 ส่งเสริม และทนุบำรุง ด้านความพึงพอใจในการทำงานของครูให้คงอยู่ หรือให้มีระดับสูงขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การทำวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการบริหารการจัดศึกษา และประสิทธิผลของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของครู ควรมีการศึกษาความเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น เช่น ผู้ปกครอง หรือนักเรียน หรือพิจารณาตัวแปรในเชิงคุณลักษณะ เช่น การมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาการบริหารการจัดการศึกษาตามความต้องการของชุมชนได้

2.2 ควรทำการศึกษากับโรงเรียนที่สังกัดสังฆมณฑลอื่น หรือโรงเรียนในเครืออื่น ๆ เพื่อเปรียบเทียบผลที่ได้ว่าแตกต่างกันหรือไม่เพียงใด

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กระมล ทองธรรมชาติ. (2540, กรกฎาคม). "พิธีเปิดสัมมนาประจำปี 2540 ของสภาการศึกษาคาทอลิก," *การศึกษาคาทอลิกประเทศไทย.* 27 : 49 – 50.

กรมสามัญศึกษา. (2530). *แนวปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการประเมินผลการเรียน และการจัดระบบการบริหารงานทะเบียนวัดผลในโรงเรียนมัธยมศึกษา.* กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศ กรมสามัญศึกษา.

กรรณิการ์ ภิญญาคง. (2541). "การประกันคุณภาพกับเส้นทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน," *ความฝัน สช.* กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ กรมศาสนา.

กระทรวงศึกษาธิการ. กรมวิชาการ. (2534). *คู่มือหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533)*กรุงเทพ ฯ : โรงพิมพ์กรมศาสนา.

_____ . (2536). *รายงานการวิจัย การศึกษาความเป็นไปได้ของแนวการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษามัธยม และอาชีวะศึกษาของไทยในทศวรรษ 1990.* กรุงเทพฯ : การศาสนา.

_____ . (2538). *แนวทางการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2539 – 2540.* กรุงเทพฯ. สำนักนโยบายและแผนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำนักงานปลัดกระทรวง.

_____ . (2539). *การประกันคุณภาพการศึกษา.* กรุงเทพ ฯ : สำนักงานทดสอบทางการศึกษา โครงการประกันคุณภาพการศึกษา.

กิติมา ปรีดีดิลก. (2529). *ทฤษฎีบริหารองค์การ.* กรุงเทพฯ : ธนะการพิมพ์.

_____ . (2532). *การบริหาร และการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น.* กรุงเทพฯ : อักษรพิพัฒน์.

เกียรติ หิรัญกาญจน์. (2534). *ศึกษาการปฏิบัติงานพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (บริหารการศึกษา).สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา. ถ่ายเอกสาร.

โกวิท วรพิพัฒน์. (2536). "การจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดีในโรงเรียน," *เอกสารวิชาการ.* กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.

จรวยพร ธรณินทร์. (2541). *ร่วมวงบริหาร.* กรุงเทพฯ : หจก. เพิ่มเสริมกิจ.

_____. (2539, กรกฎาคม). "ไขข้อข้องใจ...สช," *วารสารการศึกษาคาทอลิกประเทศไทย.* 26 : 14 – 19.

จันทรัตน์ โคตรคำ. (2540). *การพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระดับสถานศึกษา.* เอกสารประกอบการ

สัมมนา. กรุงเทพฯ : สำนักนโยบายและแผนฯ. สำนักงาน.

จันทรานี สงวนนาม. (2533). *คุณลักษณะบางประการของผู้บริหาร บรรยากาศของโรงเรียน และความพึงพอใจในงานที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของโรงเรียนประถมศึกษา.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ด. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

จำรัส นองมาก. (2541). *ร่วมวงบริหาร.* กรุงเทพฯ : หจก. เพิ่มเสริมกิจ.

จุมพล พูลภัทรชีวิน. (2532, สิงหาคม - กันยายน). "ปัจจัยที่ส่งผลต่อสัมฤทธิผลของโรงเรียนเอกชน : ข้อควรพิจารณาจากผลงานวิจัย," *การศึกษาแห่งชาติ.* 23 (6) : 44 - 47.

เจษฎา แซ่มประเสริฐ. (2540, มกราคม - มีนาคม). "ISO 9000 กับการประกันคุณภาพการศึกษา," *สารพัฒนาหลักสูตร.* 16 (128) : 36 - 41.

ชมพันธุ์ กุญชร ณ อยุธยา. (2543, มีนาคม – เมษายน). "การพัฒนาระบบการสอน," *วิชาการศึกษาศาสตร์.* 1 (2) : 7 – 19.

ชาญชัย อาจินสมาจาร. (2541). *การบริหารการศึกษา.* กรุงเทพฯ : พิมพ์ดีจำกัด.

ชูศักดิ์ หมั่นสระเกษ. (2538). *ขวัญของครูโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

ทองเรียน อมรัชกุล. (2525). *การบริหารกิจการนิสิต : ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ.* กรุงเทพฯ : จงเจริญการพิมพ์.

เทพนม เมืองแมน และสวิง สุวรรณ. (2540). *พฤติกรรมองค์การ.* พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

ทวีศิลป์ สารเสน. (2543). *ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของสภาพแวดล้อมทางการเรียนในห้องเรียนด้านครูผู้สอนกับความพึงพอใจของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ด. (เทคโนโลยีทาง การศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ธงชัย สันติวงษ์ และชัยยศ สันติวงศ์. (2535). *การจัดการสมัยใหม่.* พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

ธนัธพงศ์ ธนพุทธวิโรจน์. (2532). *พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับความพึงพอใจในการทำงานของครูในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมุกดาหาร.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

ธนิต กิตติพัธโนทัย. (2537, มกราคม). "พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร," *การศึกษา กทม.* 17 (4) : 38 - 41.

ธเนศ ขำเกิด. (2533, กุมภาพันธ์). "การจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดีในโรงเรียน," *วิทยาจารย์.* 88 (2) : 18 – 20.

_____. (2541, พฤษภาคม). "ทัศนะบางประการเกี่ยวกับการศึกษาเอกชน," *การศึกษาแห่งชาติ.* 23 (6) : 7 - 8.

นิวัฒน์ สุขรัตน์. (2531). *การศึกษาพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับสัมฤทธิผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี.* วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.

บัญชา จันทร์รักษา. (2540). *ทัศนะของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

บัณฑิต แท่นพิทักษ์. (2540). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำ อำนาจ ความศรัทธา และความพึงพอใจในการทำงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ด. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

บันลือ พฤกษะวัน. (2534). *ยุทธศาสตร์การสอนตามแนวหลักสูตรใหม่.* กรุงเทพ ฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

บุญเรือง ศรีเหรัญ. (2542). *การศึกษาองค์ประกอบทางการศึกษาที่สัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อผลการเรียนรู้และประสิทธิผลของโรงเรียนโดยใช้รูปแบบระดับขั้นลดหลั่นสอดแทรกเชิงเส้น.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ด. (การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

บุญเรือน หมั้นทรัพย์. (2538). *ปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนเอกชนคาทอลิก.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ด. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ประดิษฐ์ ว่องวารี. (2540). "ประวัติสังเขปของสังฆมณฑลราชบุรี," *อนุสรณ์อาสนวิหารแม่พระบังเกิดบางนกแขวกฉบับสมโภช 100 ปี.* ราชบุรี : บางปะกอกการพิมพ์.

ประทีป ม. โกมลมาศ. (2539 ก). "330 ปีการศึกษาคาทอลิกในประเทศไทย : สร้างคน สร้างชาติ," *24 ปี สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน : บนเส้นทางของการปฏิรูปการศึกษา .*

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : คุรุสภา.

ประทีป ม. โกมลมาศ. (2539 ข, กรกฎาคม). "มาตรฐานความเป็นเลิศทางวิชาการ," *การศึกษาคาทอลิกในประเทศไทย.* 26 : 223 - 226.

_____. (2542, กรกฎาคม). "การศึกษาคาทอลิก เน้นความเป็นบุคคลของมนุษย์ในการศึกษาอบรม," *การศึกษาคาทอลิกในประเทศไทย.* 29 : 70 - 75.

ประยูร ศรีประสาธน์. (2532, สิงหาคม - กันยายน). "ผลกระทบของการศึกษาเอกชนต่อสังคมไทย," *การศึกษาแห่งชาติ.* 23 (6) : 62 - 70.

ประสิทธิ์ สาระสันต์. (2542). *พฤติกรรมการบริหารที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จทางการบริหารของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ด. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ปราณี สีใส. (2533). *ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเอกชนสายสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร.* วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

ปราโมทย์ เดชอัมพร. (2522). *บุคลิกภาพ และพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารมหาวิทยาลัย.* วิทยานิพนธ์ ค.บ. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

ปรีชา บุญคมรัตน์. (2534). *ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมขนาดใหญ่.*ปริญญานิพนธ์ กศ.ด. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2535). *การบริหารงานวิชาการ.* กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมกรุงเทพฯ.

พนม พงษ์ไพบูลย์. (2538). *เอกสารแนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อพัฒนาคุณภาพโรงเรียน.* กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ. กระทรวงศึกษาธิการ.

พยุงศักดิ์ จันทรสุรินทร์. (2542, มกราคม). "การดำเนินงานจัดทำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน," *วิชาการ.* 2 (1) : 3 - 7.

พรศักดิ์ สุจริตรักษ์. (2540). *การใช้หลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาในโรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลราชบุรี.* วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (หลักสูตร และการนิเทศ) นครปฐม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.

พระธรรมปิฎก (ปอ. ประยุตโต). (2539). *การพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development).* กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มูลนิธิคีมทอง.

พิสมัย ถีถะแก้ว. (2541). *ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของอาจารย์สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.* กรุงเทพฯ : สถาบันราชภัฏสวนดุสิต. (รายงานการวิจัย).

ไพฑูรย์ เจริญพันธุวงศ์. (2529). *การบริหารการศึกษา.* กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

ไพบูลย์ ขุนศรี. (2534). *การศึกษาการปฏิบัติงานตามกระบวนการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา. ถ่ายเอกสาร.

ไพบูลย์ แจ่มพงษ์. (2541, มิถุนายน). "การประกันคุณภาพเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา," *การศึกษาเอกชน.* 8 (77) : 38 – 40.

_____. (2542, กันยายน). "การศึกษา : แนวทางการพัฒนาคุณภาพ," *วิชาการ.* 2 (9) : 2 – 12.

ภาวิณีย์ เจริญยิ่ง. (2542, ธันวาคม). "ครูของแผ่นดิน," *วิทยาจารย์.* 98 (9) : 20 - 21.

ภิญโญ สาธร. (2523). *การบริหารการศึกษา.* กรุงเทพ ฯ : ศ.ส. การพิมพ์.

ภิรมยา อินทรกำแหง. (2535, มกราคม). "องค์ประกอบการจัดการในโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ," *สารพัฒนาหลักสูตร.* 11 (108) : 68 – 76.

_____. (2540, มกราคม. – มีนาคม). "ความสัมพันธ์ของการพัฒนาการศึกษากับการพัฒนาเศรษฐกิจสังคม และการเมือง," *สารพัฒนาหลักสูตร.* 16 (128) : 22 - 26.

มนัส จวบสมัย. (2531). "คำปราศรัยในโอกาสเปิดการประชุมสัมมนาประจำปี ครั้งที่ 17," *การศึกษาคาทอลิกในประเทศไทย.* กรุงเทพ ฯ : สภาการศึกษาคาทอลิกประเทศไทย.

มยุรี จารุปาน. (2532, สิงหาคม – กันยายน). "ประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาเอกชน," *การศึกษาแห่งชาติ.* 23 (6) : 17.

มัจฉรี โอสถานนท์. (2539). *การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการทำงานของครูในโรงเรียนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

มัลลิกา ธุวนะเตมีย์. (2540, กรกฎาคม – กันยายน). "บรรยากาศการเรียนรู้," *โครงการพัฒนาทรัพยากร มนุษย์.* (4) : 59 – 62.

มารศรี สุธานิธิ. (2540). *ปัจจัยที่สัมพันธ์กับวิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ด. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ราชันย์ บุญธิมา. (2542). *ปัจจัยที่เอื้อต่อผลสำเร็จของการนำหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นไปปฏิบัติ : กรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเชียงราย.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ด. (การวิจัยและ

พัฒนาหลักสูตร). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

รุ่ง แก้วแดง และชัยณรงค์ สุวรรณสาร. (2536). *ประมวลสาระชุดวิชาการวิจัยการบริหารการศึกษา หน่วยที่ 10 – 12.* กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

รุ่ง แก้วแดง. (2541). *ปฏิวัติการศึกษาไทย.* พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : บริษัทพิฆเณศ พริ้นติ้งเซ็นเตอร์.

_____. (2542). *แนวทางการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา.* กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานฯ.

_____. (2543). "การปฏิรูปการศึกษาไทยตาม พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ," *ในปฏิรูปการศึกษา แนวคิดและหลักการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542.* กรุงเทพ ฯ : สำนักพิมพ์วิญญูชน.

ลัทธิการ ศรีวรมย์. (2539). "ภาวะผู้นำ (Leadership)," *องค์การและการจัดการ.* กรุงเทพฯ : บริษัทวิสิทธิ์พัฒนา.

วรินธร กายจนระวีกุล. (2541). *ความสอดคล้องระหว่างภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารโรงเรียนกับระดับวุฒิภาวะของครู ตามทฤษฎีของ เฮอร์เซอ และบลันชาร์ด กับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

วัลลภ กันทรัพย์. (2537, ตุลาคม – พฤศจิกายน). "การพัฒนาคุณภาพการศึกษา," *แนะแนว.* 29 (155) : 16 – 20.

วิชัย ตันศิริ. (2542). *โฉมหน้าการศึกษาไทยในอนาคต : แนวคิดสู่การปฏิรูปในพระราชบัญญัติการศึกษา.*กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิโรจน์ สารรัตนะ. (2542). *การบริหารโรงเรียนแบบกระจายอำนาจ.* กรุงเทพฯ : ทิพยวิสุทธิ์.

วีระ สุภากิจ. (2540). *เอกสารประกอบการสอน บห. 513 การบริหารงานวิชาการ.* กรุงเทพฯ : ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

วีระพันธ์ แก้วมังกร. (2540). *สภาพการปฏิบัติและปัญหาการงบประมาณ โรงเรียนในสังกัดอัครสังฆมณฑลกรุงเทพมหานคร และสังฆมณฑลราชบุรี.* วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.(การบริหารการศึกษา). นครปฐม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.

ศศิธร ศรีวิเชียร. (2539). *ปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดเพชรบูรณ์.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). พิษณุโลก : มหาวิทยาลัย

นเรศวร. ถ่ายเอกสาร.

ศักดิ์คเรศ ประกอบผล. (2539). *การศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตภาคกลาง.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ด. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร. (2532). *ภาวะผู้นำของหัวหน้าคณะวิชาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการในวิทยาลัยครู.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ด. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

ศูนย์วิชาการสังฆมณฑลราชบุรี. (2543). *จำนวนนักเรียน อัตราครูควรมี ครูมีจริง อัตราและเงินประจำตำแหน่ง ของโรงเรียนในสังกัดสังฆมณฑลราชบุรี.* (เอกสารประกอบ). ราชบุรี : ศูนย์วิชาการ. อัดสำเนา.

สภาการศึกษาคาทอลิกในประเทศไทย. (2542,กรกฎาคม). "โรงเรียนและสถาบันการศึกษาคาทอลิก ปีการศึกษา 2541,"*วารสารการศึกษาคาทอลิกในประเทศไทย.* 29 : 288 - 296.

_____. (2541, กรกฎาคม). "ถ้อยแถลงการประชุมสัมมนา ประจำปี 2540," *วารสารการศึกษาคาทอลิกในประเทศไทย.* 28 : 316 – 318.

สมเกียรติ ชอบผล. (2537). *คุณภาพการศึกษา.* เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่อง คุณภาพการศึกษา : ปัญหาที่รอแก้. กรุงเทพ ฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

สมถวิล แก้วปลั่ง. (2542). *บรรยากาศองค์การในสำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยรามคำแหง.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

สมพงศ์ เกษมสิน.(2523). *การบริหาร.* กรุงเทพ ฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

สมศรี บุญอรุณรักษา. (2539). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนเครือคาทอลิก.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์. (2541, ธันวาคม). " การประกันคุณภาพการศึกษา : การทบทวนคุณภาพภายในโรงเรียน," *วิชาการ.* 1 (12) : 24 – 36.

_____. (2542). *มุ่งสู่คุณภาพการศึกษา.* กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.

สมศักดิ์ ดลประสิทธ์. (2541, กันยายน). "กึ๋น..ผู้บริหาร," *การศึกษาเอกชน.* 8 (80) : 21 – 22.

สรายุทธ์ เศรษฐขจร. (2539). *การศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ระดับ*

มัธยมศึกษา โดยการวิเคราะห์อภิมาน. ปริญญานิพนธ์ กศ.ด. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

สงัด อุทรานันท์. (2532). *พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร.* พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : เซนเตอร์พับลิคเคชั่น.

สวัสดิ์ อุดมโภชน์. (2541, มกราคม). "นโยบายรัฐต่อการศึกษาเอกชนภายในกระทรวงศึกษาธิการ," *การศึกษาเอกชน.* 7 (72) : 11.

สังคม โทปุรินทร์. (2536). *ความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศการบริหารกับความพึงพอใจในการทำงานของอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเชียงราย.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา).กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

สายทิพย์ ระดมกิจ. (2540). *ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนคาทอลิกในเขตสังฆมณฑลราชบุรี ตามทัศนะของผู้บริหาร ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอน.* วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (หลักสูตร และการนิเทศ). นครปฐม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2534). *ประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา.* พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ. ดรุณการพิมพ์.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2535, สิงหาคม – กันยายน). "สภาพการบริหารการศึกษาและทรัพยากรเพื่อการศึกษา," *การศึกษาแห่งชาติ.* 20 (6) : 16 – 32.

_____. (2539). *แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (2540-2544).* กรุงเทพฯ : การศาสนา.

_____. (2541 ก). *รายงานการวิจัยประกอบการร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ประเด็นการศึกษาเอกชน.* หน้า 10.

_____. (2541 ข). *การกระจายอำนาจการบริหารการศึกษา.* กรุงเทพ ฯ : เซเว่น พริ้นติ้ง กรุ๊ป.

_____. (2542 ก, กรกฎาคม) "เส้นทางปฏิรูปการศึกษาไทย," *วิทยาจารย์.* 98 (4) : 7 – 9.

_____. (2542 ข, กันยายน). *ร่างมาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน.* กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.

_____. (2542 ค, กันยายน). *คุณภาพการจัดบริหารการศึกษาระดับอนุบาลของนิวซีแลนด์.* กรุงเทพฯ : กองสารสนเทศ สำนักงานฯ

_____. (2542 ง). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542.* กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. กระทรวงศึกษาธิการ. (2531). *คู่มือผู้บริหารโรงเรียนเอกชน*

การบริหาร งานบุคคล. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : การศาสนา.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. กระทรวงศึกษาธิการ.. (2532). *แนวการพัฒนาโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาระดับประถมศึกษา.* กรุงเทพ ฯ : คุรุสภา.

_____. (2540 ก, กุมภาพันธ์). *แนวทางการพัฒนาและรับรองคุณภาพการศึกษาเอกชน เล่ม 1.* กรุงเทพฯ : การศาสนา.

_____. (2540 ข). *รายงานการวิจัย เรื่องแนวโน้มของการศึกษาเอกชนประเภทสามัญศึกษาในอนาคต.*กรุงเทพฯ : กองนโยบาย และแผน.

_____. (2541). *แนวดำเนินการประกันคุณภาพและการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน.* กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.

_____. (2542 ก). *คู่มือปฏิบัติงาน ตรวจสอบคุณภาพโรงเรียนเอกชน.* กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา กรมการศาสนา

_____. (2542 ข). *ร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.... กับการจัดการศึกษาเอกชน.* กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.

สิปปนนท์ เกตุทัต. (2541). "วิสัยทัศน์กว้างไกลปฏิบัติได้จริง," *ผู้นำ.* กรุงเทพฯ : พิฆเณศ พริ้นติ้ง เซ็นเตอร์ จำกัด.

สื่อมวลชนคาทอลิกประเทศไทย แผนกการพิมพ์. (2534). *ทำเนียบโรงเรียนคาทอลิก.* กรุงเทพฯ : อัสสัมชัญ.

สุขุม หลานไทย. (2537). *ความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การกับความพอใจในการทำงานของครูในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (อุตสาหกรรมศึกษา). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

สุชาดา อินทร์พงษ์พันธ์. (2538). *การศึกษาพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารงานในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นตามทัศนะของครู สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษากรุงเทพมหานคร.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

สุนทรี ไพรสุวรรณ. (2541). *ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมทางการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จ.อ่างทอง.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

สุปรียา ไข่มุก. (2540). *การวิเคราะห์เส้นทางของรูปแบบความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูประถม*

ศึกษา : การเปรียบเทียบการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรม ลิสเรล และโปรแกรมเอมอส. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (วิจัยการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

สุรพล ธรรมประดิษฐ์. (2542, กรกฎาคม). "การพัฒนาบุคลากร และทีมงาน," *การศึกษาคาทอลิก ในประเทศไทย.* 29 : 145 - 148.

สุวรรณี สมบัติทวี. (2536, มกราคม – เมษายน). "ลักษณะของโรงเรียนที่มีประสิทธิผล," *วิชาการ – อุดมศึกษา.* 2 (2) : 14 – 16.

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2541). *จากรามเกียรติ์สู่การประเมิน.* กรุงเทพฯ : ปาริชาติเครื่องเขียน.

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ และจรินทร์ เทศวานิช. (2536). "การวิจัยเกี่ยวกับการเงินและงบประมาณโรงเรียน," *ประมวล สาระชุดวิชา การวิจัยการบริหารการศึกษา.* นนทบุรี : บัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

อภิรมย์ ณ นคร. (2522). *การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา.* กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

อรวรรณ สุนทรชัย. (2543, พฤษภาคม). "การปฏิรูปการศึกษา," *กองทุนสงเคราะห์การศึกษาเอกชน.* 11 (94) : 15.

อัญชลี ธรรมะวิธีกุล. (2543, มิถุนายน). "ครู ค.ศ. 2000," *การศึกษานอกโรงเรียน.* 3(7) : 27 - 29.

อุทัย บุญประเสริฐ. (2537). "การบริหารหลักสูตร : หัวใจของการบริหารงานวิชาการ," *ครุศาสตร์* . 22 (3) : 1 – 11.

_____. (2540). *หลักสูตรและการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน.* กรุงเทพ ฯ : เอส ดี เพรส.

โฮเซ ซารายวา มาร์ติน. (1997, ธันวาคม). "สมณสาร วันสมโภชครอบครัวศักดิ์สิทธ์," กรุงโรม : เลขที่ 290 / 96

Campbell, Roald F. and others. (1978). *Introduction to Educational Administration.* 5th ed. Boston : Allyn Bacon, Inc.

Catholic Directory. (1991). "Catholic Social Communications Thailand," *Catholic Directory of Thailand.* Bangkok : Catholic Press of Thailand.

Cohen, Elaine Linenberg. (1979). "Administrative Behavior of The Principal as viewed by Principals, Teachers, and Parents," *Dissertation Abstracts International.* 40(5) : 2372 - A

Costley, Dan L. and Todd Ralph. (1983). *Human Relations in Organizations.* 2nd ed. St Paul, Minnesota : West.

Davis, Lvor R. And Thomus, Margaret A. (1989). *Effective Schools and Effective teacher.* Boston : Allyn & Bacon Inc.

DeBevoise, W. (1984). "Symthesis of Research on the Principal as Instructional Leader," in *Educational Leadership.* 42 (2A) : 14 - 20.

Dessler, Gary. (1988). *Personnel Management.* 4th ed. Englewood Cliffs, N.J. : Prentice - Hall.

English, Fenwick W. (1992). *Educational Administration : The Human Science.* New York : Harper Collins.

Ferguson, G.A. (1981). *Statistical Analysis in Psychology and Education.* 5th ed. Japan : McGraw – Hall.

Fiedler, Fred E. and Chemers, Matin M. (1984). *Improving Leadership Effectiveness : The Leader Match Concept.* 2nd ed. New York : John Wiley & Sons.

Fowler, James Lee. (1986, June). "The Relationship between Teachers' Percieved Participation in Educational Decision - Making and Teacher Morale in Selected Elementary Schools in Targeted Southeastern States. *Dissertation Abstracts International.* 46 (11) : 3204 – A.

Herbert A. Simon. (1976). *Administrative Behavior* New York : The Free Perss.

Herrmann, Mary Beth. (1996, July). "Team Learning and Change : The Evolution of six High School Improvement Teams," *Dissertation Abstracts International.* 57 (1) : 50.

Hoy, Wayne K. and Miskel G. (1991). *Educational Administration : Theory Research and Practice.* 4th ed. New York : McGraw - Hill.

Krejcie, Robert V. and Morgan, Daryle W. (1970, June). "Determining Sample Size for Research Activities,"Educational and Psychological Measurement. 30 (3) : 608.

Lam, P, Foong, Y.Y. and Moo, S.N. (1995). "Work Life, Career Commitment, and Job Satisfaction as Antecedents to Career Withdrawal Cognition among teacher Interns," *Journal of Research and Development in Education.* 28 Summer : 230 - 236.

Left, Joan Marilyn. (1995, August) "Retention and Dropouts : An Administrative Investigation," *Dissertation Abstracts International.* 56 (2) : 417.

Loyer, Marie de Anges and Reilly R, Robert R.O. (1986, January). Assessing the Impact of

Education on Leadership Effectiveness of Graduates," *Resources in Education Information Center.* 21 (56).

Miller, Eldridge L. (1987, October). "The Relationship Among Leadership Styles Perception of The Nature of People and Percetived Leadership Effectiveness," *Dissertation Abstracts International.* 48 (4) : 795 - A.

Molsbee, Robert Glenn. (1997, July). "Science Achievement as a Criterion for Judging The Effectiveness of Home Schooling Christian Schooling and Public Schooling (Seventh Grade, Eight Grade)," *Dissertation Abstracts International.* 58 (1) : 125.

Mouritsen, Matthew Lehi. (1998, May). "The Development and Application of a Model Totle Quality Education Approach in Utah School Districts (Costs of Quality Improvement Model),"*Dissertation Abstracts International.* 58 (11) : 4145 - A.

Nathan, Philip Abraham. (1997, February). "School Finance Progress Via The Courts : New Jersey's Abbott V. Burke Case and the Quality Education Act of 1990. And Aftermath," *Dissertation Abstracts International.* 57 (8) : 3346 - A.

Owens, Robert G. (1987). *Organizational Behavior in Education.* 3rd ed. Englewood Cliffs, N.J. : Prentice – Hall.

Sallis, E. (1993). *Total Quality Management in Education.* London : Kogan Page.

Sergiovanni, Thomas. (1990, May). "Adding Value to Leadership Gets Extraordinary Results," *Educational Leadership.* 47 (8) : 19 – 27.

Stebbing, L. (1993). *Quality assurance : The route to efficiency and competitiveness.* 3rd ed., Chichester, West Sussex : Ellis Horwood.

Timothy, Chatelain D. (1986, February). "The Relationship between Rate of Verbal Participation in Shared Decision-Making and Teacher Job Satisfaction," *Dissertation Abstracts International.* 46 (8) : 2141 - A.

Trapani, Virginia May. (1995, June). "Field Experiences in Administrative Preparation Programs For Elementary School Principals : Perceived Effectiveness," *Dissertation Abstracts International.* 55 (12) : 3710 - A.

Weischedel, Erwin F. (1995, November). "An Intervention Process in a large Suburban High School," *Dissertation Abstracts International.* 56 (5) : 1620 - A.

Welsh, Linda Bell. (1999, January). "Features of Total Quality Management Training and Their Relationships to Effective TQM Implementation in K – 12," *Dissertation Abstracts International.* 59 (7) : 3636 - A.

ภาคผนวก

โรงเรียนที่ใช้ทดลองแบบสอบถามเพื่อหาความเชื่อมั่น

ลำดับที่	ชื่อโรงเรียน	สังฆมณฑล	จังหวัด
1.	โรงเรียนนารีวิทยา	ราชบุรี	ราชบุรี

โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในสังฆมณฑลราชบุรี

ลำดับที่	ชื่อโรงเรียน	จังหวัด
1.	ดรุณาราชบุรี	ราชบุรี
2.	ธีรศาสตร์	ราชบุรี
3.	ดำเนินวิทยา	ราชบุรี
4.	วันทามารีอา	ราชบุรี
5.	เทพินทร์พิทยา	ราชบุรี
6.	เรืองวิทย์พระหฤทัย	ราชบุรี
7.	เทพวิทยา	ราชบุรี
8.	วีระศิลป์	กาญจนบุรี
9.	อนุชนศึกษา	กาญจนบุรี
10.	ดรุณากาญจนบุรี	กาญจนบุรี
11.	วังตาลวิทยา	กาญจนบุรี
12.	ดรุณานุกูล	สมุทรสงคราม
13.	ดรุณานุเคราะห์	สมุทรสงคราม

แบบสอบถาม

งานวิจัยเรื่อง "การศึกษาการบริหารการจัดการศึกษา และประสิทธิผลของโรงเรียนคาทอลิกในสังกัดสังฆมณฑลราชบุรี"

แบบสอบถามผู้ช่วยครูใหญ่ หัวหน้าฝ่ายต่าง ๆ หัวหน้าหมวด และครูผู้สอน

คำชี้แจง

แบบสอบถามผู้ช่วยครูใหญ่ หัวหน้าฝ่ายต่าง ๆ หัวหน้าหมวด และครูผู้สอนฉบับนี้ มี 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1. สอบถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 2. สอบถามเกี่ยวกับการบริหารการจัดการศึกษาของโรงเรียน จำนวน 57 ข้อ
ประกอบด้วย
- ด้านวิชาการ เกี่ยวกับหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน จำนวน 12 ข้อ
- ด้านงบประมาณ เกี่ยวกับทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน จำนวน 10 ข้อ
- ด้านพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหาร จำนวน 23 ข้อ
- ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของครู จำนวน 12 ข้อ

ตอนที่ 3. สอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียน จำนวน 37 ข้อ
ประกอบด้วย
- ด้านความพึงพอใจในการทำงานของครู จำนวน 7 ข้อ
- ด้านบรรยากาศในโรงเรียน จำนวน 15 ข้อ
- ด้านผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน จำนวน 15 ข้อ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ❑ และโปรดเติมข้อความ ตามที่เป็นจริง

1. โรงเรียนของท่านจัดการศึกษาในระดับใด
   - 1.1 ❑ ระดับมัธยมศึกษา
   - 1.2 ❑ ระดับประถมศึกษา
2. สถานที่ตั้ง ของโรงเรียนของท่าน
   - 1.1 ❑ ตั้งอยู่ในเขตเทศบาล
   - 1.2 ❑ ตั้งอยู่นอกเขตเทศบาล
3. ตำแหน่งหน้าที่ในการทำงาน
   - 3.1 ❑ ผู้ช่วยครูใหญ่
   - 3.2 ❑ หัวหน้าฝ่ายต่าง ๆ
   - 3.3 ❑ หัวหน้าหมวด
   - 3.4 ❑ ครูผู้สอน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารการจัดการศึกษาของโรงเรียน

ตอนที่ 2.1 สอบถามเกี่ยวกับ การบริหารการจัดการศึกษาของโรงเรียน ด้านวิชาการ และด้านงบประมาณ

คำชี้แจง 1. แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ การบริหารการจัดการศึกษาด้านวิชาการ ได้แก่ การดำเนินงานด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน และการบริหารการจัดการศึกษาด้านงบประมาณ ได้แก่ การดำเนินงานด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน

2. ขอให้ท่านพิจารณาข้อความแต่ละข้อในด้านต่าง ๆ แล้วแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพของโรงเรียนตามที่ปรากฏในแต่ละข้อ โดยขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคำตอบเพียงช่องเดียวในแต่ละข้อ

ตัวอย่างการตอบ

ข้อที่	การบริหารการจัดการศึกษา	ระดับความคิดเห็น				
		ต้องปรับปรุง	พอใช้	ปานกลาง	ดี	ดีที่สุด
	ด้านวิชาการ					
1.	การสนับสนุนให้มีการศึกษาความต้องการของสังคมท้องถิ่นเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตร				✓	

การแปลความหมาย

การตอบของท่านแสดงให้เห็นว่า ท่านมีความคิดเห็นว่าการสนับสนุนให้มีการศึกษาความต้องการของสังคมท้องถิ่นเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตร อยู่ในระดับ ดี

ข้อที่	การบริหารการจัดการศึกษา	ระดับความคิดเห็น				
		ต้องปรับปรุง	พอใช้	ปานกลาง	ดี	ดีที่สุด
	ด้านวิชาการ					
1.	การสนับสนุนให้มีการศึกษาความต้องการของสังคมท้องถิ่นเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตร					
2.	การกำกับดูแลการจัดทำแผนการสอนให้สอดคล้องกับเนื้อหาและกิจกรรมที่กำหนดในหลักสูตร					
3.	การตรวจสอบบันทึกการสอนของครู					
4.	การส่งเสริมครูในการจัดประสบการณ์การเรียนการสอนให้ครอบคลุมพัฒนาการของนักเรียน					
5.	การกำกับดูแลการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับนักเรียนแต่ละระดับ					
6.	การนิเทศการสอนของผู้บริหาร (ครูใหญ่ หัวหน้าฝ่าย/หมวด)					
7.	การจัดผู้รับผิดชอบการนิเทศตามแผนที่กำหนด					
8.	การติดตามดูแลการใช้สื่อหรือเทคโนโลยีในการเรียนการสอน					

ข้อที่	การบริหารการจัดการศึกษา	ระดับความคิดเห็น				
		ต้องปรับปรุง	พอใช้	ปานกลาง	ดี	ดีที่สุด
9.	การสนับสนุนการจัดกิจกรรมทางวิชาการตามความสนใจและระดับความสามารถของนักเรียน					
10.	การจัดดำเนินการงานวิเคราะห์ข้อสอบ					
11.	การจัดดำเนินงานสถิติผลการสอบของนักเรียนทุกกลุ่มประสบการณ์					
12.	การจัดการสอนซ่อมเสริมให้แก่นักเรียน					
	ด้านงบประมาณ					
1.	การจัดให้มีอาคารสถานที่ที่มีความมั่นคง แข็งแรง ปลอดภัย					
2.	การจัดการดูแลรักษาความสะอาด และการบำรุงรักษาอาคารสถานที่					
3.	การจัดบริการสื่อการสอนแต่ละวิชา					
4.	การปรับปรุงพัฒนาห้องสมุด					
5.	การจัดให้มีอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการเรียนการสอน					
6.	การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอน การเรียนรู้					
7.	การจัดหาและการบำรุงรักษาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์และนวัตกรรม					
8.	การส่งเสริมการใช้สื่อ วัสดุอุปกรณ์ และนวัตกรรมอย่างเป็นระบบ					
9.	การจัดสรรเงินเพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน					
10.	การตรวจสอบและรายงานการใช้เงิน					

ตอนที่ 2.2 สอบถามเกี่ยวกับการบริหารการจัดการศึกษา ด้านพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหาร

คำชี้แจง 1. แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหาร

2. โปรดพิจารณาข้อความในแต่ละข้อว่า ท่านมีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารได้แสดงพฤติกรรมนี้ในการบริหารโรงเรียนของท่านมากน้อยเพียงใด แล้วขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคำตอบเพียงช่องเดียวในแต่ละข้อ

ตัวอย่างการตอบ

ข้อที่	พฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหาร	ระดับพฤติกรรมที่แสดงออก				
		น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1	มีการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงการทำงาน					✓

การแปลความหมาย

การตอบของท่านแสดงให้เห็นว่า ท่านมีความคิดเห็นว่า พฤติกรรมทางการบริหารของครูใหญ่ที่แสดงออก มีการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงการทำงานอยู่ในระดับ มากที่สุด

ข้อที่	พฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหาร	ระดับพฤติกรรมที่แสดงออก				
		น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1	ผู้บริหารเอาใจใส่ด้านสวัสดิการแก่คณะครูอย่างเหมาะสม					
2	ผู้บริหารอธิบายให้คณะครูเข้าใจขั้นตอนในการปฏิบัติงานของครูอย่างชัดเจน					
3	ผู้บริหารพยายามกระทำให้คณะครูมีความสุขในการปฏิบัติงาน					
4	ผู้บริหารกระทำตนเป็นคนเปิดเผยสามารถเข้าใจได้ง่าย					
5	ผู้บริหารนำความคิดใหม่ ๆ มาใช้กับคณะครูเพื่อให้งานประสบความสำเร็จ					
6	ผู้บริหารมีเวลารับฟังความคิดเห็นของคณะครูเพื่อให้ความช่วยเหลือ					

ข้อที่	พฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหาร	ระดับพฤติกรรมที่แสดงออก				
		น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
7	ผู้บริหารปกครองคณะครูด้วยระเบียบวินัยที่ครูต้องรับทราบด้วยความรับผิดชอบ					
8	ผู้บริหารตำหนิคณะครูเกี่ยวกับผลงานที่บกพร่องอย่างมีเหตุผล					
9.	ผู้บริหารสามารถพูดอธิบายงานให้คณะครูเข้าใจได้แจ่มแจ้ง					
10.	ผู้บริหารรู้จักเลือกใช้คนให้เหมาะสมกับงาน					
11.	ผู้บริหารบริหารงานโดยปรับเปลี่ยนแผนตามสถานการณ์					
12.	ผู้บริหารกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานของคณะครูไว้อย่างชัดเจน					
13.	ผู้บริหารเน้นการปฏิบัติงานของคณะครูให้เสร็จทันกำหนดเวลา					
14.	ผู้บริหารปฏิบัติต่อคณะครูอย่างเท่าเทียมกัน					
15.	ผู้บริหารส่งเสริมคณะครูให้ปฏิบัติงานอย่างมีระเบียบแบบแผน					
16.	ผู้บริหารมีการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงการทำงานเพื่อให้งานมีประสิทธิภาพ					
17.	ผู้บริหารให้คณะครูยึดถือกฎและระเบียบข้อบังคับในปฏิบัติงานตามที่ได้กำหนดไว้					
18.	ผู้บริหารปรับพฤติกรรมของตนให้คณะครูกล้าเข้ามาพูดคุยได้ด้วยความสบายใจ					
19.	ผู้บริหารนำข้อเสนอแนะของคณะครูไปพิจารณาปรับใช้ให้เกิดประสิทธิภาพ					
20.	ผู้บริหารแจ้งให้คณะครูได้ทราบถึงความคาดหวังที่จะได้รับจากการปฏิบัติงานของคณะครู					
21.	ผู้บริหารสอดส่องดูแลให้คณะครูปฏิบัติงานเต็มกำลังความสามารถ					
22.	ผู้บริหารปรึกษาหารือกับคณะครูก่อนดำเนินการเรื่องงานหรือโครงการใหม่ ๆ					
23.	ผู้บริหารจัดให้มีครูผู้ประสานงาน					

ตอนที่ 2.3 แบบสอบถามครู เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของครู

คำชี้แจง 1. แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของครู

2. โปรดพิจารณาข้อความต่อไปนี้ แล้วแสดงความคิดเห็นของท่าน โดยเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องหลังข้อความนั้น ๆ

ตัวอย่างการตอบ

ข้อที่	การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของครู	ระดับการมีส่วนร่วม				
		น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1	ข้าพเจ้าได้มีส่วนร่วมตัดสินใจในการกำหนดระเบียบวินัยในโรงเรียน	✓				

การแปลความหมาย

การตอบของท่านแสดงให้เห็นว่า ท่านมีความคิดเห็นว่า ท่านมีส่วนร่วมตัดสินใจในการกำหนดระเบียบวินัยของโรงเรียน ในระดับ น้อยที่สุด

ข้อที่	การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของครู	ระดับการมีส่วนร่วม				
		น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1.	ข้าพเจ้าสามารถกำหนดวัตถุประสงค์สำหรับงานของข้าพเจ้า					
2.	ข้าพเจ้าได้มีส่วนร่วมในการจัดชั้นเรียนในโรงเรียน					
3.	ข้าพเจ้าได้มีส่วนร่วมในการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนในโรงเรียน					
4.	ข้าพเจ้าได้เข้าร่วมตัดสินใจในการกำหนดระเบียบวินัยในโรงเรียน					
5.	ข้าพเจ้ามีส่วนรับรู้ถึงข่าวสารความเป็นไปของโรงเรียน					
6.	ข้าพเจ้าได้รับการกระตุ้นจากผู้บริหารให้แสดงความคิดเห็นเมื่อไม่เห็นด้วยกับการตัดสินใจ					
7.	ข้าพเจ้ามีโอกาสแสดงความคิดเห็น ซึ่งนำไปสู่การตัดสินใจที่มีคุณภาพ					

ข้อที่	การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของครู	ระดับการมีส่วนร่วม				
		น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
8.	ข้าพเจ้ามีโอกาสตัดสินใจรับหรือไม่รับกิจกรรมใด ๆ ที่เกี่ยวกับชีวิตของข้าพเจ้า					
9.	ข้าพเจ้ามีส่วนร่วม วางแผนและดำเนินการร่วมกันในโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ					
10.	ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในการประเมินค่า กิจกรรมต่าง ๆ ที่กำลังดำเนินการหรือที่ดำเนินการแล้ว					
11.	ข้าพเจ้ามีโอกาสร่วมรับผิดชอบในกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ					
12.	การปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ของข้าพเจ้า มีส่วนช่วยให้ข้าพเจ้าได้รับความสำเร็จในชีวิตการทำงาน					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียนในด้านต่าง ๆ ดังนี้

ตอนที่ 3.1 แบบสอบถามครู เกี่ยวกับความพึงพอใจในการทำงานของครู

คำชี้แจง 1. แบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจในการทำงานของครู

2. โปรดพิจารณาข้อความต่อไปนี้ แล้วแสดงความคิดเห็นของท่าน โดยเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องหลังข้อความนั้น ๆ

ตัวอย่างการตอบ

ในฐานะที่ท่านเป็นครูให้พิจารณาข้อความต่อไปนี้

ข้อที่	ความพึงพอใจในการทำงานของครู	ระดับความพึงพอใจ				
		น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1	ข้าพเจ้ามีความสุขในการปฏิบัติงานในโรงเรียนนี้				✓	

การแปลความหมาย

การตอบของท่าน แสดงให้เห็นว่า ท่านมีความสุขในการปฏิบัติงานในโรงเรียนของท่านในระดับมาก

ในฐานะที่ท่านเป็นครู ให้ท่านพิจารณาข้อความต่อไปนี้

ข้อที่	ความพึงพอใจในการทำงานของครู	ระดับความพึงพอใจ				
		น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1.	ข้าพเจ้าพอใจในการเป็นครูของข้าพเจ้า					
2.	ข้าพเจ้าพึงพอใจ กับสวัสดิการต่างๆ ที่โรงเรียนจัดให้					
3.	บ่อยครั้งที่ข้าพเจ้าคิดอยากเปลี่ยนงานที่ทำอยู่					
4.	ข้าพเจ้ามีความสุขในการปฏิบัติงานในโรงเรียนนี้					
5.	งานที่ข้าพเจ้าทำสร้างคุณค่าให้แก่ชีวิตและโรงเรียน					
6.	ข้าพเจ้ามีความกระตือรือร้น และตั้งใจทำงานด้วยความเอาใจใส่					
7.	เมื่อข้าพเจ้ามีฐานะมั่นคงพอที่จะมีชีวิตอยู่ได้สบาย ข้าพเจ้าจะลาออกจากงาน					

ตอนที่ 3.2 แบบสอบถามครู เกี่ยวกับบรรยากาศในโรงเรียน

คำชี้แจง 1. ในแบบสอบถามนี้ต้องการทราบความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศการปฏิบัติงานของครูอาจารย์ในโรงเรียนของท่านว่า โดยภาพรวมแล้วมีลักษณะอย่างไร โดยขอให้ท่านพิจารณาคำแสดงคุณลักษณะเป็นคู่ๆ ที่มีความหมายตรงข้ามกัน แล้วให้ท่านเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่เป็นมาตราวัด ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านว่า**ค่อนไปทางลักษณะใด** กรุณาตอบทุกข้อ และโปรดอย่าใส่เครื่องหมาย 2 เครื่องหมายในข้อเดียวกัน

ตัวอย่างการตอบ

ในฐานะที่ท่านเป็นครูท่านมีความคิดเห็นว่าบรรยากาศในโรงเรียนของท่านเป็นอย่างไร

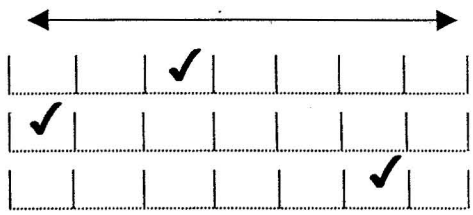

1.	ปิดบัง		แลกเปลี่ยน
2.	เอาเปรียบ		ช่วยเหลือ
3.	เผด็จการ		ประชาธิปไตย

การแปลความหมาย

การตอบในข้อ 1 แสดงว่าท่านเห็นว่า บรรยากาศของโรงเรียนมีลักษณะ**ค่อนไปทางการปิดบังเล็กน้อย**

การตอบในข้อ 2 แสดงว่าท่านเห็นว่า บรรยากาศของโรงเรียนมีลักษณะ**ค่อนไปทางการเอาเปรียบมากที่สุด**

การตอบในข้อ 3 แสดงว่าท่านเห็นว่า บรรยากาศของโรงเรียนมีลักษณะ**ค่อนไปทางประชาธิปไตยมาก**

ต่อไปนี้ ขอให้แสดงความคิดเห็นต่อบรรยากาศในโรงเรียนของท่าน

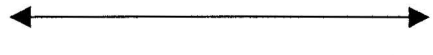

1.	ไม่มีความเป็นมิตร	มีความเป็นมิตร
2.	ให้ความร่วมมือ	ไม่ให้ความร่วมมือ
3.	คับข้องใจ	น่าพึงพอใจ
4.	เฉื่อยชา	กระตือรือร้น
5.	ไม่ยอมรับซึ่งกันและกัน	ยอมรับซึ่งกันและกัน
6.	มีความอบอุ่น	ไม่มีความอบอุ่น
7.	มีผลงาน	ไม่มีผลงาน
8.	ประสบผลสำเร็จ	ไม่ประสบผลสำเร็จ
9.	ไม่มีการช่วยเหลือกัน	มีความช่วยเหลือกัน
10.	ไม่มีความเชื่อถือไว้ใจกัน	มีความเชื่อถือไว้ใจกัน
11.	ยืดหยุ่น	เข้มงวด
12.	เพิกเฉยต่อกัน	ช่วยเหลือกัน
13.	โปร่งใส	คลุมเครือ
14.	ไม่จริงใจ	จริงใจ
15.	ถือตัว	เป็นกันเอง

ตอนที่ 3.3 แบบสอบถามครูเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน

คำชี้แจง 1. แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ ประสิทธิผลของโรงเรียนผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน

2. ขอให้ท่านพิจารณาข้อความแต่ละข้อใน แล้วแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อความตามที่ปรากฏในแต่ละข้อ โดยขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคำตอบเพียงช่องเดียวในแต่ละข้อ

ตัวอย่างการตอบ

ข้อที่	ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน	ระดับความคิดเห็น				
		ต้องปรับปรุง	พอใช้	ปานกลาง	ดี	ดีที่สุด
1	นักเรียนมีความสามารถทางการเรียนโดยเฉลี่ยสูงขึ้นตามที่โรงเรียนกำหนด	✓				

การแปลความหมาย

การตอบของท่านแสดงว่า ท่านมีความคิดเห็นว่าผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ในด้านความสามารถทางการเรียนโดยเฉลี่ยสูงขึ้นตามที่โรงเรียนกำหนด นั้นอยู่ระดับต้องปรับปรุง

ข้อที่	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน	ระดับความคิดเห็น				
		ต้องปรับปรุง	พอใช้	ปานกลาง	๔	ดีที่สุด
1	ความรู้ความสามารถของนักเรียนในวิชาคณิตศาสตร์					
2	ความรู้ความสามารถของนักเรียนในวิชาวิทยาศาสตร์					
3	ความรู้ความสามารถของนักเรียนในวิชาภาษาไทย					
4	ความรู้ความสามารถของนักเรียนในวิชาภาษาอังกฤษ					
5	ความรู้ความสามารถของนักเรียนในวิชาสังคมศึกษา / สปช.					
6	ผลงานอื่น ๆ ของนักเรียนที่แสดงถึงความก้าวหน้าของตน					
7	นักเรียนสามารถแสวงหาความรู้และเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง					
8	นักเรียนมีความสนใจ และกระตือรือร้นต่อการเรียน					
9	นักเรียนเห็นความสำคัญของการรักษาสิ่งแวดล้อม					
10	นักเรียนมีความประพฤติดี					
11	นักเรียนมีสัมพันธภาพที่ดีต่อเพื่อน ๆ ต่อครู และต่อบุคลากรอื่นๆ					
12	นักเรียนมีระเบียบวินัย					
13	นักเรียนมีความรับผิดชอบ และปฏิบัติหน้าที่ได้เหมาะสมกับวัย					
14	นักเรียนปฏิบัติตามปรัชญาของโรงเรียน **"คุณธรรม นำวิชา พัฒนาสุข"**					
15	คุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยรวมของนักเรียนในสายตาของชุมชน					

ประวัติผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาว สายสุดา กิจประยูร
วันเดือนปีเกิด	วันที่ 16 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2503
สถานที่เกิด	อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	โรงเรียนนิรมลชุมพร 253 หมู่ 9 ตำบลตากแดด อำเภอเมือง จังหวัด ชุมพร 86000
ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน	ครูใหญ่โรงเรียนนิรมลชุมพร
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนนิรมลชุมพร อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2520	จบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนนารีวิทยา จังหวัดราชบุรี
พ.ศ. 2525	พ.กศ. สมัครสอบด้วยตนเอง
พ.ศ. 2527	พ.ม. สมัครสอบด้วยตนเอง
พ.ศ. 2532	ศึกษาศาสตร์บัณฑิต (เอกการประถมศึกษา) จากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
พ.ศ. 2544	การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ